

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

29

КАСТРЫЧНИКА 2015 г.

ЧАЦВЕР

№ 209 (28067)

Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ТАВАРЫШ, СТАРШЫНЯ

Велатур
па гісторыі

СТАР. 5

У «Мінскай
праўды» —
юбілей

СТАР. 6

Дзяцінства
пад кулямі

СТАР. 11

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір КАРАГІН,
старшыня прэзідыума
Рэспубліканскай
канфедэрацыі
прадпрымальніцтва:

«Краінам — удзельніцам
Еўразійскага эканамічнага саюза
патрэбна ўзгодненая прамысловая
палітыка. Гэта вельмі важны
момант. Трэба расставіць
прыярытэты, дамовіцца, хто
з'яўляецца лідарам у той ці іншай
сферы, стварыць кансорцыумы,
кластары, якія ў сучасных умовах
могуць быць міжнароднымі.
Гэта эканоміць рэсурсы на
даследаваннях, на механізмах
прасавання тых ці іншых
відаў тавараў. Спецыялізацыя,
кааперацыя і падзел працы
з'яўляюцца вядомымі, устойлівымі
механізмамі прасавання
эканамічных інтарэсаў і
эфектыўнай эканомікі».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 29.10.2015 г.

Долар ЗША		17469,00 ▲
Еўра		19294,00 ▲
Рас. руб.		267,27 ▼
Укр. грыўня		762,01 ▲

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

34-гадовы старшыня Цяцеркаўскага сельсавета Браслаўскага раёна Павел АНТАНЁНАК раней працаваў настаўнікам у Мількаўскай сярэдняй школе. Часта сустракае сваіх былых вучняў, і з імі, як добры таварыш, размаўляе, цікавіцца іхнімі поспехамі, планами на будучыню.

■ Нацыянальны інтарэс

БОЛЬШ ТУРЫСТАЎ — ДОБРЫХ І РОЗНЫХ

Каб іх прыцягнуць,
адной гасціннасці
мала

Што трэба зрабіць, каб ператварыць турызм у даходны артыкул бюджэту? Пры гэтым гаворка ідзе найперш аб развіцці ўязнога і ўнутранага турызму. Адказ на гэта пытанне шукалі на пасяджэнні «круглага стала» «Турызм Беларусі: сучасны стан і перспектывы развіцця», які прайшоў у Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу.

Патрэбны інфраструктура і рэклама

У нашай краіне ёсць значны турыстычны патэнцыял, у першую чаргу дзякуючы прыродным багаццям і гісторыка-культурнай спадчыне. Так, па словах намесніка міністра спорту і турызму Міхаіла ПАРТНОГА, у некаторых краінах людзі ўжо забыліся, як выглядаюць суніцы на лясной паляне. У Беларусі захавалася мноства помнікаў прыроды, на дзіва прыгожыя ландшафты з мноствам лясной жывёнасці, у тым ліку і ўнесенай у Чырвоную кнігу.

Але, акрамя экалагічнага, паляўнічага, культурна-пазнавальнага і аздараўленчага, у нашай краіне плануецца развіваць такія віды турызму, як караванінг (падарожжа з праżywаннем у аўтадоме) і аўтамабільны

турызм, медыцынскі і спартыўны напрамкі, а таксама рэлігійны, трансгранічны і аграэкатурызм.

Сярод іншых кірункаў, на думку Міністэрства спорту і турызму, мяркуецца развіваць і сацыяльны турызм, задавальняць патрэбы ў турыстычных паслугах пэўных катэгорый насельніцтва — пажылых людзей, дзяцей і падлеткаў, людзей з абмежаванымі магчымасцямі.

Што тычыцца даходнасці, то турызм можа прыносіць значны прыбытак у бюджэт, але павінна быць развіта інфраструктура. І гэта не толькі гасцініцы, кавярні і г. д., але і даступнасць інфармацыі для любога турыста. У любым горадзе і вобласці турыст павінен бесперашкодна знайсці звесткі аб любым аб'екце і культурна-пазнавальных мерапрыемствах, падзеях, якія могуць быць яму цікавыя. А гэта значыць, што трэба надаваць дастатковую ўвагу маркетынгу і рэкламе ў гэтай сферы.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

Без форс-мажорных абставінаў

Каб абараніць простага турыста ад форс-мажорных абставінаў, намеснік міністра спорту і турызму Міхаіл Партной выступіў з прапановай увесці рэестр суб'ектаў турыстычнай дзейнасці. «Яго прапануецца ства-

рыць не для ўвядзення «схаванага» ліцэнзавання, а для зручнасці як саміх суб'ектаў турыстычнай дзейнасці, так і для спажываўцоў турпаслуг, — адзначыў намеснік міністра. — Мяркуецца, што першым рэестр дапаможа сарыентавацца пры выбары партнёра, другім — падчас пошуку легітымнай турыстычнай кампаніі, у якой можна набыць тур». **СТАР. 4**

■ Заканатворчасць

КАМУ ЗЯЛЁНАЕ СВЯТЛО?

Як утрымацца на рынку грузаперавозак і зрабіць грамадскі транспарт больш мабільным?

У краіне неабходна часова адмяніць мытную пошліну на ўвоз грузавых аўтамабіляў стандарту Еўра-6. Такую прапанову выказаў старшыня асацыяцыі міжнародных экспедытараў і лагістыкі «БАМЭ» Мікалай ГОРБЕЛЬ на пашыраным пасяджэнні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі.

ПРАЛІЧЫЦЬ НА КРОК НАПЕРАД

Эксперт звярнуў увагу на тое, што вытворцы з краін Еўрасаюза ўжо не прадаюць грузавікі стандарту Еўра-5 унутры яго тэрыторыі. Сёння такі транспарт ідзе на экспарт толькі ў тых дзяржавах, дзе яго пакуль купляюць з эканамічных прычын. Трапляець у разрад такіх краін Беларусі не трэба. «Лепш нам рухацца наперад і дальнабачна купляць ужо сёння транспарт стандарту Еўра-6. Але каб стымуляваць такую куплю, трэба, напэўна, для Еўра-6 у краіне падумаць і вызначыць на нейкі перыяд нульваю мытную пошліну. Трэба даць магчымасць завезці самы сучасны рухомы састаў у нашу краіну, а інакш мы страцім канкурэнтаздольнасць у параўнанні з польскімі і літоўскімі перавозчыкамі», — упэўнены Мікалай Горбель.

Спагнанне штрафаў за адсутнасць ТТН пры міжнароднай перавозцы, калі ёсць CMR, пракуратура ўжо прызнала няправільным.

Спецыяліст лічыць, што для больш эфектыўнага абнаўлення грузавікоў мэтазгодным было б па транспарце Еўра-6 паменшыць уты-

лізацыйны збор на 50% або ўвогуле яго адмяніць. Акрамя таго, ён нагадаў, што не так даўно ўведзена плата за допуск да дарожнага руху. У дадзенай складанай сітуацыі для транспартнікаў гэты збор па сутнасці з'яўляецца «дадатковым падаткам на транспартныя арганізацыі», перспектыўнасць якога сумніўная, у гэтым перакананы Мікалай Горбель.

НЕ ЗАГУБІЦЬ ТРАНЗІТ «ПАПЕРКАМІ»

На камісіі было ўзнята і пытанне дакументальнага суправаджэння грузаў пры транзіце праз тэрыторыю краіны.

Старшыня асацыяцыі міжнародных аўтаперавозчыкаў «БАМАП» Мікалай БАРАВЫ паведаміў, што сёння кантралюючыя органы патрабуюць ад міжнародных перавозчыкаў адразу дзве накладныя — і міжнароднага ўзору (CMR), і нацыянальнага (ТТН). Спецыяліст адзначыў, што менавіта патрабаванне мець і «мясцовыя» таварна-транспартныя накладныя перашкаджае беспраблемнаму функцыянаванню міжнародных перавозак. Атрымліва-

«Трэба даць магчымасць завезці самы сучасны рухомы састаў у нашу краіну, а інакш мы страцім канкурэнтаздольнасць у параўнанні з польскімі і літоўскімі перавозчыкамі».

ецца, што парушэнне фармальнага патрабавання аб ТТН прыводзіць да скарачэння транзіту, бо перавозчыкі плацяць вялізныя штрафы і нясуць страты. Між тым патрабаванне мець беларускую ТТН супярэчыць Канвенцыі аб дагаворы міжнароднай перавозкі грузаў аўтамабільным транспартам, якая прынята 19 мая 1956 года ў Жэневе.

Гэтае меркаванне падтрымаў і старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па эканамічнай палітыцы Віктар ВАЛЮШЫЦКІ. Ён падкрэсліў, што спагнанне штрафаў за адсутнасць ТТН пры міжнароднай перавозцы, калі ёсць CMR, пракуратура ўжо прызнала няправільным. Дэпутат падкрэсліў, што гэтае пытанне патрабуе вырашэння.

Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі Леанід МАЖЭЙКА заўважыў, што адпаведныя папраўкі ў закон аб аўтамабільным транспарце могуць паступіць у ніжнюю палату парламента ўжо сёлета ў лістападзе. Яны дакументальна замацоўваюць рашэнне аб тым, што таварна-транспартныя накладныя (ТТН) прапануецца пакінуць абавязковымі толькі для ўнутраных перавозак.

Акрамя таго, дэпутат паведаміў, што папраўкі ў закон па аўтамабільным транспарце прадугледжваюць і стварэнне мікрааўтавакзалаў.

ГРАМАДСКАМУ ТРАНСПОРТУ — СПЕЦЫЯЛЬНУЮ ПАЛАСУ

Намеснік міністра транспарту Беларусі Аляксандр ШЫШКО дадаў, што законапраект ужо знаходзіцца ў Савеце Міністраў. «Мы ўнеслі свае прапановы па раўнапраўным удзеле на рынку перавозчыкаў усіх формаў уласнасці», — праінфармаваў ён. Будучы зменены паняцці рэгулярных і нерэгулярных перавозак.

Для таго, каб насельніцтва гарадоў сапраўды актыўна карысталася грамадскім транспартам, неабходна дамагчыся яго рытмічнага функцыянавання і больш хуткаснага руху. Выканаць гэтую задачу, паводле слоў намесніка міністра, магчыма праз механізм стварэння прыватных умоў для муніцыпальнага транспарту. Сёння ў галіне распрацавана і зацверджана стратэгія на 2016—2020 гады аб стварэнні ва ўсіх буйных гарадах краіны адасобленых палос для грамадскага транспарту. А вось іншым аўтамабілям на гэтай паласе месца не будзе. Распрацоўшчыкі новаўвядзення разлічваюць такім чынам павялічыць хуткасць грамадскага транспарту, каб ён склаў у горадзе рэальную канкурэнцыю асабістаму, пасля чаго насельніцтва пачне адмаўляцца ад выкарыстання ўласнага аўта на тэрыторыі мегаполіса.

Распрацавана і зацверджана стратэгія на 2016—2020 гады аб стварэнні ва ўсіх буйных гарадах краіны адасобленых палос для грамадскага транспарту.

АБ КВОТАХ НА ТАКСІ

Прадугледжваецца, што распрацаваныя прапановы закрануць і таксі. Існуе меркаванне, што чым больш таксі, тым меншая цана паслугі. Аднак намеснік міністра ўпэўнены, што гэта не так. Вялікі парк таксі прыводзіць да памяншэння колькасці кліентаў на адну машыну. А гэта прымусівае аўтапарк для атрымання неабходных даходаў павялічваць тарыфы на праезд і падштурхоўвае таксістаў працаваць па «шэрай» схеме — без адлюстравання ў бухгалтэрыі і выдачы квітоў.

Больш за тое, без увядзення канкрэтнай квоты на колькасць таксі будзе даволі складана аднавіць парк гэтых аўтамабіляў. «Трэба ствараць такую нарматыўную базу, каб рынак таксі быў не базарам, а менавіта рынкам, на якім працавалі б добрыя, камфортныя машыны», — дадаў намеснік міністра. Акрамя таго, Аляксандр Шышко лічыць, што за выдату паўторнай ліцэнзіі на гэты від дзейнасці трэба браць ужо сапраўды сур'ёзныя грошы.

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@zviazda.by

■ Погляд

ШУКАЦЬ РАШЭННІ ТРЭБА РАЗАМ

Сумеснае пасяджэнне калегіі МЗС Беларусі і Расіі (чарговае мерапрыемства адбылося днямі ў Маскве) з'яўляецца адным з найбольш важных у дзейнасці па функцыянаванні Саюзнай дзяржавы і напэўненні канкрэтным зместам парадку дня органаў дзвюх краін, якія супрацоўнічаюць у яе рамках. На жаль, як і ў 1990-х, цяпер у еўрапейскім рэгіёне досыць напружаная атмасфера, што робіць актуальнай кааперацыю Беларусі і Расіі для забеспячэння рэалізацыі сваіх нацыянальных інтарэсаў. У кожнага з бакоў ёсць свае геапалітычныя перавагі, якія выклікаюць узаемную зацікаўленасць ва ўзгадненні знешняй палітыкі. Пры ўсёй моцы нацыянальнай арміі, голасе ў Савеце бяспекі ААН, вялізнай тэрыторыі і невичэрпных запасах прыродных рэсурсаў Расія аб'ектыўна мае патрэбу ў дапамозе кожнага са сваіх саюзнікаў, у тым ліку і найбліжэйшага з іх — Беларусі. У спісе пераваг апошняй — выгаднае геапалітычнае становішча паміж Расіяй і ЕС, важная роля ва ўрэгуляванні ўкраінскага крызісу, а ў перспектыве — і ў наладжванні адносін Расіі з Захадам, стратэгічна значная роля надзейнага транзіцёра расійскіх прыродных рэсурсаў у ЕС і забеспячэння бяспекі Расіі пры дапамозе сваёй арміі, размешчанай на межах НАТО.

На пасяджэнні сумеснай калегіі былі абмеркаваны важныя пытанні. Найперш — гэта вынікі праграмы ўзгодненых знешнепалітычных дзеянняў дзвюх краін на 2014—2015 гады. Можна заключыць, што бакі знайшлі яе рэалізацыю паспяховай, палічылі на пасяджэнні гаворка ішла пра ўзгадненне

новай праграмы таго ж кшталту, ужо на 2016—2017 гады, прычым значна больш дэтальнай і сістэмнай. У яе рамках будзе разглядацца супрацоўніцтва ўжо па 28 кірунках, прычым, як адначасна міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Макей, дакумент «носіць абсалютна канкрэтны, прыкладны характар, з'яўляецца для двух міністэрстваў прамым кіраўніцтвам да дзеяння».

Вядома, асноўная ўвага надавалася міжнароднай бяспецы, выклікі якой узмацняюцца ў апошнія гады. У парадку дня былі і пытанні ўрэгулявання ўкраінскага крызісу, і непасрэдны вопыт Расіі па садзейнічэнні ў аднаўленні законнай улады сірыйскага ўрада на тэрыторыі гэтай дзяржавы, захопленай тэрарыстамі. На жаль, барацьба Расіі з тэрарыстамі на тэрыторыі Сірыі па запрашэнні законнага ўрада гэтай краіны не тое што не вітаецца Захадам, а выклікала новы віток ускладнення адносін з ім.

Цікавым аспектам стала рашэнне садзейнічаць міжрэгіянальнаму супрацоўніцтву як важнаму фактару інтэграцыі нашых дзяржаў у рамках як Саюзнай дзяржавы, так і ЕАЭС. Прыемна адзначыць, што сучасная дынаміка адносін спрыяе развіццю гэтага аспекту ў нашых міждзяржаўных стасунках. Гэта выгадна адзначаецца ад сітуацыі 1990-х, калі міжрэгіянальнае супрацоўніцтва ініцыявалася Прэзідэнтам Беларусі і дастаткова аб'явава разглядалася ў Крамлі. У апошнія гады беларуская ініцыятыва развіцця адносін паміж рэгіёнамі Расіі і Беларусі была падхопленая Масквой, і сёння ёй надаецца досыць сур'ёзная ўвага ў абедзвюх сталіцах. Асабліва важнае значэнне яна мае на фоне таваразварту Расіі і Беларусі, які імкліва скарача-

ецца з прычыны падзення рынкаў Расіі, Украіны і Беларусі. Неабходна менавіта праз рэгіянальнае супрацоўніцтва павярнуць гэты працэс назад.

Вялікая ўвага была нададзена супрацоўніцтву ў рамках ААН. Гэтая арганізацыя застаецца безальтэрнатывнай для захавання міру ў глабальных маштабах, але актуальным з'яўляецца пытанне, як узмацніць яе ролю на міжнароднай арэне. Сумесная дзейнасць Беларусі і Расіі ў рамках ААН была ахарактарызавана міністрам замежных спраў Расіі Сяргеем Лаўровым як «супадзенне пазіцый па ўсіх найбольш актуальных пытаннях міжнароднага парадку дня».

Вельмі цікавым і важным аспектам мерапрыемства было абмеркаванне перспектывы супрацоўніцтва Еўрасаюза і Еўразійскага эканамічнага саюза. Напярэдадні пасяджэння пазіцыйны дакумент, названы «ЕАЭС—ЕС: контуры супрацоўніцтва», быў перададзены прадстаўнікам Еўрапейскай камісіі для вывучэння. Цяпер неабходна чакаць крокаў у адказ з боку кіраўніцтва ЕС. Абвешчаныя Прэзідэнтамі Беларусі, Расіі і Казахстана ў 2011 годзе ініцыятыва «інтэграцыі інтэграцыі», стварэння адзінай эканамічнай прасторы паміж ЕС і ЕАЭС з'яўляецца па-ранейшаму актуальнай і перспектывнай для росквіту ўсёй Еўразіі. На жаль, у сітуацыі па сутнасці новай халоднай вайны паміж Расіяй і Захадам яе рэалізацыя ў найбліжэйшыя гады не рэальная. Да яе немагчыма перайсці на фоне ўзаемных санкцый Расіі і заходніх краін, а перспектывы адмены іх пакуль не праглядаюцца.

Сяргей КІЗІМА,
доктар палітычных навук

ТРАДЫЦЫЙНАЯ СУВЯЗЬ

У краіне працягваюць працаваць прамыя тэлефонныя лініі

Да такога спосабу зносін жыхароў Беларусі і ўлад паспелі прывыкнуць. Прамыя лініі працягваюцца ўжо больш за паўгода, і многія адзначаюць, што такая сувязь прыносіць вынікі штотыдзень. Самымі актуальнымі праблемамі па-ранейшаму застаюцца пытанні ЖКГ, людзі звяртаюцца па дапамогу ў рамоне дома і добраўпарадкаванні вуліц. У сувязі з парой года далучыліся і пытанні ацяплення.

У гэтую суботу, 31 кастрычніка, на сувязь з жыхарамі краіны выйдучы старшыні аблвыканкамаў і іх намеснікі. Патэлефанаваць у кабінеты можна будзе з 9.00 да 12.00.

Брэсцкі аблвыканкам
САКОЎСКІ Віктар Яўгенавіч, намеснік старшыні — 80162213121;

Віцебскі аблвыканкам
ДЗЯМ'ЯНАЎ Эдуард Міхайлавіч, намеснік старшыні — 80212204260;

Гомельскі аблвыканкам
ПАЧЫНОК Алег Міхайлавіч, намеснік старшыні — 80232751237;

Гродзенскі аблвыканкам
ШУЛЕЙКА Юрый Вітольдавіч, намеснік старшыні — 80152735644;

Мінскі аблвыканкам
ЛІПНІЦКІ Іван Эдуардавіч, старшыня абласнога Савета дэпутатаў — 80175004160;

Магілёўскі аблвыканкам
ДАМАНЕЎСКІ Уладзімір Віктаравіч, старшыня — 80222501869;

Мінскі гарвыканкам
КУХАРАЎ Уладзімір Яўгенавіч, першы намеснік старшыні — 80172224444.

■ Сезон

ВА ЎГОДДЗІ — НА ЗАЙЦА

3 першай суботы лістапада па апошняю нядзелю студзеня ў краіне адкрыты сезон палявання на зайца-беляка і зайца-русака.

— Здабываць можна жывёл любога полу і ўзросту. Дазволена паляванне ў светлы час сутак зброёвым спосабам з засады, з падыходу, загонам, з выкарыстаннем гладкаствольнай паляўнічай зброі і патронаў са шротам, — паведаміў старшы дзяржаўны інспектар Мінскай абласной інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету Вадзім ВАРАБЕЙ. — Можна выкарыстоўваць і паляўнічых сабак усіх парод. Падчас сезона здабываць зайца-беляка і зайца-русака дазваляецца і бяззброёвым спосабам — з хартамі і лоўчымі птушкамі.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

■ Сацыяльны клопат

ВЫПЛАТЫ ПАВЯЛІЧАЦА

3 лістапада ўзрастуць дапамогі па доглядзе дзіцяці да 3 гадоў і дзіцяці-інваліда

Як паведамілі ў адзеле народанасельніцтва, гандарнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у адпаведнасці з новай рэдакцыяй закона «Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей» з 1 студзеня 2013 года памер штомесячнай дапамогі па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў дыферэнцыруецца ў залежнасці ад колькасці дзяцей у сям'і.

На першае дзіця ён складае 35% сярэднямесячнай заробатнай платы работнікаў рэспублікі, на другое і наступных дзяцей — 40%. Дапамога на дзіця-інваліда прызначаецца і выплачваецца ў памеры 45% сярэднямесячнай заробатнай платы незалежна ад чарговасці нараджэння дзяцей у сям'і.

Для разліку памеру гэтага віду дапамогі з 1 лістапада гэтага года па 31 студзеня наступнага года прымяняецца паказчык сярэднямесячнай заробатнай платы за трэці квартал 2015 года ў памеры Br6 млн 953 тыс. 494. Такім чынам, з лістапада 2015-га па студзень 2016-га памер штомесячнай дапамогі па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да

3 гадоў складае: на першае дзіця — Br2 млн 433,7 тыс., на другое і наступных дзяцей — Br2 млн 781,4 тыс., на дзіця-інваліда ва ўзросце да 3 гадоў — Br3 млн 129,1 тыс.

Тым, хто пражывае на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання ў зоне наступнага адсялення або з правам на адсяленне, дапамога па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў прызначаецца і выплачваецца ў памеры 150% да ўстаноўленага законам.

Пастановай міністэрства зацверджаны бюджэт пражытачнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва (БГМ), які з 1 лістапада гэтага года па 31 студзеня наступнага года

ФОТА БЕЛТА

складае Br1 млн 567 тыс. 810 у разліку на месяц. Паколькі памер новага БГМ ніжэй, чым памер дзейнага з 1 жніўня па 30 кастрычніка гэтага года (Br1 млн 569 тыс. 130), то ў адпаведнасці з заканадаўствам новы нарматыў не ўжываецца для разліку памераў астатніх відаў дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей.

Такім чынам, аднаразова дапамога пры нараджэнні першага дзіцяці (10 БГМ) на наступныя тры месяцы па-ранейшаму складае Br15 млн 691,3 тыс., пры нараджэнні другога і наступных дзяцей (14 БГМ) — Br21 млн 967,8 тыс. Аднаразовыя выплаты жанчынам, якія сталі на ўлік у дзяржаўных ар-

ганізацыях аховы здароўя да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці, — Br1 млн 569,1 тыс. (100% БГМ).

Штомесячная дапамога на дзіцяці, старэйшых за 3 гады, з асобных катэгорый сем'яў, якія вызначаюцца заканадаўствам, на дзіця-інваліда (70% БГМ) раўняецца Br1 млн 98,4 тыс., на іншых дзяцей у сям'і (50% БГМ) — Br784,6 тыс. Штомесячная дапамога па доглядзе дзіцяці-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў (100% БГМ) складае Br1 млн 569,1 тыс.; штомесячная дапамога на дзіцяці ва ўзросце да 18 гадоў, інфіцыраванага ВІЧ (70% БГМ), — Br1 млн 98,4 тыс.

Штомесячная дапамога сем'ям на дзіцяці ва ўзросце ад 3 да 18 гадоў у перыяд выхавання дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў складае Br784,6 тысячч. (50% БГМ).

Канстанцін ЛЮТКЕВІЧ

УВАГА,
ПРАМАЯ ЛІНІЯ!

Паляўнічыя і рыбаловы, рыхтуйце пытанні!

Як заказаць праз інтэрнет пуцёўку на паляванне? Ці можна замест агнястрэльнай зброі выкарыстоўваць лук і арбалет? Ці патрэбна радаслоўная сабака, якога бяруць на паляванне?

Атрымаць адказы на гэтыя пытанні і задаць свае можна будзе падчас «прамой лініі» ў рэдакцыі «Звязды» са старшынёй Беларускага таварыства паляўнічых і рыбаловаў Юрыем Іванавічам ШУМСКИМ.

Яна пройдзе ў рэдакцыі «Звязды» заўтра,

30 кастрычніка, з 11 да 12 гадзін.

Тэлефануйце ў гэты час на нумар (017) 287 18 71.

Папярэдне свае пытанні можна пакінуць па нумары (017) 287 18 38

або даслаць іх на e-mail pryroda@vziazda.by.

БЕЛАРУСЬ — 44-я
ПА ВЯДЗЕННІ БІЗНЕСУ

Беларусь заняла ў рэйтынгі Doing Business-2016 («Вядзенне бізнесу-2016») 44-ю пазіцыю сярод 189 дзяржаў, па якіх праводзіцца гэта даследаванне, паведаміла БЕЛТА.

Згодна з аналігічнай справаздачай, апублікаванай у кастрычніку мінулага года, краіна займала 57-е месца. Разам з тым пасля традыцыйнага перагляду вынікаў папярэдняга справаздачнага перыяду, звязанага з абнаўленнем даных, заснаваным на прадстаўленні краінамі — удзельніцамі даследавання дадатковых матэрыялаў і каментарыяў, а таксама ў сувязі са змяненнем метадалогіі ацэнкі паказчыкаў фармальна лічыцца, што Беларусь займала ў справаздачы Doing Business-2015 не 57-е, а 43-е месца.

У глабальным рэйтынгі Сінгапур захавала сваю пазіцыю лідара. У дзясятцы краін з найбольш спрыяльнымі ўмовамі для прадпрыемальніцкай дзейнасці за Сінгапурам ідуць Новая Зеландыя, Данія, Рэспубліка Карэя, Ганконг (Кітай), Вялікабрытанія, ЗША, Швецыя, Нарвегія і Фінляндыя.

Сярод краін постсавецкай прасторы смагае высокае месца (16) займае Эстонія. Следзя за ёй ідуць Літва (20), Латвія (22) і Грузія (24). Далей — Армения (35), Казахстан (41), Расія (51), Малдова (52), Азербайджан (63), Кыргызстан (67), Украіна (83), Узбекістан (87), Таджыкістан (132).

У Мінэканомікі падкрэслілі, што ў справаздачы «Вядзенне бізнесу-2016» для Беларусі зафіксаваны дзве станоўчыя рэформы: скарачэнне агульнага тэрміну дзяржаўнай рэгістрацыі нерухомай маёмасці, правоў на яе і здзелак з ёй, з магчымасцю ажыццяўлення рэгістрацыйных дзеянняў у тэрміновым парадку — на працягу аднаго рабочага дня (паказчык «Рэгістрацыя ўласнасці»), а таксама ўвядзенне для суб'ектаў гаспадарання электроннай дзяржаўнай рэгістрацыі (паказчык «Рэгістрацыя прадпрыемстваў»). Спрашчэнне правіл уваходжання ў бізнес дало магчымасць палепшыць рэйтынгавыя пазіцыі краіны па паказчыку «Рэгістрацыя прадпрыемстваў» адразу на 27 пунктаў.

Сукупны рэйтынг спрыяльнасці ўмоў вядзення бізнесу засноўваецца на паказчыку аддаленасці ад перадавога рубяжа (ПР). Ён паказвае, наколькі прававы рэжым, які рэгулюе дзейнасць суб'ектаў гаспадарання той ці іншай краіны, набліжаны да перадавых практык у сферы рэгулявання прадпрыемальніцкай дзейнасці. Чым вышэйшы бал, атрыманы па паказчыку аддаленасці ад перадавога рубяжа (складае ад 0 да 100), тым больш спрыяльнае прадпрыемальніцкае асяроддзе і больш трывалыя правыя інстытуты ў краіне. У даследаванні «Вядзенне бізнесу-2016» паказчык аддаленасці ад перадавога рубяжа для Беларусі склаў 72,33 бала (палепшаны да папярэдняга справаздачнага перыяду на 0,54 бала). «Гэта дае магчымасць гаварыць аб тым, што разрыў паміж дасягненнямі краіны і перадавым рубяжом, разлічаным на падставе найлепшых паказчыкаў па ўсіх краінах і за ўсе гады, складае 27,67 бала», — растлумачылі ў Мінэканомікі.

«У цэлым вынікі даследавання «Вядзенне бізнесу-2016» паказалі, што, нягледзячы на існуючыя дасягненні ў стварэнні спрыяльных умоў для развіцця бізнесу, рэзэрв у гэтым напрамку для Беларусі застаецца значным. Урад краіны мае намер і далей праводзіць рэформы ва ўсіх сферах прадпрыемальніцкай дзейнасці, улічваючы рэкамендацыі Сусветнага банка і станоўчы вопыт замежных краін, з мэтай развіцця прыватнага сектара эканомікі і палепшэння ўмоў для вядзення бізнесу», — запэўнілі ў Мінэканомікі.

Беларусь у сусветным рэйтынгі
DOING BUSINESS

Беларусь заняла 44-е месца па умовах вядзення бізнесу (рэйтынг* Doing Business-2016) сярод 189 краін. Такія даныя прыводзяцца ў чарговым даследаванні групы Сусветнага банка (World Bank).

Становішча Беларусі па дзесяці ключавых індыхатарах рэйтынг:

месца

7 — рэгістрацыя ўласнасці

12 — рэгістрацыя прадпрыемстваў

25 — міжнародны гандаль

29 — забеспячэнне выканання кантрактаў

34 — атрыманне дазволу на будаўніцтва

57 — абарона інвестараў

63 — падаткаабкладанне

69 — вырашэнне неплацежаздольнасці

89 — падключэнне да сістэмы электразабеспячэння

109 — атрыманне крэдытаў

Першае месца ў рэйтынгі ўтрымлівае Сінгапур, другое — Новая Зеландыя, на трэцяе месца перамясцілася Данія, Расія займае 51-е месца.

Пачынаючы з 2006 года, згодна з апублікаванымі на афіцыйным сайце Сусветнага банка данымі, у Беларусі зафіксаваны 32 рэформы. Яна прызнана адным з вядучых у свеце рэфарматараў і займае чацвёртае месца сярод 189 краін свету па колькасці рэформ ва ўсіх сферах дзейнасці за апошнія 10 гадоў.

*Рэйтынг для ўсіх краін складзены па стане на чэрвень 2015 года.

Крыніца: The World Bank Group.

© Інфраграфіка

■ Мы і свет

ЦІ БЫЛІ ВЫ
Ў В'ЕТНАМЕ?

«Калі беларусы прыязджаюць у В'етнам, мы сустракаем іх нават не як турыстаў, а як блізкіх сяброў і таварышаў», — заявіў Нгуен Куок Хынг, намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення па турызме Міністэрства культуры, спорту і турызму Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам падчас турыстычнага роўд-шоу, арганізаванага ў Мінску.

З 1 ліпеня гэтага года ў аднабаковым парадку В'етнам увёў бязвізавы рэжым для беларусаў. Ён распаўсюджваецца на ўсіх асоб, якія маюць беларускае грамадзянства, і будзе дзейнічаць на працягу года — да 30 чэрвеня 2016-га. Паводле слоў прадстаўніка в'етнамскага міністэрства, у сярэднім краіну наведвае ўсяго некалькі тысяч жыхароў Беларусі ў год. Але з моманту, калі быў уведзены бязвізавы рэжым, у параўнанні з мінулым годам, колькасць наведвальнікаў павялічылася на 30%.

Сёння асноўны турыстычны паток у В'етнам ідзе з суседніх краін — Кітая, Южнай Карэі і Японіі. Гэта больш за тры мільёны наведвальнікаў. Расія займае 7-е месца — каля 365 000. Прытым

ахвотных адпачыць цікавіць не толькі магчымасць бавіць час каля мора, але і эка-, медыцынскі, гастронамічны, гістарычны і культурны турызм.

Адпачынак у В'етнаме лічыцца даволі таным у параўнанні з сусветнымі коштамі. Але для беларусаў раней адной з галоўных перашкод было атрыманне візы, якая цяпер адменена, а таксама адсутнасць прамога пералёту. Што тычыцца апошняга, то перамовы ўжо ідуць і ў хуткім часе мусяць даць вынік. Пакуль можна здзейсніць 9-гадзінны пералёт праз Маскву.

— В'етнам — не толькі прыгожая краіна, — кажа Нгуен Куок Хынг, распавядаючы пра плюсы адпачынку ў В'етнаме, — яе галоўнае багацце — народ, добры і ветлівы. Мы заўжды з асаблівай цеплынёй вітаем турыстаў з постсавецкіх краін і ставімся да іх пабрацку.

Паводле слоў прадстаўніка В'етнама, турыстычная зацікаўленасць мае двухбаковы характар. Ён лічыць, што Беларусь — «цудоўная, прыгожая краіна з гасцінным, добразычлівым, разумным народам», якая ў сваю чаргу можа стаць добрым месцам адпачынку для в'етнамцаў.

Вераніка ПУСТАВІТ.
pustavit@vziazda.by

На планеце... ідэй
Як ажыццявіць сваю задуму?

У Гродзенскім турыска-інфармацыйным цэнтры прэзентавалі кнігу «Планета ідэй», якая дапаможа ўдзельнікам трансгранічнага супрацоўніцтва. На «Планеце ідэй» партнёраў у замежжы знайшлі многія прадстаўнікі рэгіёнаў Гродзеншчыны, і ўжо ёсць прапановы па сумесных праектах. Як іх правільна падрыхтаваць, аформіць заяўку на атрыманне гранта? Кніга «Планета ідэй» — выдатны «дарадчык» для тых, хто хоча ажыццявіць сваю ініцыятыву па розных кірунках трансгранічнага супрацоўніцтва. Дарэчы, у рамках праекта «Планета ідэй» створаны сайт (*i-planeta.eu*), дзе кожны ахвотны можа размясціць сваю ідэю і кардынаты для пошуку партнёра.

Барыс ПРАКОПЧЫК. *prapokchik@vziazda.by*

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокае спачуванне старшыні праўлення ЗАТ «Другі нацыянальны тэлеканал» Кісялю Рыгору Леанідавічу ў сувязі з напатакшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

■ Нашы законы

РЭЙТЫНГ УЗНАГАРОД І КОДЭКС-ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

Навукоўцы — аб перспектывах беларускага працоўнага права

Што найбольш матывуе работнікаў да стараннасці? Як рэгуляваць дзейнасць фрылансераў і надомных спецыялістаў? І ці ўсе спрэчкі можа вырашыць суд? Гэтыя і іншыя пытанні абмяркоўваліся на Тэдня працоўнага права, які праводзіў Міжнародны ўніверсітэт «МІТСО».

БОЛЬШ «ПЕРНІКАЎ» ДЛЯ СТАРАННЫХ РАБОТНІКАЎ

Каб захаваць дысцыпліну на прадпрыемстве, трэба ўводзіць не санкцыі, а стымулюючыя захады. На такой думцы сышліся даследчыкі беларускага працоўнага права. Злоўжыванне метадамі прымусу (што часта бывае ў арганізацыях, дзе адсутнічае прыбытак) можа выклікаць негатыўныя наступствы: стварыць напружанасць у калектыве, знізіць эфектыўнасць працы. Заканадаўства прадугледжвае розныя варыянты заахвочвання стараных работнікаў. Наймальнік можа прадаставіць спецыялісту дадатковы водпуск да пяці дзён, павысіць тарифную стаўку на 50 і больш працэнтаў. На прадпрыемствах дрэваапрацоўчай прамысловасці, напрыклад, працадаўцы, згодна з Дэкрэтам №9, устанавіваюць штомесячныя выплаты для «стаханаўцаў». Праўда, у выпадку звальнення работніка з пэўных прычын гэтыя грошы даводзіцца вярнуць (калі гэта немагчыма, чалавека ў прымушаваным парадку зноў уладкоўваюць у арганізацыю, якой ён вінен). Больш канкрэтна стымулюючыя захады прапісваюцца ў калектывных дагаворах, правілах унутранага працоўнага распарадку, статутах і палажэннях аб дысцыпліне.

Заслугі, што выходзяць за рамкі аднаго прадпрыемства, прынята адзначаць дзяржаўнымі ўзнагародамі. **Валерыя СЯДЗЕЛЬНІК, загадчыца**

ФОТА БЕЛТА

кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Я. Купалы, адзначае, што ў нас існуе шырокая сістэма ганаровых званняў, аднак іх варта было б кадыфікаваць. Расійскія калегі, напрыклад, прапанавалі гэту ідэю яшчэ раней і нават распрацавалі праект Узнагароднага кодэкса. «Прыняцце такога акта — складаны і доўгі працэс, — заўважае Валерыя Сядзельнік. — Пакуль як прамержавы варыянт заахвочвальныя нормы можна ўключыць у Працоўны кодэкс асобнай часткай. Гэта, на мой погляд, павысіла б іх ролю ў рэгуляванні працоўных адносін».

Адаленая занятасць эканамічна выгадная: у Расіі, напрыклад, да 2020 года 20 працэнтаў месцаў будуць віртуальнымі, што эканоміць наймальнікам больш за 15,8 мільёна долараў.

Правазнаўцы абмяркоўвалі таксама Дэкрэт №5. Нагадаем, што,

згодна з гэтым дакументам, работніка ў якасці дысцыплінарнага спаганання могуць пакінуць без прэміі на тэрмін да 12 месяцаў. На думку **кандыдата юрыдычных навук, дацэнта Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны Алены КАВАЛЁВАЙ**, нормы дэкрэта трэба ўдакладніць. Незразумела, у якім выпадку дадатковых выплат могуць пазбавіць цалкам, а ў якім — часткова. Даследчыца прапануе наступны варыянт: зніжаць прэмію за недасягненне паказчыкаў, а пазбаўляць яе — за парушэнне працоўнай дысцыпліны і невыкананне работнікам сваіх абавязкаў.

МІНІ ЦІ МАКСІ?

Ці часта работнікі, не задаволеныя рашэннем наймальніка, звяртаюцца ў суд? Статыстыка сведчыць, што так. Усё больш людзей, нягодных са сваім звальненнем, даводзяць справу да суда і дабіваюцца задавальнення іску. Аднак у асобных выпадках магчымасці судовай абароны працоўных праваў абмежаваны. Так, наймальнік у аднабаковым парадку можа ўтрымаць з заробку падначаленага суму, каб пакрыць урон, які

той прычыні прадпрыемству. Такі падыход не дазваляе работніку адстаяць сваю пазіцыю і даказаць, што ён не вінаваты. У той жа час прававеды настойваюць на тым, што трэба развіваць дасудовы механізм рэгулявання індыўідуальных спрэчак.

Наладзіць дыялог паміж кіраўніцтвам і падначаленымі дапамагае калектывны дагавор. Сёння гарантыі і льготы праз калектывныя пагадненні распаўсюджваюцца на 3,6 мільёна работнікаў, пенсіянераў і студэнтаў. Аднак дагаворы, якія дазваляюць працоўнікам адстойваць свае інтарэсы, не павінны перашкаджаць развіццю прадпрыемства, удасканалванню метадаў кіравання. Як той казаў, нічога асабістага — проста бізнес.

Сёння гарантыі і льготы праз калектывныя пагадненні распаўсюджваюцца на 3,6 мільёна работнікаў, пенсіянераў і студэнтаў. Аднак дагаворы, якія дазваляюць працоўнікам адстойваць свае інтарэсы, не павінны перашкаджаць развіццю прадпрыемства, удасканалванню метадаў кіравання.

Развіццё лакальнага рэгулявання адносін дазваляе не перагружаць асноўнае заканадаўства. **Доктар юрыдычных навук і прафесар Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. Ламаносава Аляксандр КУРАННОЙ** расказвае пра лёс расійскага Працоўнага кодэкса, у які за трынаццаць гадоў унеслі больш за 70 паправак:

— Гэта добры бізнес для выдаўца, але ў такую тэндэнцыю не ацэньваю як станоўчую. На мой погляд, кодэкс павінен быць падобным да Канстытуцыі, не трэба рабіць з яго інструкцыю. Навошта ператвараць кодэкс у Савецкую энцыклапедыю?

Загадчык кафедры працоўнага і карпаратыўнага права Міжнароднага ўніверсітэта «МІТСО» Кірыл ТАМАШЭЎСКІ з гэтым поглядам не згодзен: «Кодэкс-энцыклапедыя (накштатт Кодэкса працы Францыі) з падрабязным рэгуляваннем працоўных і звязаных з ім адносін лепш, чым міні-кодэкс са шматлікімі адсылкамі на нормы. Ён больш спадручны як суддзям, прафсаюзным актывістам, так і простым работнікам, якім не трэба па кожным пытанні шукаць асобны закон ці падзаконны акт».

Яшчэ адно пытанне, якое хвалюе сёння даследчыкаў: як рэгуляваць дзейнасць тых, хто працуе на адлегласці? Падобная форма занятасці істотна адрозніваецца ад традыцыйнай. Арганізацыя працоўнага месца можа быць ускладнена як на наймальніка, так і на работніка (за выключэннем выкарыстання спецыялізаванага праграмага забеспячэння); зніжаецца ступень планавання; змяняюцца магчымасці працадаўцы па прыцягненні спецыяліста да дысцыплінарнай адказнасці. Амаль 80 працэнтаў кіраўнікоў не кантралююць дзейнасць дыстанцыйных супрацоўнікаў нават тады, калі ёсць такая тэхнічная магчымасць. Адаленая занятасць эканамічна выгадная: у Расіі, напрыклад, да 2020 года 20 працэнтаў месцаў будуць віртуальнымі, што эканоміць наймальнікам больш за 15,8 мільёна долараў. Некаторыя прававеды настойваюць: заканадаўства неабходна дапоўніць такімі паняццямі, як «дыстанцыйная праца», «тэлеробота», «фрыланс». Даследчыкі лічаць, што фрыланс як разавая форма ўзаемадзеяння павінен рэгулявацца грамадзянскім правам. Дыстанцыйная праца ж прадугледжвае працяглы сувязь між наймальнікам і работнікам і не заканчваецца пасля выканання аднаго задання. Таму яе нормы варта прапісаць у Працоўным кодэксе.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@vziasda.by

БОЛЬШ ТУРЫСТАЎ...

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Міхаіл Партной заявіў, што цяпер дзяржава няк не ўплывае на турыстычную галіну. На сённяшні дзень у нас дзейнічае заяўны прынцып, які дае магчымасць працаваць у сферы турызму ўжо пасля рэгістрацыі. Між тым, паводле слоў Міхаіла Партнога, гэта не можа гарантаваць грамадзянам атрыманне якаснага турыстычнага прадукту. Гэта відаць на прыкладзе Расіі, дзе патэнцыйны турыст не абаронены ад форс-мажорных абставінаў, напрыклад банкруцтва турфірмы і інш. Рээстр, па словах намесніка міністра, дасць магчымасць разумець, што за гульцы на гэтым полі, і нейкім чынам абараніць патэнцыйнага турыста ад надобрасумленнага фірмаў.

Пашырыць паветраны калідор

Яшчэ адзін напрамак, які спрыяе ўязному турызму, — развіццё паветраных зносінаў з Беларуссю, прыцягненне новых бюджэтных авіяперавозчыкаў і мадэрнізацыя існуючых авіяперавозчыкаў.

Выканаўца абавязкаў дырэктара Нацыянальнага агенцтва па турызме Рыгор ПАМЯРАНЦАЎ адзначае, што сёння аэрапорты краін-суседкаў за кошт больш гнуткай коштавай палітыкі перацягваюць турыстычныя патокі на сябе. Так, каля 10% усіх па-

сажыраў, якія вылятаюць і абслугоўваюцца ў Вільнюсе і Каўнасе, — гэта грамадзяне Беларусі. І прыкладна пятая частка ад гэтай колькасці — замежнікі, якія прылятаюць у Вільнюс і Каўнас, каб трапіць у Беларусь.

Турызм можа прыносіць значны прыбытак у бюджэт, але павінна быць развіта інфраструктура. І гэта не толькі гасцініцы, кавярні і г. д., але і даступнасць інфармацыі для любога турыста.

Рыгор Памяранцаў, у прыватнасці, прапануе разгледзець магчымасць выхаду замежных авіякампаній у нашы рэгіянальныя аэрапорты, дзе няма пастаянна дзейнага базавага перавозчыка і жыхары Гомеля і Брэста вымушаны альбо ехаць у Мінск, альбо накіроўвацца ў аэрапорты суседніх дзяржаў (Кіеў, Маскву, Варшаву, Рыгу, Вільнюс, Каўнас) для вылету адтуль.

Яшчэ адзін момант — дазвол замежным авіякампаніям лятаць па маршрутах, па якіх нацыянальная авіякампанія не жадае ці не можа выконваць рэйсы самастойна. «Вядома, што многія замежныя авіякампаніі хацелі б нарошчваць аб'ёмы, лятаць часцей самалётамі большай ёмістасці. Тут важна добразычлівае стаўленне авіяцыйных улад Беларусі да такіх ініцыятыў», — лічыць Рыгор Памяранцаў.

Менш віз

Вельмі важна працягваць працу па спрашчэнні візавага рэжыму з іншымі краінамі. Аднак тут, па словах намесніка міністра спорту і турызму, неабходна працаваць з краінамі, бяспечнымі ў міграцыйным плане.

Сёння беларускія турысты ўжо могуць уезджаць без віз у Турцыю, а турэцкія грамадзяне — у Беларусь. Гэта прынесла свае вынікі. «Нават ва ўмовах эканамічнага крызісу на 20% вырас паток турыстаў з Турцыі ў Беларусь», — сказаў Міхаіл Партной, адзначыўшы, аднак, што паток беларускіх турыстаў некалькі скараціўся.

27 лістапада гэтага года плануецца ўвядзенне бязвізавага рэжыму паміж Беларуссю і Ізраілем. У сувязі з гэтым мы чакаем узростанне патоку «насталгічных» ізраільскіх турыстаў — выхадцаў з Беларусі і былога СССР. Зараз ідуць перамовы з урадам Кітая па бязвізавым уездзе для арганізаваных груп турыстаў. Гэты дакумент можа быць падпісаны ўжо ў снежні. Але ўжо сёння турыстам з КНР, якія маюць шэнгенскую візу, можна

знаходзіцца на тэрыторыі Беларусі 72 гадзіны (трое сутак).

***

Намеснік міністра спорту і турызму таксама заявіў, што наспелі змены ва ўказ №372, які рэгулюе дзейнасць у аграэкатурызме. Стаўка збору для ўладальнікаў аграздзіб складае ўсяго толькі адну базавую велічыню ў год (180 тыс. рублёў). Такіх прэферэнцый, якія даюцца людзям, што працуюць у гэтай сферы, паводле слоў Міхаіла Партнога, няма ні ў адной краіне свету.

«Таму падыход, напэўна, будзе дыферэнцыяваны», — заявіў ён, маючы на ўвазе найперш павелічэнне ставак для тых, хто прадастаўляе паслугі аграэкатурызму ў прэстыжнай курортнай зоне.

Святлана БУСЬКО.
busko@vziasda.by

ФОТА АНАТОНА КУПЦУКА

■ Выпрабавана на сабе

З ВАРАГАЎ У ГРЭКІ

Тэарэтычна веласіпедных маршрутаў па Магілёўскай вобласці існуе некалькі, але гэты стаў першым паўнаватасным, з усёй неабходнай інфраструктурай. Бо тут свае намаганні аб'ядналі і грамадская рада па развіцці аграэкатурызму, і Магілёўскія гарвыканкам і райвыканкам, і велаклуб, і звычайныя велааматары. Былі вывучаны любімыя веласіпедыстамі сцежкі ўздоўж Дняпра, уключаны ў спіс культурна-гістарычных славуцасці, узяты на заметку кавярні, крамы і аграсядзібы, дзе можна папоўніць прадуктовы запас, папіць кавы і адпачыць, і атрымаўся цікавы двухдзённый 50-кіламетровы тур выхаднага дня для ўсёй сям'і. Не збіцца са шляху дапаможа не толькі Дняпро — галоўны арыенцір вандроўкі, але яшчэ і маркіроўка — нанесеныя па ходу руху стрэлкі блакітна-аранжавага колеру. Распрацаваны нават буклет, дзе падрабязна апісваецца ўвесь шлях і даецца схема. У якасці падарунка яго атрымалі ўсе тыя, хто адгукнуўся на запрашэнне прыняць удзел у прэзентацыі тура. Сярод іх была і карэспандэнтка «Звязды».

МАГІСЛАЎ ЗАКЛІКАЎ НА СТАРТ

Усё пачалося з таго, што з самай раніцы неміласэрна ліў дождж, і нават былі сумненні, што тур наогул адбудзецца. Напэўна, арганізатары паспяшаліся назваць яго сухапутным шляхам з вараг у грэкі. Вось прырода ўсё і пераблытала, мяркуючы, што зусім без вады такое мерапрыемства зрабіць немагчыма.

Роўна ў 9.40 раніцы з агляднай пляцоўкі ратушы металічны вартавы Магіслаў пратрубіў велааматарам гімн. Утульнай канапай, па маім прыблізным падліку, ахвяравалі як мінімум чалавек пяцьдзесят.

Дырэктар музея гісторыі Магілёва Аляксей Бацюкоў асабіста падтрымаў праект і разам з усімі ўзяў старт на Замкавай гары. А перад гэтым правёў цікавую экскурсію па музеі і запрасіў азнаёміцца з каштоўным экспанатам з прыватнай калекцыі — слухіцам поясам канца XVIII стагоддзя. Калі знойдуцца спонсары, паведаміў дырэктар, пояс будзе наш. Трэба ні многа ні мала — адзін мільярд беларускіх рублёў. Пакуль вывучаецца попыт сярод магіляўчан. Удзельнікі тура маглі зрабіць свой пасільны ўнёсак у добрую справу. У празрыстай скрыні ўжо ляжалі першыя рублі, тысячных купюр, на жаль, там было не шмат. Калі справа пойдзе такімі тэмпамі, то Магілёў можа застацца без рэдкай каштоўнасці. Дэманстравацца яна будзе ўсяго некалькіх месяцаў, так што спонсарам і мецэнатам трэба крышчак мабілізавацца.

ТАЙНЫ ПАДМІКОЛЛЯ

На жаль, надвор'е не спрыяла магчымасці палюбавацца маляўнічымі пейзажамі наваколля, якія адкрываюцца з Замкавай гары. Таму мы спуціліся да Дняпра, дзе летасць з добрай падачы старшыні гарвыканкама Уладзіміра Цумарава закладзены парк. Раней гэта быў яўрэйскі раён і тут знаходзілася адна з синагог, упрыгожаная ўнікальнымі роспісамі. Па легендзе, іх аўтарам быў ніхто іншы, як продак славутага Марка Шагала — Хаім бен Іцхак Халеві Сегал.

Дождж не перашкодзіў прыпыніцца на 10 хвілін каля Свята-Мікольскага манастыра — аднаго з найлепшых архітэктурна-культурных помнікаў краіны. Галоўны будынак

гэтага комплексу — Свята-Мікольскі сабор — занесены ў спіс каштоўнасцяў ЮНЕСКА як рэдкі ўзор барочнага мастацтва. У савецкія гады комплекс моцна пацярпеў, частка каштоўнасцяў была страчана. Магілёўскі гісторык Аляксандр Агееў (дарэчы, вялікі велааматар) раскажаў, што нават «рэстаўрацыя» рабілася так, каб знішчыць гэты помнік з твару зямлі. У цэментны раствор дабаўлялася соль, каб фрэскі абсыпаліся. Але ў 90-я гады манастыр вярнулі вернікам і пачалося яго адраджэнне. Сабор быў запушчаны так, што на яго даху раслі дрэвы. Былі архіепіс-

У Палыкавічах аб'явілася кошка-лекарка.

кап Магілёўскі і Мсціслаўскі Максім блаславіў гэтыя дрэвы не зразаць, а пасадзіць каля манастырскіх сценаў — у знак таго, каб больш ніколі на дахах храмаў не раслі дрэвы. Будзеце ў гэтых мясцінах, зварніце ўвагу на бярозу, якая знаходзіцца ў некалькіх метрах ад уваходу ў манастыр. Яна якраз з тых самых дрэў.

ДЗЕ ЖЫВЕ КОШКА-ЛЕКАРКА І ЯК ПАЗНАЁМІЦЦА З ПАСАТАМ

Веламаршрут разлічаны на тое, каб чалавек мог адпачыць ад цывілізацыі. У тым ліку ад асфальтаваных дарог і добраўпарадкаваных веладарожак. Падчас дажджу некато-

ры ўчасткі шляху наогул становяцца, мякка кажучы, малапраходнымі. Але мае спадарожнікі, здаецца, зусім не звярталі ўвагі на гэтыя нязручнасці. Яшчэ і таму, што падарожжа было вельмі пазнавальным. Можна наглядна праілюстраваць усе вядомыя легенды Магілёва. Напрыклад, пра вёску Палавінны Лог, якую прыйдзецца перасякаць, раскажваюць, што менавіта тут міфічны заснавальнік Магілёва разбойнік Машэка прымушаў купцоў збываць за гандлёвага шляху «з варагаў у грэкі» і дзяліцца таварам.

А колькі карыснага можна знайсці па дарозе людзям самых розных інтарэсаў! Аматыры рыбалкі даведаюцца пра існаванне новых перспектывных месцаў для адпачынку з вудай. Напрыклад, на беразе Сенькаўскага вадасховішча. А прыхільнікі коннай язды атрымаюць магчымасць пазнаёміцца з гадаванцамі конна-спартыўнай школы — аднаго з падраздзяленняў абласнога цэнтра па конным спорце і сучасным пяцібор'і. Гэтая школа якраз па дарозе. Турыстам тут прапануюць платныя ўрокі верхавой язды. Першапраходцам велатура такая магчымасць прапаноўвалася бясплатна. Цікава было таксама пазнаёміцца

Каля Палыкавіцкай крыніцы.

гонар святой пакутніцы Параскевы Пятніцы. Ёсць павер'е, што ікона цудоўным чынам апынулася ў крынічнай вадзе, якая пасля гэтага набыла гаючыя ўласцівасці. Палыкавіцкая крыніца з'яўляецца помнікам прыроды рэспубліканскага значэння. А я зрабіла яшчэ адно адкрыццё. Тут ёсць лячэбная... кошка. У святое месца я прыехала з галаўным болям. Прысела, каб перавесці дух, а насустрач васьм гэта трохколера прыгажуня. Спачатку яна па-гаспадарску залезла мне на калені, а потым і на галаву. Не паверыце, але на канцавы пункт нашага падарожжа я прыехала ўжо без болю.

ПАЧАСТУНКІ АД «ШЭРАЙ ШЫЙКІ»

Гаспадары аграсядзібы «Шэрай Шыйка» Святлана і Сяргей Маханьковы (каардынаты сужэнцаў, як і іншыя уладальнікаў аграсядзіб, пазначаны ў буклеце) аказаліся на рэдкасць гасціннымі людзьмі. Наша кампанія хутка разышлася па маляўнічых кутках сядзібы: хто пагушкаца на арэлях, хто паназіраць за індыкамі, якія пасвіліся на вялікім падворку разам з качкамі і курамі. Калісьці тут размяшчаліся калгасныя цяпліцы, дзе вырошчвалі агуркі і памідоры. Цяпер на іх месцы — утульная камінная зала, дзе мы ласаваліся блінамі і смачным варэннем з парэчак, апельсінаў і лімонаў. Пасля таго, як у 90-я гады гаспадарка распалася, тут расло адно пустазелле. Можна лічыць, што Святлана з Сяргеем зрабілі райскі куток на пустым месцы. Астатняе яшчэ да іх зрабіла прырода. Побач — возера, дзе б'юць крыштальна чыстыя крыніцы. З пляцоўкі перад домам адкрываецца цудоўны від на адзін з самых высокіх пагоркаў у Магілёўскім раёне. Амаль што маленькая Швейцарыя. Раскажваюць, былі часы, калі луг вясной залівала так, што праз яго рачныя судны напрамкі хадзілі ў Шклоў.

Да яшчэ адной сядзібы — «У Князева ў Любужы» — мы не даехалі. Па задумцы арганізатараў, тэставы тур уключаў толькі палову маршруту. Затое Аляксандр Князеў прыехаў у «Шэрую Шыйку» сам, ды яшчэ са сваім вялікім катлом, каб зварыць для патэнцыйных гасцей смачную юшку.

— Улічваючы, што я ўпершыню

Нават дождж не перашкодзіў пратэсціраваць веласіпедны аналаг знакамітага шляху «Дняпроўская рыўера»

ў жыцці ўдзельнічаю ў такім вялікім веладарожжы, мае ўражанні пераўзышлі ўсе чаканні, — прызнаўся намеснік начальніка ўпраўлення адукацыі, спорту і турызму Магілёўскага гарвыканкама Вадзім Брэжэўскі. — Зразумела, з-за дажджу не ўсюды быў аднолькавы ўзровень камфортнасці. Тут яшчэ ёсць над чым папрацаваць камунальным службам. Дзесьці таксама падкарэктаваць маркіроўку. Бо былі моманты, калі сам заблудзіў. Але па меры таго, як маршрут будзе «раскручвацца», ён будзе дапрацоўвацца і паляпшацца.

— Трэба развіваць загарадныя веласіпедныя маршруты, каардынаваць намаганні, распрацоўваць новыя напрамкі, — упэўнены кіраўнік магілёўскага велаклуба Cadence Андрэй ПАТРУСАЎ. — Гэта вельмі вялікі штуршок для росквіту аграбізнесу, аграсядзіб. Турызм задае вектар эканоміцы. Людзі даведаюцца, што ў нас ёсць конная школа, дзе можна платна пакатацца. Што ёсць музеі, пра якія нават гісторыкі не ведаюць, як у выпадку з Палыкавіцкім.

— Надвор'е спрабавала зблытаць нам карты, але закрыццё веласіпеднага сезона адбылося на прыемнай ноце, — застаўся задаволены Сяргей Колягін, ідэйны натхняльнік і адзін з галоўных арганізатараў веламаршруту. — «Дняпроўская рыўера» стала часткай сеткі маршрутаў турыстычнага кластара «Край жыватворных крыніц». Магілёўшчына вельмі багатая на цікавыя гісторыка-культурныя каштоўнасці, мае свае традыцыі. Мы папулярныя ў іх, і вельмі прыемна, што ў нас ёсць аднадумцы.

Нэлі ЗІГУЛЯ. zigulya@zviazda.by
Фота аўтара

Юшка ад Аляксандра КНЯЗЕВА.

Гісторык Аляксандр Агееў падзяліўся малавядомымі фактамі з жыцця Свята-Мікольскага манастыра.

■ 3 нагоды

ДЗЁННІК ЖЫЦЦЯ ЦЭНТРАЛЬНАГА РЭГІЁНА

Газета
«Мінская праўда»
адзначае юбілей

Ужо 65 гадоў выданне расказвае чытачам пра самыя актуальныя падзеі вобласці, славетных і працавітых землякоў. Узровень газеты не аднойчы адзначала прафесійная супольнасць. У 2004 годзе «Мінская праўда» перамагла ў міжнародным журналісцкім конкурсе, што праводзіўся ў рамках фестывалю «Вера. Надзея. Любоў». Праз год, на I Нацыянальным конкурсе друкаваных СМІ, атрымала «Залатую Ліцеру» як найлепшая абласная газета. 3 ліпеня гэтага года ў выданні новы рэдактар — Волга ШПІЛЕЎСКАЯ. Напярэдадні юбілею газеты, які будзе адзначаць 1 лістапада, мы сустрэліся з ёй і з першых вуснаў даведаліся пра лёс галоўнай газеты Міншчыны.

— Якой газета сустракае юбілей?

— Усё, што зроблена тут, не мая заслуга, а цэлага калектыву. Цяпер «Мінская праўда» выходзіць тры разы на тыдзень, у поўным колеры. Афармленне важна, бо мы спачатку глядзім газету, а ўжо потым пачынаем яе чытаць. Спрабуем падаваць інфармацыю рознабакова, цікава, рабіць так, каб былі навіны з усёй тэрыторыі Мінскай вобласці. Паказваем больш простых людзей у газеце, таму што чалавек любіць бачыць на старонках сябе, свайго суседа.

— Ці стане «Мінская праўда» з вашым прыходам іншай?

— З новага года мы плануем глабальныя змены. Газета пачне выходзіць два разы на тыдзень. У сераду — дзелавы выпуск на 16 палосах. Ён будзе адрознівацца і па дызайне, і па змесце. Выпуск збярэ асноўную бізнес-інфармацыю рэгіёна, а такса-

ма стане трыбунай для кіраўніцтва абласной і раённых вертыкаляў, дзе яны змогуць расказаць, як развіваецца тая ці іншая галіна, прадставіць справаздачу аб праведзеных работах. А ў суботу чытачы атрымаюць «таўштушку», 24 паласы. Там будуць сацыяльныя, спартыўныя, гістарычныя матэрыялы, палосы здароўя. З'явіцца журналісцкія расследаванні па тэмах, якія хваляюць усю Міншчыну. Гэты жанр патрабуе вельмі карпатлівай, доўгай працы, але, я думаю, у нас атрымаецца, бо ў рэдакцыі шмат прафесіяналаў. Будзе і крытычны складнік. Мы хочам, каб людзі разумелі, што газета можа дапамагчы вырашаць іх праблемы. А ўлада, прачытаўшы нумар, атрымае рэальную карцінку таго, як жыве вобласць. Не толькі

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

пра тое, што ўсё добра, але і пра вострыя пытанні, на якія трэба звярнуць увагу. Любая крытыка павінна быць канструктыўнай і дапамагаць знайсці ўзаемапараўменне паміж уладай і насельніцтвам. Гэта асноўная задача газеты — быць пасрэдным паміж дзяржаўнымі структурамі і чытачом.

— Чаму выбралі такі фармат?

— Я не прыхільніца таго, каб рэгіянальная газета выходзіла што-

дзень. Сёння няма такой неабходнасці, бо развіты інтэрнэт. І мы не можам гнацца за аператыўнасцю, таму што ўсе «гарачыя» навіны паведамляюцца праз сеціва, радыё або тэлебачанне. На маю думку, газета павінна стаць больш аналітычнай. Раённым і абласным выданням падыходзіць фармат «таўштушкі»: збіраць усе падзеі за тыдзень, падаваць іх у больш разгорнутым варыянце, з каментарыямі.

— Як утрымліваеце старых падпісчыкаў і прыцягваеце новую аўдыторыю?

— Сёння нас чытае катэгорыя 40+. Але мне здаецца, што газета зручная для людзей любога ўзросту. Калі яна ёсць пад рукой, можна неаднойчы вярнуцца да матэрыялу. Нават у сеціве не так проста адшукаць інфармацыю, якую калісьці чытаў. Мы бярэм цяпер на працу маладыя кадры, каб у газеце з'явілася нейкая маладзёжная рубрыка. Каб прыходзіла моладзь, трэба ўдасканальваць інтэрнэт-партал. Гэта асобная старонка ў развіцці любога выдання, немалая ўкладанні. Спадзяюся, з дапамогай нашага заснавальніка, якім з'яўляецца Мінаблвыканкам, мы будзем развіваць сайт і прыцягваць гэтым маладою аўдыторыю, а потым ўжо прывучаць яе да папяровай газеты.

— Цяпер многія выданні — і цэнтральныя рэспубліканскія, і рэгіянальныя — утвараюць больш шырокія медыйныя структуры. Ці

не плануе «Мінская праўда» пайсці па гэтым шляху?

— Я згодна з тым, што выжываць у адзіночку на сённяшняй прасторы складана. Гэта сусветная тэндэнцыя — аб'ядноўвацца ў медыйныя групы. Некалькі выданняў з падобнымі інтарэсамі разам працуюць на прыцягненне чытача. Думкі аб'яднацца ў нас ёсць, і яны падтрымліваюцца ўладамі, але планы пакуль не сфарміраваны. Рана агучваць.

— Як абласному інфармацыйнаму выданню ўдаецца вытрымліваць канкурэнцыю?

— З аднаго боку на нашу дзейнасць уплываюць цэнтральныя газеты: пра ўсе рэспубліканскія падзеі яны раскажуць да цябе, і чытача ўжо асабліва не здзівіш. З іншага боку — раённыя выданні, якія выходзяць на месцах і аб жыцці свайго краю ведаюць больш. Наша задача — сыграць на інтарэсах астатніх рэгіёнаў. Пра героя матэрыялу раёнкі даведаюцца толькі ў гэтай мясцовасці, а мы можам расказаць аб ім усёй вобласці. І гэта наш плюс. Увогуле, раённыя газеты мы разглядаем больш як партнёраў, а не як канкурэнтаў. Там таксама працуюць таленавітыя людзі. Стараемся з імі абменьвацца матэрыяламі. Ва ўсіх нас аднолькавыя мэты — развівацца і заваёўваць чытача.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubenskaya@zviazda.by

■ Добрая навіна

Прэпараты

З плазмы крыві пачнуць выпускаць у Нясвіжы

Беларуска-гандальнае сумеснае прадпрыемства «Фармлэнд», што ў Нясвіжы, 30 лістапада плануе адкрыць завод па перапрацоўцы плазмы крыві чалавека і вытворчасці на яе аснове лекавых прэпаратаў. Завод такога кшталту першы не толькі ў Беларусі, але і ў постсавецкіх краінах.

— Гэта дазволіць замяніць лекавыя аналагі, якія раней завозіліся з-за мяжы, і цалкам задаволіць патрэбы Беларусі ў такіх жыццёва важных для людзей прэпаратах, як альбумін, унутрывенны імунаглабулін, а таксама фактарах згусання крыві VIII і IX, што выкарыстоўваюцца для лячэння анкалагічных, кардыялагічных, неўралагічных захворванняў, — канстатаваў намеснік генеральнага дырэктара таварыства па навуковай і інавацыйнай рабоце Вадзім СЯНЧУК.

Новая вытворчасць узнікла ў сціслы тэрмін — літаральна за два гады. А стала гэта магчымым дзякуючы сумеснаму інвестыцыйнаму дагавору паміж прадпрыемствам і Міністэрствам аховы здароўя. Апошняе ўзяло на сябе абавязальнасць штогод пастаўляць 100 тыс. літраў плазмы з дзейных станцый пералівання крыві. Пры гэтым і «Фармлэнд» плануе адкрыць асабісты плазмацэнтр, што дазволіць перапрацоўваць у цэлым 150 тыс. літраў плазмы крыві за год, закрыць патрэбы краіны па ўсіх чатырох прэпаратах і нават экспартаваць іх. Дадам, цяпер Беларусь закупляе гэтыя лекі за мяжой на суму 23 млн долараў. Увод у дзейнасць другой чаргі праекта дасць магчымасць давесці перапрацоўку плазмы крыві чалавека да 350 тыс. літраў, што ў грашовым эквіваленце складзе 35 млн долараў.

Паколькі плазма крыві не выключае для арганізма чалавека вірусную пагрозу, то пры яе вытворчасці будзе выкарыстоўвацца абавязковая вірус-актывацыя.

Як адзначыў генеральны дырэктар «Фармлэнд» Іван ЛАГАВЫ, мяркуецца, што лекавыя прэпараты з плазмы крыві будуць запатрабаваныя ў суседніх краінах. А ў кааперацыі з буйнымі міжнароднымі фармацэўтычнымі кампаніямі плануецца выйсці на рынкі далёкага замежжа.

Таяцяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

Фота БЕЛТА.

НОВЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

Ад творчай лабараторыі да бізнесу — адзін крок

Развіваць маладзёжнае інавацыйнае прадпрыемства на базе фаблабаў плануюць у БНТУ, Белдзяржуніверсітэце і яшчэ трох украінскіх ВНУ, якія ўвайшлі ў праект, што перамог у конкурсе праграмы Erasmus+ 2015.

Слова «фаблаб» паходзіць ад англійскага «fab lab» — «вытворчая лабараторыя». Першая фаблаб была адкрыта Нілам Гершэнфельдам у 1998 годзе ў Масачусэцкім тэхналагічным інстытуце. Пазней ідэя пераўтварылася ў глабальную сетку лабараторый, якія працуюць на аснове агульных прынцыпаў, выкарыстоўваюць падобнае абсталяванне і тэхналогіі і абменьваюцца ідэямі і рэсурсамі. Іх колькасць падвойваецца кожныя паўтара года. Існуе мноства праектаў, народжаных у фаблабах, якія пераўтварыліся ў паспяховае бізнес-кампаніі.

— Фаблаб — гэта лабараторыя, якая дае магчымасць студэнтам вырабляць эскізныя і доследныя ўзоры інавацыйнай прадукцыі на сучасным абсталяванні: 3D-прэнтарах і сканерах, універсальных станках з лічбавым праграмным кіраваннем і гэтак далей, — расказвае інжынер па патэнтнай і вынаходніцкай рабоце тэхнапарка БНТУ Антон КАЛІНІН.

Шляхам 3D-мадэлявання можна праектаваць дэталі многіх тэхнічных прылад, рабіць візуалізацыю хімічных формул, крышталічных структур, ствараць унікальныя вырабы ў адзін падыход: усё можна замяніць адной аперацыяй, сэканоміць матэрыялы і мінімізаваць адходы. З дапамогай новых тэхналогій студэнцкая моладзь зможа ўвасобіць у жыццё самыя вар'яцкія і фантастычныя задумы: ад стварэння робатаў да канструявання незвычайных арт-аб'ектаў. Пагадзіцеся, што значна прасцей пераканаць патэнцыйных інвестараў выдаткаваць сродкі на рэалізацыю ідэі, скажам, па вытворчасці «інавацыйных падшыпнікаў», калі ты маеш на руках гатовы прататып таго самага падшыпніка...

Маладым даследчыкам будзе прадастаўлены бясплатны доступ да праграмаў прадукцыі і спецыялізаванай тэхнікі. На пляцоўцы лабараторыі плануецца праводзіць майстар-класы і трэнінгі па

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Прадукцыю, вырабленую на 3D-прэнтарах, дэманструе кіраўнік прэс-службы БНУ Алена МАРЦУЛІВІЧ.

рабоце з перадавым абсталяваннем, праграмаваннем, прататыпіраваннем, кіраванні праектамі. У супрацоўніцкай фаблаба можна будзе атрымаць кансультацыю па прыборабудаванні, робататэхніцы, лічбавай вытворчасці, аналізу рынку і г. д.

У рамках падрыхтоўкі праектнай заяўкі спецыялісты стартап-цэнтра БНТУ і тэхнапарка БНТУ «Палітэхнік» звязаліся з фаблабамі і профільнымі арганізацыямі з Даніі, Бельгіі, Іспаніі, Партугаліі, Вялікабрытаніі, сумесна з еўрапейскімі калегамі прадумалі канцэпцыю дзейнасці будучай лабараторыі, комплекс адукацыйных і інжынірынгавых паслуг. Каардынатарам праекта выступае Новае ўніверсітэт Бакінгемшыра (Вялікабрытанія).

— Адна з канчатковых мэт праекта — мадэрнізацыя вучэбных праграм інжынерных спецыяльнасцяў і наладжанне ўзаемадзеяння з бізнесам і прамысловасцю, — дадаў Антон Калінін.

Паводле слоў дырэктара Галоўнага інфармацыйна-аналітычнага цэнтра

Міністэрства адукацыі Мікалая ЛІСТАПАДА, акрамя стварэння фаблабараторыі беларускай ВНУ будуць удзельнічаць яшчэ ў трох новых праектах па выніках конкурсу Erasmus+ 2015. Агульная сума іх фінансавання складзе каля 2,9 мільёна еўра.

— Ва ўсіх чатырох праектах, што перамаглі, удзельнічае БДУ, і адзін з праектаў рэалізуецца ў нацыянальным выкананні, — распавёў Мікалай Лістапад. — Увогуле на конкурс ад Беларусі было пададзена 46 заявак, з іх 33 — ад БДУ.

Працягласць кожнага з чатырох праектаў складае 36 месяцаў. У працы над праектамі «Удасканаленне магістарскіх праграм у галіне фізічных навук ва ўніверсітэтах Беларусі» возьмуць удзел 10 партнёраў. Каардынатар — Рыжскі тэхнічны ўніверсітэт (Латвія), удзельнікі — Латвія, Бельгія, Кіпр і Беларусь.

Другі праект — «Сэрвіс па падтрымцы бібліятэчнай сеткі: мадэрнізацыя бібліятэк у Арменіі, Малдове і Беларусі шляхам развіцця бібліятэчнага персаналу і рэфармавання бібліятэк». Удзельнікі — 12 партнёраў.

Трэці праект — HARMONY (працоўка падыходаў да гарманізацыі комплексных стратэгіі інтэрнацыяналізацыі ў сферы вышэйшай адукацыі, навукі і інавацый у ЕС і краінах-партнёрах) — каардынуецца ўніверсітэтам Севіліі (Іспанія) і ахоплівае ўніверсітэты 9 краін.

Мікалай Лістапад паведаміў, што Беларусь, пачынаючы з 1994 года, прыняла ўдзел у 64 праектах адукацыйных праграм Tempus і Erasmus Mundus. З 2010 па 2015 год па праграме Erasmus Mundus для грамадзян Беларусі было выдзелена прыкладна 670 стыпендыяў для забеспячэння акадэмічнай мабільнасці: 224 — для студэнтаў, 173 — для магістрантаў, 127 — для аспірантаў, 54 — для навукоўцаў і 92 — для супрацоўнікаў ВНУ. Сёння ў стадыі рэалізацыі знаходзіцца 21 праект.

Дарэчы, 15 кастрычніка стартаваў новы конкурс Erasmus+ 2016, і ВНУ ўжо могуць падаваць свае заяўкі...

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@zviazda.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ОАО «ГОТТЦ «ГАРАНТ»

Предмет торгов, краткая характеристика		Лот №1	
		Капитальное строение с инв. № 412/С-23729 (назначение – здание специализированное автомобильного транспорта, наименование – гараж) общей площадью 66,6 кв.м, одноэтажное, панельное с металлическими воротами, 1977 г.п.	
Местонахождение имущества		Гродненская обл., Мостовский р-н, г. Мосты, ул. Советская, 38А	
Информация о земельном участке		Имущество расположено на земельном участке площадью 0,0080 га с кадастровым номером 424050100015000125, целевое назначение – для размещения объектов автомобильного транспорта (для обслуживания здания гаража). Ограничения (обременения) прав: земельный участок расположен в водоохранной зоне водного объекта (0,0080 га). Имущественные права – право аренды по 03.11.2110 год	
Начальная цена		Сумма задатка (1%)	1 008 000 рублей
Сведения о продавце		ОАО «ГОТТЦ «Гарант», г. Гродно, ул. Врублевского, 86/1, тел. 8(0152) 430354	
Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка		Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел. 8(0152) 74 49 11, р/с 3015575033025 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код 739, УНП 500481906	
Срок заключения договора купли-продажи		Условия оплаты	Определяются по согласованию сторон
Торги состоятся 1 декабря 2015 года в 12.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8			
Срок подачи документов для участия в торгах		По 25 ноября 2015 года включительно до 16.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8	
Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.fincentr.by			

Дополнительная информация по телефонам в г. Гродно: 8(0152) 77 23 79, 74 49 11

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания жилых домов в аг. Будагово и дер. Перемежное Жодинского сельсовета Смолевичского района Минской области

1. Форма проведения аукциона	Открытый	9. Наличие инженерной инфраструктуры	Лот № 1, Лот № 2, Лот № 3 возможность электроснабжения, газоснабжения), Лот № 4 (возможность электроснабжения)
2. Дата, время и место проведения аукциона	17 ноября 2015 года в 10.00 г. Жодино, пер. Молодежный, 3 Жодинский сельисполком, кабинет №1	10. Сумма задатка и реквизиты продавца	10% от начальной цены земельного участка, р/с 3604627020009 в филиале №616 АСБ «Беларусбанк» г. Жодино, ул. 50 лет Октября, 25«А», код 812, УНП 600023532 (с пометкой «Задаток за земельный аукцион»), код платежа 04901
3. Продавец и его адрес	Жодинский сельский исполнительный комитет, г. Жодино, пер. Молодежный, 3	11. Порядок предварительного ознакомления в натуре с продаваемыми земельными участками	Каждый понедельник в 15.00
4. Земельный участок, его кадастровый номер и адрес	Лот № 1 – земельный участок площадью 0,1175 га с кадастровым номером 624881703101000390 в аг. Будагово, ул. Строительная (зем. участок №1) Лот № 2 – земельный участок площадью 0,1250 га с кадастровым номером 624881703101000389 в аг. Будагово, ул. Строительная (зем. участок №2) Лот № 3 – земельный участок площадью 0,1396 га с кадастровым номером 624881703101000387 в аг. Будагово, ул. Полевая Лот № 4 – земельный участок площадью 0,1490 га с кадастровым номером 624881711101000056 в дер. Перемежное (зем. участок № 2)	12. Окончательный срок приема заявлений	12 ноября 2015 года до 17.00
5. Условия продажи	Без изменения целевого назначения	13. Контактные телефоны	8-01775 35-449, 8-01775 37-174, 8-01775 37-189
6. Целевое назначение земельного участка	Для строительства и обслуживания жилого дома	Расходы по организации и проведению аукциона и затраты на публикацию информационного сообщения подлежат возмещению победителем аукциона. Примечания: для участия в аукционе в адрес продавца необходимо представить: 1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме. 2. Копии платежных поручений, заверенные банком, подтверждающие внесение задатка на расчетный счет продавца. 3. Документ (копию), удостоверяющий личность (паспорт) покупателя или его доверенного лица. 4. Доверенность, заверенную нотариально (в случае, если на аукционе интересе покупателя представляет это лицо).	
7. Начальная цена продажи	Лот № 1 – 60 000 000 рублей Лот № 2 – 60 000 000 рублей Лот № 3 – 60 000 000 рублей Лот № 4 – 45 000 000 рублей		
8. Условия проведения аукциона	Участниками аукциона могут быть граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие на территории республики или привременные к постоянно проживающим в соответствии с законодательными актами Республики Беларусь. Аукцион считается состоявшимся при наличии не менее двух участников		

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

- ✓ Оценка оборудования и транспортных средств
- ✓ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- ✓ Раздел и вычленение недвижимости и земельных участков

Извещает о проведении аукциона по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, принадлежащих ОАО «Гомельстекло», 8(0232) 97 22 67

№ лота	Наименование объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб. (с НДС)	Сумма задатка, бел. руб.
1	Изолированное помещение с инв. №350/С-84591 площадью 45,9 кв.м, расположенное по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, р.п. Костюковка, ул. Октябрьская, 15. Размер арендной платы в месяц составит 440 400 бел. руб. с учетом НДС (20%) без учета коммунальных услуг. Договор аренды заключается сроком на 5 (пять) лет. Цель использования: для размещения складских помещений, оказания услуг, осуществления розничной торговли, организации производства (кроме вредных производств)	110 100	11 000
Адрес объекта Гомельская обл., г. Гомель, р.п. Костюковка, ул. Октябрьская, 15			
Срок подачи заявления По 27 ноября 2015 г. в рабочие дни с 9 ⁰⁰ до 17 ⁰⁰ от даты опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2			
Дата, время, место проведения аукциона 30 ноября 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2			
Номер р/с для перечисления задатка р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509 Получатель платежа: Филиал РУП «Жилкомунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация»			
Условия продажи Цены указаны с НДС. Шаг аукционных торгов – 15%, заключить договор аренды в течение 10-ти рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона, оплатить стоимость права аренды согласно договору аренды. Победитель возмещает затраты на организацию и проведение аукциона			

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет Организатора аукциона (Филиал РУП «Жилкомунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация») р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509 по 27 ноября 2015 года в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00.

2. Подать заявление Организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2 по 27 ноября 2015 года в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 от даты опубликования настоящего извещения.

К заявлению прилагаются следующие документы:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении);
- индивидуальным предпринимателем – копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранным государством и их административно-территориальными единицами в лице уполномо-

ченных органов, международной организацией – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, без нотариального засвидетельствования; гражданину Республики Беларусь – копия паспорта и копия договора на открытие текущего (расчетного) счета (в случае отсутствия у физического лица текущего счета – необходимо его открыть); представителем гражданина Республики Беларусь или индивидуального предпринимателя – доверенность, заверенная нотариально.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане, физические лица (граждане Республики Беларусь и лица без гражданства), постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, представители иностранных инвесторов предъявляют паспорт.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, объекты аукциона продаются этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%.

Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие в них. Невяка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Организатором аукциона в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов.

Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор аренды в срок не позднее 10 календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить право аренды в сроки, определенные в договоре аренды и возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы по изготовлению и предоставлению участникам аукциона документации, необходимой для его проведения в течение 3(трех) рабочих дней. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников до начала аукциона. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору аренды.

Дополнительная информация по тел.: (0232) 75 06 62, 75 06 63 (факс), сайт www.bti.by

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика	- капитальное строение, инв. № 400/С-43773 (назначение – здание административно-хозяйственное), площадью 409,8 кв.м, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Победы, 3. Составные части и принадлежности: терраса, ограждение, покрытие территории, ворота, ограждение; - конструкция фундамента от ликвидируемого сооружения – теплицы, инв. № 19636; - подпорная стенка, инв. № 19637; - конструкция фундамента от ликвидируемого сооружения – теплицы, инв. № 20815; - зеленые насаждения (1 ель, 1 алыча, 1 вишня, 4 яблони, 2 груши)
Земельный участок, на котором расположен объект	Кадастровый номер 44010000001008217 (назначение – земельный участок для обслуживания административно-хозяйственного здания) площадью 0,8544 га, расположенном по адресу: г. Гродно, ул. Победы, 3
Начальная цена продажи	5 738 249 520 (пять миллиардов семьсот тридцать восемь миллионов двести сорок девять тысяч пятьсот двадцать) белорусских рублей без учета НДС
Сумма задатка	573 824 952 (пятьсот семьдесят три миллиона восемьсот двадцать четыре тысячи девятьсот пятьдесят два) белорусских рубля
Продавец	ОАО «Белкард», г. Гродно, 230026, г. Гродно, ул. Счастливого, 38, тел. 52-41-01
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 41-98-34
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	Р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225

Аукцион состоится 20 ноября 2015 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:
заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении; юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;

индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона; юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:
представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица;
представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звезда» от 25.04.2015 г.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница)

Последний день приема заявлений – 16 ноября 2015 г. до 15.00

Телефон для справок: 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

■ Не прапусціце!

ТЭАТР ЧАКАЕ НОВАГА ДУНІНА-МАРЦІНКЕВІЧА

У Бабруйску адкрыўся V рэспубліканскі фестываль нацыянальнай драматургіі

Бабруйскі форум спецыфічны ўжо толькі адным сваім напрамкам. У адрозненне ад іншых беларускіх фестываляў, ён пазіцыянуе творчасць менавіта беларускіх аўтараў, дапамагае папулярываць айчынную сучасную і класічную драматургію.

— Першы наш форум адбыўся яшчэ ў 1998 годзе, а гэты, пяты па ліку, праводзіцца пасля чатырохгадовага перапынку, — адзначыў намеснік старшыні Бабруйскага гарвыканкама Аляксандр МАРКАЧОЎ. — Нягледзячы на складаны год, вырашана было ўсё ж такі яго арганізаваць. Нас падтрымалі Цэнтр эксперыментальнай рэжысуры і Цэнтр беларускай драматургіі.

Наогул праграма фестываля абяцае быць цікавай і разнастайнай. Сваё бачанне беларускай драматургіі прадставяць 8 тэатраў. На працягу 5 дзён глядачы ўбачаць 10 пастановак. Будзе працаваць творчая лабараторыя дакументальнага тэатра, праводзіцца чытка п'ес беларускіх драматургаў. Не абдызюцца і без творчых эксперыментаў. У рамках фестываля рэалізуецца цікавы праект «Gorod.doc», удзельнікамі якога стануць бабруйчане. Прэзентацыя таго, што з гэтага атрымалася, чакаецца ў канцы

форуму. Як адзначыў дырэктар Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі Уладзімір КАРАЧЭЎСКІ, гэта той выпадак, калі на вачах нараджаюцца новыя незвычайныя тэатральныя формы.

— Такі фестываль вельмі патрэбен Беларусі, сёння да беларускага тэатра і літаратуры назіраецца вялікая цікавасць, — тэатральны крытык, доктар філалагічных навук, прафесар кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі БДУ Таццяна АРЛОВА, якая заўсёды з асаблівай пільнасцю адсочвае ўсе змены ў тэатральным жыцці, у прадчуванні

новых уражанняў. Ужо з самага пачатку яе ў Бабруйску чакаў сюрпрыз. Замест Аляксея Дударова, які захварэў, яна абрана старшынёй журы.

Польскі тэатральны крытык Андрэй МАСКВІН другі раз на фестывалі ў Бабруйску. Ён яму цікавы менавіта сваёй нацыянальнай адметнасцю. «Той жа «М.@рт.кантакт» больш разлічаны на моладзь, «Белая вежа» — гэта прэзентацыя тэатраў былога Саюза, а тут акцэнт зроблены на беларускасць. Мне цікава, як цяпер, у XXI стагоддзі, гэта праламляецца. Чакаю разумнага, асэнсавання гасосці

нацыянальнага — школы, актёрства, рэжысуры. Найбольшую цікавасць выклікае Алексіевіч, бо праграма складалася яшчэ да таго, як яна стала нобелеўскай лаўрэаткай. І цікавы Бабруйскі. Яны розныя і ў чымсьці падобныя».

Тэатразнаўцы бачаць парадокс у тым, што беларускія таленавітыя драматургі больш за патрабаваны за межамі краіны. Дарэчы, маскоўскі акадэмічны тэатр імя Маякоўскага прыязджае на фестываль менавіта з п'есай папулярнага беларускага аўтара Дзмітрыя Багаслаўскага «Любоў людзей».

Арганізатары і крытыкі настроены рашуча. Цяпер справа за калектывамі. Як яны справяцца са сваёй задачай данесці да глядача думку аўтара, наколькі цікавымі будуць рэжысёрскія інтэрпрэтацыі? Як паабяцала бескампрамісная Таццяна Арлова: «Судзіць будзем строга і па сумленні».

У першы дзень форуму на сцэне Бабруйскага абласнога тэатра імя Дуніна-Марцінкевіча глядачы ўбачылі драматычную баладу ў 2 дзеяннях «Не пакідай мяне...» Аляксея Дударова ў выкананні Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. Добрых уражанняў і новых адкрыццяў форуму пажадала першы намеснік міністра культуры Беларусі Ірына Дрыга.

Нэлі ЗІГУЛЯ.
zigulya@zviazda.by

■ Нефармат

ЗМЯНІЦЬ ФІГУРУ ЦІ ФАСОН?

Перад цырымоніяй адкрыцця сёлетняга тэатральнага фестываля «Белая вежа» ў фае сустрэла знаёмую. Яна сказала, што прыглядаецца, як апранаюцца поўныя жанчыны. І мае на тое прычыны. Прайшоў год-другі пасля аперацыі, і пачаліся праблемы з камплекцыяй. Вось цяпер мусіш падганяць гардэроб пад новыя стандарты. Сапраўды, колькі жанчын, ды і не толькі жанчын, сутыкаюцца, а то і дзесяцігоддзямі жывуць з гэтай праблемай, вымушаны, як крыж, насіць на сабе лішнія кілаграмы...

З той сустрэчы ў фае прайшоў месяц, а згадала яе зусім нядаўна, калі выпадкова сустрэлася на вуліцы з другой знаёмай — Нінай Пятроўнай. Мы некалі з ёй працавалі ў адным будынку. Вельмі прыемная жанчына, добрай душы чалавек, яна даўно на пенсіі. Апошнія гады пакутвала ад лішняй вагі, якая спасцігла яе пасля перажытага стрэсу. Псіхологі ж папярэджваюць, што жанчыны маюць схільнасць той стрэс «заядаць». Гэта своеасабліва ахоўная рэакцыя арганізма, пра якую лепш усё ж чытаць, чуць, а не перажываць самому. У Ніны быў горшы варыянт, калі яна, зусім невысокая жанчына, пачала рэзка паўнець і праз некалькі гадоў стрэлка вагаў ужо паказвалі 120 кілаграмаў. Наступствы чакаць сябе не прымусілі. Пагоршыліся ўсе паказчыкі здароўя, асабліва цяжкая печань, адчуваліся высокі ціск, тахікардыя, задышка і іншыя праблемы. І галоўнае, што Ніна Пятроўна вельмі камплексавала з нагоды сваёй знешнасці. Не хацелася лішні раз выходзіць на вуліцу, каб зрабіць пакупкі альбо аглядаць рахункі, не хацелася сустракаць каго-небудзь са знаёмых. Ёй становілася яшчэ горш, калі тыя заводзілі размовы пра яе камплекцыю, на словах дэманструючы сваё спачуванне. А калі не выходзіць з дому, мала рухацца, то дадатковыя грамы і кілаграмы прыліпаюць яшчэ больш нахабна. Атрымліваецца замкнёнае кола, якое наўпрост вядзе да дэпрэсіі. Так і жыла. Да мінулага года.

А летась, ва ўзросце 67 гадоў, сказала сабе: хопіць. І рашуча ўзялася за лад жыцця, фігуру і здароўе. Сама, без усялякіх часопісных дыет і метадычных рэкамендацый распрацавала схему харчавання, гімнастыку і рухальны рэжым. І галоўнае — узялася за іх выкананне.

Меней чым за год жанчыне ўдалося пазбавіцца ад 20 кілаграмаў. Я сустрэла яе і літаральна не пазнала. Не, уразлілі змены не столькі ў знешнасці, хоць Ніна Пятроўна стала выглядаць маладзейшай, з'явіўся бляск у вачах, усмешка, ад яе патыхала аптымізм. Вось што самае галоўнае. Яна не прайшла, як раней, сціпла кінуўшы ў знак прывітання, а прыпынілася, стала гаварыць, распытваць мяне аб справах. І ў адказ на мой камплімент расказала гісторыю сваёй перамены. Я не хавала захаплення яе сілай волі, пажадала далейшых поспехаў у падтрыманні здароўя. А яна сказала, што цяпер ведае: займацца гэтым ніколі не позна, што мае намер сустрэць свой 70-гадовы юбілей наогул у вельмі добрай фізічнай форме. Да круглай даты яшчэ два гады, ёсць падставы спадзявацца, што так і будзе ў жыцці гэтай жанчыны.

На жаль, не ва ўсіх атрымліваецца справіцца з лішняй вагой. Тады застаецца іншы варыянт — навучыцца з гэтым жыць. На тым жа тэатральным фестывалі, які я згадала ў самым пачатку, была заўважана адна эпатажная брэсцкая мастачка прыемнай знешнасці. Не худая. Зусім. Яна, як толькі з'явілася ў зале, адразу прыцягнула да сябе ўвагу яркім макіяжам і ашаламляльным фіялетавым пяром у капелюшы. Назаўтра, на наступны спектакль, дама прыйшла ў каляюшыку іншага колеру з іншым пяром і зноў прымусіла азірацца ўсіх, асабліва мужчын. Варта сказаць, што на фестывальныя спектаклі добрая палова публікі ходзіць зусім не ў вечэрніх туалетах. Гэтую моду ўсталывалі, бадай што, самі артысты. Многія прыходзяць паглядзець на пастановкі калег, з прычыны адсутнасці месцаў садзіцца на падлогу ў праходах. Самая зручная для гэтага форма, вядома, джынсы з красоўкамі. У зале бывае нямыла фатографу, апэратараў, якія знаходзяцца на працы і не клапацяцца пра дрэс-код. Традыцыю не без задавальнення пераймаюць глядачы, асабліва маладзейшае пакаленне. Такім чынам, сярэд апісанай публікі чалавек у яркім строі, тым больш апрануты з пэўным выклікам, адразу прыцягвае ўвагу. Каму там справа да аб'ёмаў пышнай дамы? Усе азіраліся на яе капалюшы. І гэта, згадзіцеся, вельмі разумны манеўр яго ўладальніцы. Вельмі важна наогул правільна падбіраць вопратку, каб не падкрэсліваць, а хаваць загану фігуры. А то некаторыя кабеты з павелічэннем параметраў тулава імкнуча нацягваюць на сябе на памер меншых кофты, ніўна думаючы, што адзенне нешта схавае. Наадварот, цесныя трыкатаж сумленна падкрэсліць усе складкі. Атрымаецца, як у таго міфічнага страуса, які схаваўся толькі ад сябе.

І ўсё ж пажадаю ўсім, хто мае абазначаныя праблемы, натхніцца прыкладам Ніны Пятроўнай. Як яна сказала, першыя вынікі надаюць жадання і рашучасці рухацца далей.

Святлана ЯСКЕВІЧ
yackevich@zviazda.by

■ Свой погляд

ЭЛЕКТРОННАЯ «ЧЫТАЛКА» СУПРАЦЬ ПАПЯРОВАЙ

Не так даўно прачытаў навіну, што за апошнія дваццаць гадоў Беларусь страціла амаль палову бібліятэк. Нічога дзіўнага: час прымушае лічыць грошы. І трымаць разгалінаваную сетку «кніжняў», што засталася ў спадчыну ад савецкай эпохі, становіцца немэтазгодна. Асабліва ў маленькіх населеных пунктах. Таму закрыццё або скарачэнне — адзінае магчымае выйсце з сітуацыі.

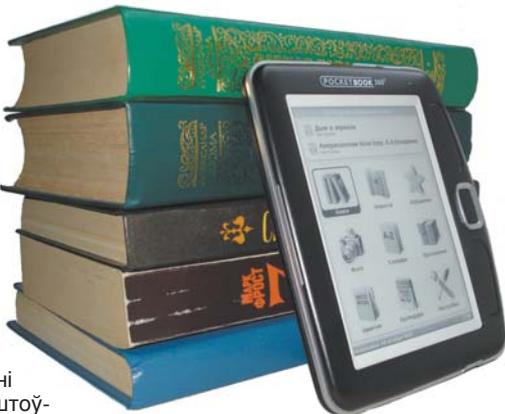
Як чалавек, які лічыць сябе культурным, я шчыра паспрабаваў крыху пажурцыцца з гэтай нагоды. Але зразумеў, што навіна пра закрыццё бібліятэк мяне не надта ўзрушыла. Бо мая бібліятэка заўсёды са мной. Яна вадыць грамаў дзвесце і лёгка змяшчаецца ў торбе. Так, электроннай «чыталкай» ужо нікога не здзівіш. Наўрад ці хто зможа аспрэчыць і той факт, што інтэрнэт па колькасці даступных тэкстаў даўно абскакаў большасць звычайных кнігасховішчаў. Гэтаксама паравоз некалі пасунуў на ўзбочыну цывілізацыі конныя павозкі, а электрычная лямпачка адправіла ў музей дзедаўскія газыўкі...

Вядома ж, многія запырачаць, што папярэвую кнігу і трымаць у руках прыемней, і чытаць лягчэй. Насамрэч гэта пытанне густу і звычкі. А яшчэ — грошай. Бо цэны ў кнігарнях часам нагадваюць нумары тэлефонаў. А вось у інтэрнэце можна задарма знайсці процьму кніг. Калі ж вы прыныцуючы праціўнік «пірацтва», не бяда: можна сумленна купіць электронны тэкст за грошы — усё адно выйдзе танней. І што б там ні казалі

пра цёплы шоргат старонак і водар друкарскай фарбы, матэрыяльны фактар пераважыць любыя эстэтычныя дзівацтвы.

Зразумейце правільна: я не ганю звычайныя кнігі. Сам на іх гадаваўся. Але варта прызнаць, што ў іх таксама ёсць пэўныя «мінусы». Напрыклад, памер. Мая «бібліятэка ў торбе» ў папярэвай рэінкарнацыі заняла б сабой паўдома. А аддаваць цэлы пакой пад кнігазбор пры сярэднестатыстычных жыллёвых умовах — гэта занадта. Таму з папярэвымі кнігамі я паціху развітваюся. Тыя, што не мелі ні гістарычнай, ні культурнай каштоўнасці, даўно адправіліся на сметнік. Так, я дазваляю сабе выкідаць макулатуру, што маскіруецца пад кнігі. Сапраўдныя ж кнігі раздаю сябрам і знаёмым. Пусціў па руках нават падборку класікі, якую некалі купляў на апошнія студэнцкія капейкі і над якой тросся, бы той Габсек над сваімі капіталамі. Але ж сёння класікі ў інтэрнэце — хоць зачытайся. Прычым не толькі рускай, але і нашай, беларускай.

Ці на канавана папярэвымі кнігам знікнуць? Думаю, міне час, і яны будуць друкавацца невялікімі накладамі, спецыяльна для аматараў. Як выпускаюцца ў наш час грампласцінкі для тых, каму не даспадобы танны лічбавы гук. Бо ў аскепка старых тэхналогій ёсць нешта мілае сэрцу. Нешта такое, што вяртае нас да нашага мінулага. Менавіта таму ў мяне на паліцах заўсёды знойдзецца

месца для некалькіх дзясяткаў папярэвых кніг. Тых, што абуджаюць успаміны пра самыя ярскія моманты жыцця. Тых, што пакінулі самы глыбокі след у свядомасці. Толкіен, Гесэ, Азімаў, Пялевін, Стральцоў...

Новая эпоха дыктуе новы падыход да захоўвання інфармацыі. І ў тым, што «лічба» выцягвае паперу, няма нічога фатальнага. Гэта выключна тэхнічнае пытанне. Не шкадуем жа мы пра тое, што чалавецтва некалі адмовілася ад бярысты і папірусу. І таму з папярэвай кнігі таксама не варта рабіць фетыш. Галоўнае — гэта не матэрыял, а сам тэкст. Спалучэнне знакаў, што нараджае новыя сусветы. Носьбіт мяняецца, а напісанае застаецца.

Валянцін БОЙКА

■ На слыху

Шаснаццаігадовая Кейлі Дыксан цяпер выступае за Беларусь.

Тэма натуралізацыі Алаіны Кван і Кейлі Дыксан узбударажыла аматараў спорту і журналістаў: ужо даўно спартыўная гімнастыка не выклікала столькі эмоцыі і не

старту чэмпіянату свету спецыялісты і аматары выказвалі меркаванні, спрачаліся і агучвалі свае здагадкі на конт мэтазгоднасці запрашэння амерыканак у зборную.

На сёлетнім чэмпіянаце свету па спартыўнай гімнастыцы ў Шатландыі разыгрываюцца не толькі медалі першынства, але і алімпійскія ліцэнзіі ў Рыа-дэ-Жанейра. Таму ажыятаж гэты турнір выклікаў сур'ёзны, а ў нашай краіне цікавасць была падмацавана яшчэ і тым, што жаночую зборную Беларусі на сусветным турніры прадстаўлялі дзве амерыканкі, якія атрымалі беларускія пашпарты.

прыцягвала столькі ўвагі. Пра гэта гаварылі не толькі ў нашай краіне, але і па той бок акіяна. За некалькі тыдняў да

Казаць пра тое, што для спрэчак не было перадумоў, не прыходзіцца. Яшчэ падчас з'яўлення першых трансферных навін узнікла шмат пытанняў: чаму менавіта амерыканкі, а не блізкія нам па менталітэце расіянікі ці ўкраінкі? Чаму не кітаянкі, якія дыктуюць тэндэнцыі ў спартыўнай гімнастыцы апошнім часам? Чаму менавіта Кван і Дыксан, якія выступалі толькі на першынстве свайго штата і не адбіраліся на чэмпіянат ЗША? І, нарэшце, які толк будзе ад спартсменаў, што не трэніруюцца ў краіне, за якую выступаюць? Усе гэтыя пытанні павілі ў паветры і заставаліся без адказаў, а рабіць высновы да пачатку чэмпіянату было б няправільна.

Зараз першынство свету ўжо падыходзіць да свайго завяршэння, вынікі жаночай беларускай каманды вядомыя. У мнагаборстве Алаіна Кван і Кейлі Дыксан занялі 73-е і 75-е месца адпаведна, што не дазволіла ім працягнуць змаганне за пецёўкі на Алімпійскай гульні 2016 года на гэтым турніры.

Аднак вядомы беларускі спецыяліст, алімпійская чэмпіёнка Антаніна КОШАЛЬ заклікала заўзятараў «разумець і ўяўляць сітуацыю правільна», адзначыла, што маладыя гімнасткі зрабілі ўсё, што маглі, справіліся са сваёй задачай і працягнуць змаганне за заваяванне ліцэнзій у красавіку наступнага года.

Адзначым, што Кван, якая заняла 73-е, месца набрала 51,866 бала, а Дыксан, якая стала 75-й, — 51,633. Гэта невялікія сумы балаў, якія яшчэ ў нядаўнім мінулым пераўзыходзілі і ўраджэнкі Беларусі. У 2011 годзе на чэмпіянаце свету ў Токіа, які таксама быў перадалімпійскім, Настасся Марачкоўская набрала ў мнагаборстве 52,999 бала і прадставіла нашу краіну на Алімпіядзе ў Лондане.

Такім чынам, пытанне, ці адбылася «перазагрузка» жаночай зборнай Беларусі, застаецца спрэчным і хутчэй схіляецца да адмоўнага адказу. У лепшым выпадку наша зборная дзясчат на Алімпіядзе ў Бразіліі будзе прадстаўлена толькі адной гімнасткай (калі хтосьці з вышэй назва-

ных амерыканак здолее атрымаць ліцэнзію ў красавіку 2016 года).

Вынікі мужчынскай каманды на гэтым фоне выглядаюць куды цікавей. Беларуская зборная з шаснаццатым месцам увайшла ў спіс камандаў, якія заваявалі права працягнуць барацьбу за 4 пецёўкі на Алімпіяду. А ў васьмёрку наймацнейшых дружных планет, якая кваліфікавалася на Алімпійскія гульні ў Бразілію, увайшлі зборныя Японіі, Кітая, Вялікабрытаніі, Расіі, ЗША, Швейцарыі, Бразіліі і Карзі.

Акрамя каманднага выніку, нядрэнныя балы паказалі беларусы і ў асабістым мнагаборстве. Дзмітрый Баркалаў і Андрэй Ліхавіцкі прабіліся ў фінал гэтай праграмы, пераможцы вызначацца ў пятніцу.

Нагадаем, у сёлетнім чэмпіянаце планеты прымаюць удзел каля 600 спартсменаў з 87 краін, што з'яўляецца рэкордам для падобных турніраў.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@vziazda.by

■ Псіхалогія для ўсіх

ДАЙ МНЕ ПАЗІТЫЎ!

Звычайна вылучаюць некалькі перыядаў спаду ў шлюбе. Праз два-тры месяцы, праз паўгода, пасля нараджэння першага дзіцяці, паміж 3-5 гадамі, а таксама пасля 7-8, 12 і 20-25 гадоў.

Гэта не догма, але цалкам можа быць. Можна назваць гэтыя перыяды захвораннем, якое не абавязкова скончыцца разводам. Каб гэтага не адбылося, трэба працаваць. Над чым — тлумачыць псіхолог Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Вольга ХВЯЖЭНКА.

Паміж мужам і жонкай можа быць усё, але калі ў іх няма пастаяннага прытоку станоўчых эмоцыі і ўпэўненасці ў тым, што партнёр па шлюбе заўсёды ва ўсім гатовы падтрымаць, дапамагчы ў пераадоленні цяжкасцяў (хоць бы тым, што не сумняваецца ў іх пераадоленні), то ў іх няма галоўнага — задавальненасці шлюбу, сямейнымі стасункамі і партнёрам. А без такой задавальненасці парушаецца гармонія, і шлюб можа разваліцца.

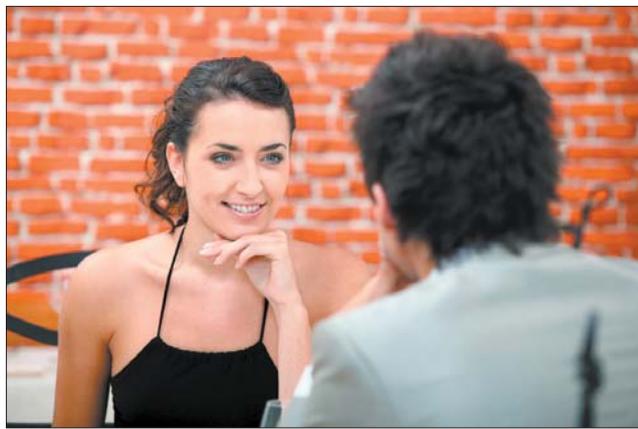
Акрамя таго, шлюб заключаецца і для ўзаемага задавальнення самых розных патрэб. Частковае і поўнае незадавальненне прыводзіць да спрэчак і канфліктаў, якія могуць узнікнуць, калі парушаецца пачуццёвай нашай годнасці, калі мы адчуваем непавагу з боку партнёра. Псіхічнае напружанне можа ўзнікнуць і праз незадавальненасць сексуальных патрэб. Праблема можа таіцца ў паніжанай сексуальнасці, несупадзенні цыклаў і рытмаў узнікнення сексуальнага жадання, недакаванасці ў гэтых пытаннях, мужчынскай імпаўтэнцыі, самых розных захворваннях, моцным нервовым напружаннем і г.д.

Што да незадаволенасці пачуццёвай ўласнай годнасці, значнасці нашага «Я», то гэта таксама вельмі моцна перажываецца і нараджае цэлы шэраг адмоўных пачуццяў супраць партнёра, пераходзячы ў незадавальненне патрэбы ў станоўчых эмоцыях, пшчэце, клопаце. Адчужэнне можа пачацца з паніжанай ацэнкі — крытычныя заўвагі лёгка парушаюць нашу душэўную гармонію, адчуванне сваёй каштоўнасці для іншага чалавека. Чалавек у

такім разе не можа зацвердзіць сябе ў сям'і і шлюбе, перажывае моцны псіхалагічны дыскамфорт, страчвае пачуццё падтрымкі, салідарнасці, абароны.

Атрымліваецца, што за матывамі разводаў хаваюцца нейкія незадавальненні патрэбы абайх партнёраў ці аднаго з іх. Да гэтага дадаецца і тое, што стасункі заўсёды складаюцца з узаемага ўплыву, сутыкнення характараў, інтарсаў, імкнення навязаць іншаму свае погляды і ацэнкі. Зыход канфлікту часта залежыць і ад таго, у якім псіхічным стане знаходзяцца партнёры, таму ў стасунках з блізкімі членамі сям'і мы часта бываем суб'ектыўнымі. Патрабуецца аб'ектыўны погляд прафесіянала. Таму ў кожнай раённай паліклініцы ёсць кабінет псіхатэрапіі, дзе працуе мультыдысцыплінарная брыгада спецыялістаў, гатовых аказаць псіхалагічную і медыкаментозную дапамогу, або можна звяртацца ў псіхіятрычны дыспансер.

Святлана БАРЫСЕНКА.
protas@vziazda.by

СЛАБЫЯ І АГРЭСІЎНЫЯ?

У большасці выпадкаў мужчыны задаволеныя сваім шлюбам, калі жаночая стратэгія ў дачыненні да іх міралаюбівая.

Поспех або няўдачу ў шлюбе прадвызначаюць нашы асабістыя якасці, уменне вырашаць розныя праблемы і падтрымліваць гармонію. Калі такіх уменняў няма, то канфлікты непазбежныя. Відавочна, стабільны той шлюб, у якім ніхто не адчувае адзіноцты і адчужэння.

— Калі ў шлюбе не задавальняюцца эмацыянальныя патрэбы, то ўзнікае адчужэнне, назлапаваюцца адмоўныя пачуцці і эмоцыі, што непазбежна прыводзіць да канфліктаў, у якіх партнёры ўзаемадзейнічаюць па-рознаму, — кажа псіхолог Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Настасся ГАРЭЛІК. — Некаторыя дэманструюць пасіўнасць, іншыя — наадварот. У большасці пар калі адзін праяўляе агрэсію, то другі прытрымліваецца пазбягання. Даследаванні паказваюць, што ў асноўным агрэсію праяўляюць жанчыны. Наогул задаволеныя шлюбам часцей пагаджаюцца з партнёрам у нейкіх спрэчных пытаннях, хоць і паводзяць сябе досыць пасіўна.

■ А яшчэ быў выпадак...

ЦЯПЕР — САМ ВІНАВАТЫ

Мінчанін абвінаваціў у сваім збіцці невядомых, каб утаіць сувязь з замужняй жанчынай

Супрацоўнікі крымінальнага вышуку Цэнтральнага РУУС Мінска выкрылі мужчыну, які абвінаваціў у сваім збіцці невядомых, спрабуючы такім чынам утаіць свае блізкія адносіны з замужняй жанчынай.

Пра гэта БЕЛТА паведаміла прэс-афіцэр Цэнтральнага РУУС Таццяна АБОЗНАЯ. Паводле яе слоў, у Цэнтральнае РУУС сталіцы паступіла паведамленне аб тым, што ў бальніцу хуткай медыцынскай дапамогі з пераломам сківіцы дастаўлены 48-гадовы мужчына, які тлумачыць, што быў збіты незнаёмымі.

Аператыўнікам, якія прыбылі, каб высветліць абставіны здарэння, пацярпелы расказаў, што дома ён пасварыўся са сваёй жонкай і вырашыў прагуляцца ў Кіеўскім скверы. Калі ён сядзеў на лаўцы, да яго падыйшлі двое невядомых мужчын і беспадстаўна нанеслі некалькі ўдараў у твар, пасля чаго ўцяклі. Мужчына напісаў заяву аб прыцягненні невядомых хуліганаў да крымінальнай адказнасці.

Падчас аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў у супрацоўнікаў унутраных спраў атрымалася ўстанавіць сапраўдную прычыну цялесных пашкоджанняў. Аказалася, што мужчына пацярпеў не ад рук хуліганаў, а ад мужа жанчыны, з якой сустракаўся ў тым жа Кіеўскім скверы. Ён прызнаўся, што ў парку сапраўды сустракаўся з замужняй жанчынай, муж якой, застаўшы іх разам, і прычыніў яму цялесныя пашкоджанні.

Зараз па факце збіцця ўзбуджана крымінальная справа па артыкуле 149 Крымінальнага кодэкса Беларусі. Акрамя таго, у дачыненні да мужчыны, які заявіў пра тое, што яго збілі невядомыя хуліганы, вырашаецца пытанне аб узбуджэнні крымінальнай справы за загадзя лжывы данос.

Паводле слоў часовага выканаўцы абавязкаў начальніка крымінальнага вышуку Цэнтральнага РУУС сталіцы падпалкоўніка міліцыі Андрэя ПЯТРОВІЧА, пры звароце грамадзян у органы ўнутраных спраў з заявай аб

учыненым злачынстве супрацоўнікі ў абавязковым парадку папярэджваюць іх аб крымінальнай адказнасці за дачу загадзя лжывага даносу пра злачынства.

У выпадку, калі чалавек ілжыва заяўляе аб здзяйсненні цяжкага ці асабліва цяжкага злачынства, альбо штучна стварае доказы абвінавачвання, або здзяйсняе гэтыя дзеянні з карыслівых меркаванняў, то яго дзеянні ўжо расцэньваюцца як загадзя лжывы данос, што цягне за сабой адпаведнае пакаранне — да 5 гадоў пазбаўлення волі. У Кодэксе аб адміністрацыйных правапарушэннях Беларусі таксама ёсць артыкул 17.6 (заведама лжывае паведамленне), які прадугледжвае пакаранне ў выпадку здзяйснення яго ўпершыню ў выглядзе штрафу да 15 базавых велічынь, а калі яно здзейснена паўторна на працягу аднаго года пасля накладання спагнання за тое ж парушэнне — да 50 базавых велічынь

■ Пад кантролем

НЕБЯСПЕЧНЫХ КІЛАМЕТРАЎ СТАНОВІЦЦА МЕНШ

Супрацоўнікі Дзяржінспекцыі за перыяд яе дзейнасці канфіскавалі на вадаёмах краіны 170 тысяч сетак агульнай працягласцю 8 тысяч кіламетраў, што адпавядае адлегласці ад Мінска да Пекіна.

— У апошнія гады колькасць такіх выпадкаў упэўнена скарачаецца. Калі першыя пяць гадоў працы Дзяржаўнай інспекцыі колькасць канфіскаваных сетак штогод вар'іравала ў межах 20 тысяч штук, то ўжо ў 2013 і 2014 гадах не перавысіла 5 тысяч штук за год (працягласцю ў 250 кіламетраў). Сёлета гэты паказчык ледзь перасягнуў мяжу ў 3 тысячы штук (агульнай працягласцю 170 кіламетраў), — гаворыць прэс-сакратар Дзяржінспекцыі Вольга ГРАМОВІЧ.

Варта нагадаць, што, у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 10.07.2002 № 928, у краіне вызначаны парадак рэалізацыі рыбалоўных сетак і сеткаматырыялаў. Пры гэтым свабодны рыначны гандаль сеткамі ў нас забаронены.

Разам з тым паступленне ў краіну сетак і сеткаматырыялаў магчыма з тэрыторыі Расійскай Федэрацыі і Украіны, дзе, на жаль, абмежаванняў па іх рэалізацыі няма. Таму, нягледзячы на тое, што значная колькасць сетак штогод выводзіцца з браканьерскага абароту, яны, як і раней, застаюцца самымі распаўсюджанымі прыладамі незаконнай лоўлі...

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@vziazda.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ЧЕНКОВСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ПРОВОДИТ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ПОД СТРОИТЕЛЬСТВО И ОБСЛУЖИВАНИЕ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА

Месторасположение земельного участка	№ лота	Площадь земельного участка, га	Кадастровый номер	Начальная цена участка, руб.	Сумма задатка, руб.	Сумма подлежащих возмещению затрат на оформление и регистрацию участка	Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений
Гомельская область, Гомельский район, п. Ченки: ул. Партизанская, участок № 39	1	0,1489	321086808601000792	179 291 500	17 929 200	11 980 911, кроме того, расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ	Имеется возможность подключения к электроснабжению и водопроводу. Дорога в гравином исполнении

Аукцион состоится 02 декабря 2015 года в 15.00 в здании Ченковского сельского исполнительного комитета (актовый зал) по адресу: Гомельский район, п. Ченки, ул. Октябрьская, д. 16.

Заявления об участии в аукционе и прилагаемые к ним документы принимаются по адресу: Гомельский район, п. Ченки, ул. Октябрьская, 16, с даты опубликования по 27 ноября с 8.00 до 17.00, обед — 13.00—14.00, выходные дни — суббота, воскресенье.

Аукцион проводится в соответствии с Положением, утв. Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 года № 462. Победитель аукциона — участник, предложивший наибольшую цену. Условия — наличие не менее двух участников.

Условия аукциона:
- Для участия в аукционе гражданин (либо через своего представителя) в установленном в извещении о проведении аукциона срок подает заявление на участие в аукционе с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка, который они желают приобрести в частную собственность, представляют документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с отметкой банка, а также заключает с Ченковским сельским исполнительным комитетом соглашение установленной формы.

Кроме того, в комиссию представляются:

- гражданином — копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования;

- представителем гражданина — нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе гражданине, представителем граждан предъявляют документ, удостоверяющий личность.

К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в комиссию в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие задаток в размере, порядке и сроки, определенные в извещении, а также заключившие соглашение.

После получения необходимых документов от гражданина на участие в аукционе комиссия выдает ему билет участника аукциона с указанием даты регистрации заявления и номера, под которым он будет участвовать в аукционе. Данные о каждом участнике аукциона заносятся в книгу регистрации участников аукциона.

Участник аукциона имеет право до начала аукциона письменно отозвать заявление об участии в нем. Неявка участника аукциона приравнивается к письменному отзыву заявления об участии в нем. При этом участнику

аукциона в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона возвращается сумма внесенного им задатка.

Прием заявлений и прилагаемые к нему документы на участие в аукционе заканчивается в установленный комиссией или организацией день и час, но не ранее чем за 3 рабочих дня до даты проведения аукциона. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.

Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению.

Перед началом аукциона его участники обязаны зарегистрироваться в комиссии и обменять билеты участников аукциона на аукционные номера, которые возвращаются в комиссию или организацию после окончания аукциона.

1. Сумма задатка перечисляется в срок до 27 ноября до 15.00 на р/с 3641414240030, ф-л 302 ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО 151501664, УНП 400178309, код платежа — 04901, получатель — Ченковский сельисполком.

2. Шаг аукциона к начальной цене земельного участка — 5%.

3. Местный исполнительный комитет вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три рабочих дня до назначенной даты его проведения.

4. В течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона победитель обязан внести плату за вычетом суммы задатка за земельный участок, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, и выполнения условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка;

- в течение двух месяцев со дня подписания протокола о результатах аукциона обратиться в Гомельский межгородской филиал республиканского унитарного предприятия «Гомельское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» за государственной регистрацией земельного участка, ограниченной (обремененной) прав на него (г. Гомель, ул. Войкова, 87).

Участникам предоставляется возможность осмотра земельного участка на местности (по предварительному согласованию).

Справки по адресу: Гомельский район, п. Ченки, ул. Октябрьская, 16. Тел.: 961 190, 961 459, 943 181.

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»
г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

- ✓ Оценка оборудования и транспортных средств
- ✓ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- ✓ Раздел и вычленение недвижимости и земельных участков

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА по продаже имущества ОАО «Гомельоблстрой», 8(0232) 57 92 53

№ лота	Наименование объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб. (с НДС)	Сумма задатка, бел. руб.
1	Капитальное строение (здание гаража) с инвентарным номером 350/С-19120 площадью 84,8 кв.м. Капитальное строение обременено залогом в ОАО «БПС-Сбербанк» (разрешение на продажу — письмо банка от 16.10.2015 г. №300/07-13/116435). Объект расположен на земельном участке с кадастровым номером 322555100001000930 площадью 0,0245 га.	136 800 000	13 680 000
Адрес объекта продажи		Гомельская обл., Кормянский р-н, г.п. Корма, ул. Ильющенко, 356	
Срок подачи заявления		По 27 ноября 2015 г. в рабочие дни с 9 ⁰⁰ до 17 ⁰⁰ от даты опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2	
Дата, время, место проведения аукциона		30 ноября 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2	
Номер р/с для перечисления задатка		р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509 Получатель платежа: Филиал РУП «Жилкоммунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация»	
Условие пользования		Объекты продаются в собственность.	
Условия продажи		Цены указаны с НДС. Шаг аукционных торгов — 5%, заключить договор купли-продажи в течение 20-ти календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона, оплатить стоимость объекта согласно договору купли-продажи. Победитель возмещает затраты на организацию и проведение аукциона.	

Дополнительная информация по тел. (0232) 75 06 62, 75 06 63 (факс), сайт www.bti.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА (ПОНИЖЕНИЕ ЦЕНЫ НА 20%) ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ОАО «МОСТОВДРЕВ»

Предмет торгов, краткая характеристика	Лот №1		
	Капитальное строение с инв. № 412/С-25446 (овощехранилище) общей площадью 303,8 кв.м, кирпичное, одноэтажное, 1976 г.п.		
Сведения о земельном участке	Кадастровый номер 424050100015000018, площадь 0,0433 га, назначение — размещение промышленных объектов		
Местонахождение имущества	Гродненская обл., Мостовский р-н, г. Мосты, ул. Пушкина, д. 25		
Начальная цена	148 371 080 рублей с учетом НДС	Задаток (10%)	14 837 100 рублей
Сведения о продавце	ОАО «Мостовдрев», Гродненская обл., г. Мосты, ул. Советская, 38, тел. 8(01515) 3 36 63		
Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка	Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел. 8(0152) 74 49 11, р/с 3015575033025 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской обл., г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код 739, УНП 500481906		
Срок заключения договора купли-продажи	в течение 20 рабочих дней с даты подписания протокола о проведении торгов	Условия оплаты	определяются по согласованию сторон
Торги состоятся 10 ноября 2015 года в 12.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8			
Срок подачи документов	по 4 ноября 2015 года включительно до 16.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8		
Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.fincentr.by			
Дополнительная информация по тел. в г. Гродно: 8(0152) 74 49 11		Предыдущая публикация: газета «Звезда» № 172 от 09.09.2015 года	

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

(о проекте строительства объекта «Застройка микрорайона «Лошица-9».

1-я очередь. Жилой дом № 10 по генплану»)

Информация о застройщике

Открытое акционерное общество «МАПИД», расположенное по адресу: г. Минск, ул. Р.Люксембург, 205, режим работы: понедельник — четверг — 8.30—17.30, пятница — 8.30 — 16.15, обед — 12.45 — 13.30, суббота, воскресенье, государственные праздники — выходной.

Зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100008115 решением Мингорисполкома № 197 от 26.02.2001 г.

Сведения о проектах строительства жилых домов в г. Минске, в которых принимал участие застройщик в течение трех лет, предшествующих заключению договора:

1. Жилой дом № 7 по ул. Киреевко, фактический срок строительства 16 месяцев.
2. Жилой дом № 26 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства — 13 месяцев.
3. Жилой дом № 22 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства — 10 месяцев.
4. Жилой дом № 1 по ул. Прушинских, фактический срок строительства — 10 месяцев.
5. Жилой дом № 3 по ул. Прушинских, фактический срок строительства — 13 месяцев.
6. Жилой дом № 5 по ул. Прушинских, фактический срок строительства — 10 месяцев.
7. Жилой дом № 28 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства — 13 месяцев.
8. Жилой дом № 7 по ул. Прушинских, фактический срок строительства — 7 месяцев.
9. Жилой дом № 9 по ул. Прушинских, фактический срок строительства — 8 месяцев.
10. Жилой дом № 32 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства — 11 месяцев.
11. Жилой дом № 11 по ул. Прушинских, фактический срок строительства — 7 месяцев.
12. Жилой дом № 85 по ул. Неманской, фактический срок строительства — 18 месяцев.
13. Жилой дом № 21 по ул. Налибокской, фактический срок строительства — 18 месяцев.
14. Жилой дом № 24 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства — 13 месяцев.
15. Жилой дом № 60 по ул. Каменогорской, фактический срок строительства — 11 месяцев.
16. Жилой дом № 34 по ул. М.Горецкого, фактический срок строительства — 8 месяцев.

Информация о проекте и об объекте строительства

Цель проекта — строительство многоквартирного жилого дома, в том числе с привлечением к строительству 70% общей площади жилых помещений граждан, из числа многодетных семей, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов г. Минска.

Положительные заключения государственной экспертизы от 11.02.2014 №1182-15/13, от 14.08.2015 № 608-15/15.

Местоположение строящегося многоквартирного жилого дома — г. Минск, Ленинский район, жилой дом № 10 по генплану в застройке микрорайона «Лошица-9». 1-я очередь строительства.

Характеристика объекта

Объект — 113-квартирный, 19-этажный крупнопанельный жилой дом серии М111-90 со встроенным помещением товарищества собственников на первом этаже. Квартиры, предназначенные для заключения договоров создания объектов долевого строительства с гражданами, состоящими на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, строятся с выполнением в полном объеме отделочных, сантехнических и электротехнических работ, предусмотренных проектно-сметной документацией.

Стены: наружные, внутриквартирные и межквартирные перегородки — железобетонные панели. Перекрытия — железобетонные. Отопление — центральное. Электроснабжение — скрытая проводка. Проектно-сметной документацией предусмотрены: канализация, горячее и холодное водоснабжение, радио, телевидение, мусоропровод, лифт, лоджии, остекление лоджий.

Стоимость 1 м² общей площади объекта долевого строительства на дату опубликования проектной декларации для граждан из числа многодетных семей, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов г. Минска и осуществляющих строительство по направлениям администраций районов г. Минска:

Для нормативной площади:

- с государственной поддержкой и без государственной поддержки — 7 933 000 руб.;

Для площади, превышающей нормативную:

- с государственной поддержкой и без государственной поддержки — 17 451 000 руб.

Застройщик вправе изменить цену объекта долевого строительства (цену договора) в случаях

изменения статистических индексов стоимости строительно-монтажных работ в нормативный период строительства жилого дома, а также в случае отсутствия вины застройщика в невыполнении срока исполнения застройщиком обязательств по договору при наличии подтвержденных решением местного исполнительного и распорядительного органа формальных обстоятельств и других, не зависящих от застройщика причин. При этом застройщик при достройке объекта вправе применить индексацию стоимости выполняемых работ в течение всего дополнительного срока строительства. Изменение цены объекта долевого строительства также возможно в случаях изменения законодательства об уплате косвенных налогов, если они оказали влияние на цену объекта долевого строительства.

Права застройщика на земельный участок подтверждает решение Мингорисполкома № 770 от 15 марта 2012 г., свидетелем (удостоверение) о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права на него от 24 сентября 2014 г. № 500/1393-3955. Площадь земельного участка — 0,0798 га. Благоустройство — согласно проектной документации.

Количество квартир в доме — 113.

Состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое будет находиться в общей долевой собственности:

помещение товарищества собственников, межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания.

Начало строительства жилого дома — 2-й квартал 2015 г., предполагаемый ввод дома в эксплуатацию — 3-й квартал 2016 г.

Строительство дома осуществляется застройщиком на основании решения Мингорисполкома № 770 от 15 марта 2012 г. собственными силами без заключения договоров подряда.

Строительство осуществляется согласно Указу Президента № 263 от 6 июня 2013 г. Гражданин, состоящий на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов

г. Минска, для заключения договоров создания объектов долевого строительства предлагается **71 квартира**, из них 9 однокомнатных квартир общей площадью 45,17 м² жилой площадью 17,96 м², 7 однокомнатных квартир общей площадью 44,92 м² жилой площадью 17,96 м², 10 двухкомнатных квартир общей площадью 60,57 м² жилой площадью 31,09 м², 3 двухкомнатные квартиры общей площадью 60,32 м² жилой площадью 31,09 м², 5 трехкомнатных квартир общей площадью 68,20 м² жилой площадью 31,09 м², 7 трехкомнатных квартир общей площадью 78,05 м² жилой площадью 45,10 м², 4 трехкомнатные квартиры общей площадью 77,80 м² жилой площадью 45,10 м², 7 трехкомнатных квартир общей площадью 85,68 м² жилой площадью 45,10 м², 8 четырехкомнатных квартир общей площадью 106,41 м² жилой площадью 58,54 м², 4 четырехкомнатные квартиры общей площадью 105,91 м² жилой площадью 58,29 м², 7 четырехкомнатных квартир общей площадью 113,79 м² жилой площадью 58,29 м².

Порядок приема заявлений от граждан, желающих принять участие в долевом строительстве квартир

Прием заявлений от граждан осуществляется отделом собственного строительства и инвестиций ОАО «МАПИД» (г. Минск, ул. Р.Люксембург, 205а, кабинет №1, тел. 207-19-15) с 6 ноября 2015 г., ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, понедельник — четверг с 9.00 до 17.00, обед с 12.45 до 13.30, в пятницу с 9.00 до 15.00, обед с 12.45 до 13.30.

Для подачи заявления необходимо личное присутствие гражданина, его паспорт и направление администрации района г. Минска на строительство квартир.

Прием заявлений осуществляется до момента набора необходимого количества заявлений, соответствующего количеству продекларированных квартир.

Если гражданин, желающий принять участие в долевом строительстве, в течение пяти календарных дней с момента регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу, и ОАО «МАПИД» оставляет за собой право заключить договор на заявленную квартиру с другим гражданином.

Ознакомиться с планировками квартир можно на сайте ОАО «МАПИД» www.mapid.by.

ДЗЯЦІНСТВА, ПРАШЫТАЕ КУЛЯМІ

У кнізе «Дзеці вайны» сабраны ўспаміны тых, хто ў зусім малым узросце дапамагаў партызанам і падпольшчыкам, тушыў запальныя бомбы на дахах блакаднага Ленінграда і ўдзельнічаў у абароне Севастопаля, працаваў у тыле і змог выжыць на акупаваных тэрыторыях.

Кажуць, самыя незабыўныя і светлыя ўспаміны чалавека звязаны з дзяцінствам. У іх яго не было. Яно раптоўна скончылася, калі пачалася Вялікая Айчынная. Вайна абрынулася на іх, дзяцей, голадам, холадам, снарадамі, бомбамі, кулямі... Рана асірацеўшы, яны нароўні з дарослымі змагаліся супраць ворага. Без часу пасталеўшы, думалі, як выжыць. Аповеды тых, чыё дзяцінства прыпала на страшныя гады, сабраны ў кнізе «Дзеці вайны», якую расійскае выдавецтва АСТ сумесна з Міждзяржаўнай тэлерадыёкампаніяй «Мір» выпусціла да 70-годдзя Вялікай Перамогі.

На працягу года тэлеканал «Мір» збіраў успаміны людзей, якія нарадзіліся ў самых розных кутках СССР. У выніку — 161 гісторыя, аб'яднаная агульнай трагедыяй. Што яшчэ трэба ведаць пра Вялікую Айчынную і яе самых маленькіх сведак-удзельнікаў, а таксама чаму варта прыслухацца да аповедаў дзяцей вайны, раскажаў **выканаўчы прадзюсар прадстаўніцтва МТРК «Мір» у Беларусі, адзін са складальнікаў народнай кнігі памяці «Дзеці вайны» Генадзь САЛДАТАЎ.**

— **Генадзь Васільевіч, у кнізе — некалькі тэматычных раздзелаў, прысвечаных дзецям блакады, тылу і эвакуацыі, акупацыі, палону, партызанскіх атрадаў, палка, Севастопалю. Глыбока сімвалічна, што ў раздзеле, дзе раскажваецца пра партызанскі і падпольны рух, прыводзяцца ўспаміны толькі беларусаў...**

— За нашай краінай ужо трывала замацавалася назва рэспублікі-партызанкі. І натуральна, што выдаўцы папрасілі нас падрыхтаваць успаміны людзей, якія падлеткамі сталі ў партызанскія шэрагі. Тым больш, ведаючы пра тое, што на працягу некалькіх гадоў беларускае прадстаўніцтва «Міра» здымала цыкл фільмаў «Партызанскі край». Мы патэлефанавалі нашым героям і, атрымаўшы згоду на публікацыю ўспамінаў, пачалі расшыфроваць загадка падрыхтаваныя інтэрв'ю. Натуральна, калі ты запісваеш гадзіннае або паўтарагадзіннае інтэрв'ю, у дакументальным фільме на экран трапляе зусім мала. І заўсёды шкада, што некаторыя падрабязнасці і тонкасці аповеду не ўвайшлі ў фільм з-за хранаметражу. Дзякуючы кнізе, у людзей з'явілася магчымасць максімальна выказацца. Калі яна была ўжо выдадзена, я сустракаўся з ветэранамі і дарыў

ім аўтарскія экзэмпляры. І як балюча было ўсведамляць, што некаторых з іх ужо няма ў жывых. Таму мы і кажам пра тое, наколькі важна гэта ўсё захаваць.

— **Да нядаўняга часу дзеці вайны былі незаслужана абзелены ўвагай. Напэўна, таму, што яшчэ ў жывых былі многія франтавікі і партызаны, і пра Вялікую Айчынную вайну ў першую чаргу хацелася даведацца з іх вуснаў?**

— Гэта ўсё заканамерна. Чалавеку, якога прызывалі на фронт, было мінімум 18 гадоў. Прайшло 70 гадоў з заканчэння вайны, і самым маладым франтавікам сёння каля 90, а то і больш. На жаль, многія ўжо памерлі. Але ёсць сярэд нас і дзеці вайны, многія з іх, як і дарослыя, трымалі ў руках зброю, былі сувязнымі, разведчыкамі або выконвалі іншыя функцыі — былі такімі ж змагарамі за незалежнасць сваёй Радзімы. Гэтыя людзі таксама адходзяць, таму трэба максімальна імкнуцца захаваць іх аповеды для нашчадкаў. Іх успаміны — гэта скарбніца і для гісторыкаў, і для ўсіх тых, хто хоча разумець, што адбывалася на нашай зямлі 70 гадоў таму.

— **Што з дзіцячых успамінаў вас найбольш уразіла — што называецца, зачэпіла за жывое?**

— Дзіцячая памяць асабліва. Яна захоўвае падрабязнасці, якія для нас, магчыма, падаюцца нязначнымі, неістотнымі, але яны вельмі каштоўныя. Дзіцячая памяць яркая, эмацыйная. У кожнай такой гісторыі ёсць такія дэталі, што цяжка застацца абыякавым. Напрыклад, Леанід Тарасавіч Верашчагін, які 17-гадовым юнаком уваходзіў у падпольную камсамольска-маладзёжную групу, а потым у

партызанскі атрад, раскажваў пра тое, як яны разам з аднагодкамі выплаўлялі са снарадаў тол. Гэта як у сапёраў: зробіш нешта не так — і ўсё падарвецца. І такія выпадкі здараліся. Але каб праводзіць дыверсію на чыгунцы, партызанам неабходны былі тол. Запомнілася, калі адзін з нашых ветэранаў згадаў аб тым, як партызаны пазбаўляліся ад блох. Разводзілі агонь і трэслі над ім кашулі. А вась з кажуха выгнаць блох было складаней. І партызаны вась што прыдумалі. Яны закопвалі свае кажухі ў зямлю, на версе пакідалі толькі маленькі жмуток. Як толькі на ім збіраліся ўсе блохі, жмуток адсякалі.

— **У партызанскіх атрадах народную вайну супраць ворага вяло прыкладна 5,5 тысячы падлеткаў. 88 удзельнікаў партызанскага і падпольнага руху Беларусі сталі Героямі Савецкага Саюза, 38 з іх — падлеткі і моладзь. Атрымліваецца, што, аб'явіваючы партызанаў у тых ці іншых «злачынствах», так званыя гісторыкі кідаюць камень і ў іх агарод?**

— Ёсць такі погляд, што жорсткасць ворага ў дачыненні да мірнага насельніцтва шмат у чым была справакавана партызанамі. Мы ведаем пераадгісторыю Хатыні, аперацыі «Зімовае чараўніцтва». А чаму мы не кажам пра тыя прыклады, калі партызаны ратавалі вёскі, выводзілі жыхароў у лес, калі даведваліся аб карных акцыях, што задумалі гітлераўцы? Не трэба забываць і тое, што ў 1942 — 1943 гадах 60% тэрыторыі Беларусі кантралявалася партызанамі. Таму ні ў якім разе нельга дапускаць нават думкі, што партызаны ў чымсьці вінаватыя. Яны вялі вайну з ворагам. І рабілі гэта пры поўнай падтрымцы насельніцтва.

— **Разам з чырвонаармейцамі падлеткі гналі нямецка-фашысцкіх захопнікаў з беларускай зямлі, вызвалілі краіны Заходняй Еўропы. На іх дзіцячых гімнасцёрках ззялі баявыя ордэны і медалі...**

— Сынамі палкоў, як правіла, становіліся тыя хлопцы, якія засталіся без бацькоў. Дзяцей часта пакідалі ў ваеннай часці, каб яны проста не загінулі. Так ратаваліся дзеці і ў партызанскіх атрадах. Падлеткаў часцяком адпраўлялі ў разведку. Прайсці незаўважанымі праз нямецкі гарнізон ім было значна прасцей, чым дарослым. Вядома ж, рызыкавалі. Сувязныя таксама. Напрыклад, Валяніціна Міхайлаўна Зянько, сувязная партызанскага атрада Громава брыгады «Буравеснік», раскажвае, як выводзіла з Мінска ваеннапалонных, якія потым становіліся байцамі партызанскіх атрадаў. Палонных трымалі ў канцлагеры. Вялікімі групамі іх прывозілі на працу на завод Мяснікова (цяпер Мінскі вагонарамонтны). На таварнай станцыі, з боку Чыгуначнай вуліцы, вароты адчынялі, каб цяжкія рабілі манеўры. Яна сядзела ў куштах, якія былі побач, і адводзіла палонных, якія скокнулі з платформы, да партызанаў. Прасіла ў людзей адзенне, пераапрадала, бо так нельга было ісці. І яны ўжо ведалі, што

ёсць такая дзяўчынка Валя, якая іх давядзе. Ці не геройства?

— **Але быў і іншы бок медаля: падлеткі актыўна ўступалі ў створаны гітлераўцамі Саюз беларускай моладзі...**

— Тым, хто гэта арганізоўваў, так хацелася. Насамрэч, яно было далёка не так. Гэтая масавасць была толькі на паперы. Актывістаў, ідэйных, ад сілы 3-3,5 тысячы чалавек. Астатняя проста значылася ў спісах... Дзеці ішлі туды толькі для таго, каб атрымаць бясплатнае харчаванне, адзенне, якое ва ўмовах вайны было адной з галоўных каштоўнасцяў. Як толькі справа даходзіла да пэўных акцый, гэтыя дзеці кудысьці зніклі. Вось што ў Берлін паведамлялі акупацыйныя ўлады: «Ідэалагічная работа ў дачыненні беларускай моладзі не дае чаканых вынікаў. Моладзь, насуперак усім свабодам і падаткам, застаецца бальшавіцкай. Працягваем актыўна працаваць у гэтым кірунку...»

— **У кнізе «Дзеці вайны» сабраны ўспаміны прадстаўнікоў шматлікіх нацыянальнасцяў былога Савецкага Саюза. Над іх падрыхтоўкай працавалі беларусы, рускія, украінцы... Вялікая Айчынная вайна — гэта тое, што сёння нас аб'ядноўвае?**

— У кожнага народа ёсць свае знамяныя вехі. І, безумоўна, адна з такіх вех для нас — Вялікая Айчынная вайна. Вялікая Перамога — вась што яднае нас. І калі ёсць агульная гісторыя, трагедыя і перамога, якія нас звязваюць, то гэтыя народы назаўжды будуць разам. І разам будучы змагацца з усімі выклікамі сучаснасці.

Вераніка КАНЮТА.
kanyuta@zviazda.by

Уноч з 29 на 30 ліпеня 1943 года на чыгуначнай станцыі «Асіповічы» была ажыццёўлена самая маштабная за ўсю гісторыю Другой сусветнай вайны наземна-транспартная дыверсія. У агні было знішчана некалькі варожых эшалонаў з авіяпалівам, боепрыпасамі і бранятэхнікай, у тым ліку 30 найноўшых нямецкіх танкаў. Здзейсніў дыверсію адзін чалавек — камсамолец-падпольшчык Фёдар Крыловіч.

Леанід ВЕРАШЧАГІН, які 17-гадовым юнаком уваходзіў у падпольную камсамольска-маладзёжную групу, ваяваў у 752-м партызанскім атрадзе 1-й Бабрускай партызанскай брыгады, трымаў у руках тыя самыя міны, з дапамогай якіх Крыловіч нанёс вялікую шкоду гітлераўцам. Вось што ўспамінаў Леанід Тарасавіч пра гэты падзвіг, які стаў хрэстаматыйным:

«У той дзень згас семафор, і Крыловіч паклікалі выправіць гэтае святло. У чамаданчык з інструментамі ён і пакаў гэтыя дзве міны. Там стаяў цяжкі наліўны, з цыстэрнамі, «бочкамі», з бензінам, саляркай. Ён паставіў адну міну ў галаве цяжніка, а другую — у хвасце. У гэты момант падагналі яшчэ адзін састаў, следам другі, трэці, усе цяжнікі прынялі ў парк. Гэта было гадзін у 11 вечара, калі ён паставіў. Міны былі заведзены на дзве гадзіны, праз дзве гадзіны, значыць, каб падарваліся. Крыловіч раскажваў, што калі ён ужо прыйшоў дахаты, не мог заснуць. Думаў, адгоняць цяжнік, і ён дзесьці ў дарозе згарыць. А цяжнік не адыходзіць. Што будзе? І прыкладна ў гадзіну, у пачатку другой, першая міна спрацавала... Пачаўся пажар. Агонь перакінуўся на склады, якія побач стаялі. Там былі авіяцыйныя бомбы, боепрыпасы, танкі «Тыгр». Зарыва ад выбухаў такое, што за пяць кіламетраў відаць было. Можаце ўявіць: падколавыя пары — гэта вась і два колы — лёталі метраў за дзвесце, такія выбухі былі. Увесь гэты парк быў перавернуты. Цэлы дзень усё гарэла... На наступны дзень Крыловіч, было загадзя агаворана, разам з бацькам, прыйшоў да нас у атрад. І стаў камандзірам дыверсійнай групы. Усе чакалі, што Крыловіч атрымае Героя Савецкага Саюза, але далі толькі ордэн».

Леанід КАЛІНКОВІЧ, які змагаўся з ворагам у 259-м партызанскім атрадзе 8-й Рагачоўскай партызанскай брыгады, удзельнічаў у партызанскім парадзе ў Мінску 16 ліпеня 1944 года. Пра гэтую гістарычную падзею ветэран памятае і сёння:

«Нам было абвешчана: рухаемся на партызанскі парад. І пайшлі мы гарадскімі вуліцамі... Горад быў пусты, увесь разбураны. Людзей не сустракалі. Праходзім мы па вуліцы Чырвонаармейскай, перасякаем Ульянаўскую, і тут злева — станкабудаўнічы завод імя Кірава. І недзе бліжэй да скрыжавання, каля Свіслачы, ужо стаялі калоны партызанаў. Усе стаялі ў адным кірунку. Перад партызанскім стром — невялікая трыбуна. На трыбуне — з дзясяткаў больш чалавек. У форме былі і без формы. Мы наогул не ведалі нікога. Але сярэд партызанаў казалі: вась там маршал Ракасоўскі! Таму што слава Ракасоўскага сярэд партызан хадзіла. Гэта потым даведаліся, што гэтага палкаводца на трыбуне не было, але тады мы ўсе былі ўпэўнены — Ракасоўскі прымае партызанскі парад.

Выстрапіліся. Падалі каманду: «Крокам марш!» І калоны, адна за адной, пайшлі. З'явіўся ў нас і сцяг, выраблены, мабыць, на хуткую руку. Да гэтага я брыгадзю сцяга ніколі не бачыў. Першая калона — мінскія партызаны, Мінскай вобласці. За адным з атрадаў ішоў... звычайны казёл, на рогі якога была начэпленая нямецкая афіцэрская фуражка. Усе смяяліся, вядома. З трыбуны гучалі словы прывітання: «Няхай жывуць партызаны Мінскай вобласці!» Потым Гомельскай, Магілёўскай... Усе крычалі «Ура!» Нікога са старонніх, з мясцовага насельніцтва на гэтым парадзе не было. Каля трыбуны — так, стаялі, але няшмат. Гэта было чыстае поле, ніякіх будынкаў вакол. Прайшлі міма трыбуны і мы. І, напэўна, тады і зразумелі, што жыццё партызанскае скончылася...»

Анатоль ДЗЯЛЕНДЗІК, член Саюза пісьменнікаў СССР і Гільдыі сцэнарыстаў Расіі, дзесяцігадовым хлопчыкам стаў ад'ютантам партызанскага камандарма Васіля Іванавіча Казлова. Пасля таго, як гітлераўцы забілі дзедка і дзядзьку Анатоля Андрэвіча, спалілі іх хату, камандзір Мінскага партызанскага злучэння, з якім Дзялендзікі сябравалі, забраў падлетка да сябе ў атрад. Ён добра памятае вядомага партыйнага і дзяржаўнага дзеяча БССР:

«Казлоў першым з партызанскіх камандзіраў вырашыў будаваць аэрадром, каб звязвацца з Масквой. Прыцягнуў былых лётчыкаў, якія былі ў палоне і беглі да партызанаў, і яны падказвалі, якой доўгай павінна быць узлётная паласа, што трэба пабудаваць побач. І пабудаваў гэты аэрадром. Гэта недалёка ад вострава Зыслаў. Выбралі сухое месца, расчысцілі яго ад хмызняку, ад дрэў, выраўнавалі грунт. Насельніцтва мясцовае прыцягнулі. Праца вялікая была праведзена... А побач пабудавалі фальшывы аэрадром. Самалёт зрабілі фанерны. Немцы, калі даведаліся пра партызанскі паветраны мост з Вялікай зямлэй, прыляталі яго бамбіць.

...Калі прылятаў самалёт, гэта было свята для партызанаў. З Масквы прывозілі зброю, выбухоўку, яна вельмі патрэбна была, таму што ішла падрыхтоўка да рэйкавай вайны. Медыкаменты прывозілі, пошту, газеты. Аднойчы прывезлі процітанкавую стрэльбу. Партызаны не ведалі, што гэта такое?! Не ўмелі змагацца з танкамі. Ну вась калі танк на цябе ідзе? Калі гранатай — дык трэба ж падпусціць яго да сабе бліжэй, і не заўсёды пацэліш. А ПТР ужо прабіваў браню!.. Пры мне іх выпрабавалі, на бязрозе.

Аднойчы хтосьці з партызанаў прапанаваў мне назбіраць чынарыкаў. Пытаюся: а што гэта такое? Недакуркі, кажа. Назбіраў. Яны накруцілі з гэтага тытуню цыгарку і палілі. Адну мне далі. Цягну я гэтую цыгарку, а тут выходзіць Васіль Іванавіч. Убачыў і тут жа скамандаваў: «Кінь неадкладна!» Я: «Не кіну!» Ён зняў папругу і адсцябаў мяне... Потым мы сядзелі разам з ім на бярвяне, ён абняў мяне за плечы, супакойваў. З таго часу я не палю».

■ Дзеля памяці

ШЛЯХ РАМАНА ЛУБКІЎСКАГА Ў БЕЛАРУСЬ

Выдатны ўкраінскі пісьменнік, славяназнавец, лаўрэат Нацыянальнай прэміі імя Т. Шаўчэнкі Раман Лубкіўскі для мацавання беларуска-ўкраінскіх літаратурных сувязяў апошняга часу зрабіў — адзін — больш, чым усе астатнія ўкраінскія пісьменнікі пачатку XXI ст. разам узятых. І гэта не перабольшанне. Яго ў нас многія добра ведалі і паважалі, ён неаднойчы наведваў Беларусь па творчых і навуковых справах, любіў працаваць у колішнім ДOME творчасці «Іслач»... Але чаму «зрабіў», а не «робіць»? На жаль, 23 кастрычніка, на 75-м годзе жыцця, яго раптоўна і нечакана (па дарозе з лецішча дадому ў Львоў) напалкала смерць...

Творчы набытак Лубкіўскага вызначаецца найперш, зразумела, уласнымі паэтычнымі дасягненнямі. Ён — адзін з самых вядомых украінскіх літаратараў, аўтар больш як трох дзясяткаў кніг паэзіі, паэт са сваім адметным голасам. Асобныя зборнікі яго вершаў выходзілі ў розных краінах, у тым ліку і ў Беларусі, — «Пялёстка святла: лірыка» (1990). Што да найарыгінальнашага таленту «аркодужнаго перавісання до народів» (П. Тычына), то адно яго перакладчыцкае сціла ажывіла ў стыхі ўкраінскага вобразнага слова сотні твораў дзясяткаў паэтаў літаральна ўсіх сучасных славянскіх народаў. Апрача таго, яго ярау належаць глыбокія артыкулы ледзь пра ўсіх карыфеяў славянскай паэзіі (А. Пушкіна, Х. Боцева, І. Волькера, Д. Максімавіч і інш.), у тым ліку пра нашых Цётку (у яго перакладзе выйшла і кніжка паэтыкі «Творы», 1976), М. Багдановіча, Я. Купалу... Аднак, бадай, самае адметнае, чым вызначыўся Лубкіўскі, — і не толькі ва Украіне, але і ва ўсім славянскім свеце — гэта стварэнне дзвюх унікальных анталогій: «Слов'янське небо» (Львоў, 1972) і «Слов'янська ліра» (Кіеў, 1983). Ідэя звесці ўсе славянскія паэтычныя рэкі ў ад-

но літаратурнае мора аказалася надзвычай арыгінальнай. Ва ўсялякім разе, падобнага выдання ў пасляваенны час ні ў адной іншай славянскай краіне не з'явілася. У адзінае рэчышча славянскіх літаратур (а гэта 136 аўтараў!) улілася і рака беларускай паэзіі творчасцю звыш 30 паэтаў... Гаворачы пра ўсё гэта, трэба, аднак, памятаць: Лубкіўскі ў першую чаргу — духоўны «паўпрэд» ва Украіне нашага Багдановіча. Яму належыць больш як дзясяткаў артыкулаў пра аўтара «Вянка», дзясяткі перакладаў яго твораў і — самае галоўнае — выданне кнігі М. Багдановіча «Стратим-лебідь» (Львоў, 2002). Гэта, па сутнасці, першы поўны збор твораў класіка беларускай літаратуры за межамі Беларусі. Падобнага замежнага выдання пакуль што няма нідзе. У стварэнні кнігі (арганізацыя выдання, яго ўкладанне, напісанне грунтоўных прадмовы і каментарара, пераклад большасці твораў) — неацэнная заслуга Лубкіўскага і перад багдановічазнаўствам, і ўвогуле перад беларускай культурай... Неабходна сказаць яшчэ пра адну яго крэатыўную ініцыятыву. Намаганні Лубкіўскага як даследчыка, перакладчыка

і ўкладальніка праз два гады пасля «Стратим-лебідя» ў тым жа львоўскім выдавецтве «Світ» выйшла ўнікальная кніга «Шевченкова дорога в Білорусь» (2004). Уключаны ў кнігу вершы беларускіх паэтаў, прысвечаныя Кабзару (раздзел «У вянок генію»), літаратурна-крытычныя спасціжэнні яго творчай спадчыны, падрабязная хроніка сустрэч Шаўчэнкі з беларускай зямлёй і беларускімі шанавальнікамі ўкраінскага генія, ілюстрацыйны матэрыял... У задуме Лубкіўскага, ведаю, было выданне ў гэтай жа серыі твораў Янкі Купалы, у прыватнасці, тых, што да гэтага часу на ўкраінскай мове не друкаваліся. А таксама стварэнне і выданне арыгінальнай аўтарскай анталогіі на ўкраінскай мове — «Сто беларускіх паэтаў»... Шлях, які нястомна пракладаў у культуру Беларусі Раман Лубкіўскі ўслед за льяввянамі Іларыёнам Свянціцікім, Іванам Дзенісіюком і іншымі, будзем спадзявацца, адолее новае пакаленне ўкраінскіх шанавальнікаў беларускага мастацкага слова.

Вячаслаў РАГОЙША

■ Падтрымка

БЕЗ БОЛЮ І АДЗІНОТЫ

Спецыялізаванае аддзяленне паліятэўнай догляду адкрылася ў Гомельскай гарадской бальніцы №4.

Для аказання дапамогі невылечна хворым пацыентам з Гомеля і Гомельскага раёна падрыхтавана 25 ложкаў. Як расказала **выканаўца абавязкаў галоўнага ўрача Ірына ЯНАВА**, тут будуць імкнуцца палегчыць жыццё ў тых выпадках, калі вычарпаны ўсе магчымыя радыкальнага лячэння, але хвораму і яго блізікім неабходна медыцынская, духоўная, псіхалагічная і сацыяльная падтрымка:

— Галоўныя прынцыпы аказання паліятэўнай меддапамогі — яе бясплатная аснова і ўсеагульная даступнасць. Тут не змагаюцца з хваробай, але адстойваюць кожны дзень і гадзіну жыцця без болю, без адзіноты. Для работы з цяжкахворымі і іх блізікімі мы падбіралі высокакваліфікаваны персанал, які здольны аказаць неабходную медыцынскую і псіхалагічную дапамогу, стварыць атмасферу сям'і, спагады і зычлівасці.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

■ Экслібрыс «Звяды»

ВУЧЫМСЯ З... БАЦЬКАМІ

Нямецкія выдаўцы, якія працуюць у галіне вучэбнай літаратуры, не так даўно прыйшлі да высновы, што ў вучэбным працэсе для забеспячэння актыўнай сумеснай працы вучня і бацькоў стандартнага набору падручнікаў, дапаможнікаў і сшыткаў недастаткова. Каб быць бліжэй да дзяцей, разумець, чым яны займаюцца ў школе, клапаціліся мамы і таты хочучы калі не дапамагчы дзецям выконваць хатнія заданні, то хаця б «быць у тэме», абмяркоўваць цікавыя факты, паўтараць адметныя моманты, вывучаныя падчас урокаў. Але падручнікам для гэтых мэтаў карыстацца нельга: дзеці і так знаёмыя з яго зместам. Кніга для настаўнікаў таксама не дапамагае: бацькам яна можа здацца надта складанай і грувасткай, бо прапаноўвае менавіта прафесійныя метадыкі па працы з матэрыялам.

Так і з'явілася рашэнне спецыялістаў па вучэбнай літаратуры: распрацаваць кнігі для бацькоў — адпаведны тып дапаможнікаў, якія дапамогуць дарослым узнавіць свае школьныя веды і пазнаёмяцца са зместам падручнікаў іх дзяцей, а таксама прапануюць рашэнні для супрацы па замацаванні і паглыбленні вывучанага на ўроках матэрыялу.

Думаецца, што айчынным выдаўцам варта таксама задумацца пра падрыхтоўку такіх кніг. Прыклад запатрабаванасці «дапаможнікаў для бацькоў» на нямецкім рынку можа стаць важным стымулам. Зрэшты, нельга сцвярджаць, што ў беларускіх кнігарнях зусім няма выданняў, якія могуць зацікавіць як дзяцей, так і старэйшых. Яны прыгожыя, яркія, цікавыя, захапляльныя, пазнавальныя. За такой кнігай можна з прыемнасцю правесці цёплы сямейны вечар, ды і шмат новага даведацца. Звернем увагу на адну з іх.

Пачытаем па-англійску?

Так, сапраўдным «хітом» выдавецтва «Мастацкая літаратура» сёлета стала кніга «Англійская мова: слова за словам». Творчы тандэм паэтыкі Алены Церашковай, мастачкі Вольгі Раманюк і дызайнеркі Настасі Капульцэвіч спрацаваў на «дзясятку», і мы атрымалі прыгожую кнігу

з прывабнымі і цёплымі малюнкамі, якую і проста цікава пачытаць, і ў той жа час гэта выдатны дапаможнік па англійскай мове. З выданнем могуць працаваць нават тыя бацькі і бабулі з дзядулямі, якія не проста забыліся на ўсе англійскія словы ды граматычныя правілы, але і вывучалі ў школе ды ВНУ зусім іншую мову.

Кніга навучыць вымаўляць словы, простыя рыфмы паспрыяюць іх хуткаму запамінанню, а малюнкi замацоўваюць у свядомасці маленькага чытача трывалыя вобразы. «Хто сказаў, што вучыцца цяжка? Па-мойму, вучыцца — весела. Вясе́ламу вучню — вясе́лы падручнік!» — піша ў кароценькай прадмоўцы Алена Церашкова.

Выданне пабудавана наступным чынам.

Спачатку аўтарка знаёміць чытача з англійскім алфавітам, вучыць дзетак правільна называць літары гэтай пакуль чужой і незнаёмай мовы. Затым да кожнай літары прыводзіцца простае двухрадковае па-беларуску. Апошнія словы верша — ключавыя, яны падаюцца спачатку на беларускай, а потым на англійскай мове. Пры гэтым дзеці бачаць не толькі, як слова пішацца, але і як вымаўляецца. Патлумачу на прыкладзе вершаваных радкоў да літары S:

Я з гары качуся ўніз,
Снег віхураць лыжы — skis [скі:з].

Такія двухрадковыя вельмі проста запомніць, і ў выніку маленькі чытач ведае не толькі сам вершык, але і памятае слова па-англійску.

Наступны раздзел кнігі прысвечаны вельмі важнай тэме — сям'і. Як па-англійску называць маму і тату, бабулю і дзядулю, сястру і брата, цётку, дзядзьку? Усе адказы — у гэтай кнізе. Навучацца дзеткі і называць важныя прыкметы прадметаў: тоўсты ці худзенькі, малы ці вялікі, шырокі ці вузкі:

Лясны мураш да працы звык.
Ён з выгляду слабенькі — weak [ві:к].

Ды кожны ведае, што ён

Насамрэч вельмі дужы — strong [срон:].

Адметна, што вершы Алены Церашковай не проста паспрыяюць хуткаму запамінанню слоў, але і навучаць дзетак складаць уласныя двухрадковыя — па аналогіі. За такімі практыкаваннямі можна бавіць шмат часу як з сябрамі, так і з бацькамі

Марына ВЕСЯЛУХА

**Калі самотна — я спяваю,
І адступае цень ліхі.
Я песню першым пачынаю,
Ты песню следам падхапі.
Мы песняй прэч прагонім цемру
З усіх сцяжынак і шляхоў.
Я мушу пець — таму што веру
У гэту песню і ў сяброў.**

Я напісаў гэты маленькі верш у спадзяванні на тое, што некалі яго пачуе Валодзя Жыраў з Навагрудка. Менавіта пачуе, бо лёс не даў яму магчымасць бачыць навакольны свет, чытаць, углядацца ў твары людзей.

Але інваліднасць не разлучыла Валодзю з надзейнымі сябрамі, не пазбавіла яго захаплення музыкой і песнямі, не страціў ён і здольнасці светлага ўспрымання жыцця. Яму дапамаглі знайсці працу па здольнасцях, упарадкаваць побыт.

Я зрабіў гэты фотаздымак асенняй раніцай у жылым корпусе станцыі дзіцячага турызму і краязнаўства, якая размясцілася сярод прыгожага сасновага бору недалёка ад Пружан. У Валодзі ёсць магчымасць прыехаць сюды на адпачынак.

Супрацоўніца Гродзенскай абласной арганізацыі Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа Ніна Пачывалава дапамагла мне знайсці пакой, дзе пасяліўся Валодзя, і пазнаёміла нас.

■ А вы ведалі?

СЛАБЫ ПОЛ У РОЛІ МОЦНАГА,

ці Жанчыны, якія выдавалі сябе за мужчын

Гісторыя жорсткая да жанчын: шмат у якіх сферах жыццядзейнасці яны атрымалі роўныя з мужчынамі правы толькі нядаўна. У ранейшыя часы прадстаўніцам прыгожага полу даводзілася пранікаць у гэтыя сферы дзеля той ці іншай мэты падманам ці хітрасцю — у любым выпадку, не вельмі стандартным шляхам. Асабліва гэта тычылася службы ва ўзброеных сілах. Але ў некаторых атрымлівалася: і пракрасціся і, што асабліва важна, дамагчыся значных паспяхаў на чыста мужчынскай ніве — вайне. Зрэшты, не толькі.

ЖАННА Д`АРК

Французскі кароль і вяльможы самі пагадзіліся на тое, каб Арлеанская Дзева камандавала французскім войскам дзеля выратавання Францыі і яе перамогі ў вайне супраць Англіі (Стагадовай вайне). На гэта Жанна атрымала спецыяльнае благаслаўненне камісіі багасловаў з Пуацы. Усё гэта, зрэшты, не выратавала галоўнакамандуючую ад пакарання смерцю англічанамі ў 1431 годзе.

ДЖЭЙМС БЭРЫ

Менавіта пад гэтым імем стала вядомай Маргарэт Эн Балклі. Альтэр-эга гэтай дамы Джэймс Бэры — знакаміты англійскі ваенны хірург XIX стагоддзя, які служыў у Паўднёвай Афрыцы. Ну а асаблівае асабіста Маргарэт Эн Балклі ў тым, што гэтай дзіўнай жанчыне ўдалося захоўваць інкогніта і працягваць выдаваць сябе за мужчыну да канца дзён сваіх. Толькі пакаёўка, якая абмывала цела, даведлася «страшную» праўду.

ФРЭНСІС КЛЭЙТАН

Адна з самых вядомых амерыканскіх жанчын-ваяўніц — Фрэнсіс Клэйтан — пад імем Джэка Уільямса змагалася на баку Саюза (паўночных штатаў) падчас Грамадзянскай вайны ў ЗША. Яе падман стаў раскрыты пры раненні ў 1863 годзе, пасля чаго ёй давялося пакінуць войска.

НАДЗЕЯ ДУРАВА

У 18 гадоў Надзея Андрэеўна, пераапранушыся ў мужчынскае адзенне, пад імем Аляксандр адправілася ваяваць у складзе рускай арміі. У касцюме гусара Надзея Дурава прайшла мноства бітваў, пакуль не была выяўлена Аляксандрам I, які, уражаны жаданнем дзяўчыны змагацца за Радзіму, дазволіў ёй застацца ў войску.

КАТАЛІН ЭРАСО

Мянушка яе — «манашка-лейтэнант». Жанчына-канкістадор, якая жыла на мяжы XVI і XVII стагоддзяў. Некаторы час Каталін удзельнічала ў войнах у Чылі пад імем Алонса Дыяс Рамірэс дэ Гусман. Пры раненні ў адным з баёў яна была вымушаная раскрыць свой пол, пасля чаго атрымала ўсеёўрапейскую вядомасць і нават спецыяльнае дазвол ад папы Урбана VIII насіць мужчынскую вопратку.

ПАПЕСА ІААНА

Паводле легенды, яна нібыта займала папскі прастол пад імем Іаан VIII паміж Львом IV і Бенедыктам III ў IX стагоддзі. У адрозненне ад жанчын, згаданых вышэй, існаванне папесы Іааны не даказана і лічыцца хутчэй легендай. Зрэшты, легенда спарадзіла яшчэ адну гістарычную версію — быццам бы пасля папесы кожны новаабраны пантыфік аж да Льва X праходзіў спецыяльнае выпрабаванне, седзячы на крэсле з проразямі.

ДОРАЦІ ЛОЎРЭНС

Каб стаць ваенным карэспандэнтам і мець магчымасць асвятляць падзеі Першай сусветнай вайны прама з поля бою, яна вы-

мушана была пераапрануцца ў мужчыну. Справа скончылася дрэнна — судом і падазрэннямі ў шпіянажы, калі яе тайна адкрылася. Але прыгоды таго каштавалі, бо ў канцы жыцця Дораці напісала кнігу пад загалоўкам «Адзіная жанчына-салдат у Англіі».

ХУА МУЛАНЬ

Хуа Мулань, або Фа Мулань — яшчэ адзін, разам з папесай Іаанай, сама меней часткова выдуманым вобраз: ці быў рэальны прататып у гэтай герані кітайскай паэмы VI стагоддзя, невядома і па гэты дзень. Згодна з паэмай, Мулань выдае сябе за мужчыну, каб адправіцца служыць у войску замест старога бацькі, пасля чаго імператар дае ёй пасаду, і ўжо ў гэтым чыне ў адзін дзень доўгі дзень знаёмых, якія завіталі да яе дадому, выявілі яе дома ў жаночым адзенні.

МЭРЫ ЭН ТЭЛБАТ

Мэры Эн Тэлбат адправілася ў мужчынскай вопратцы пакараць мора: падчас напалеонаўскіх войнаў ёй удалося стаць англійскай маракан. Даведаўшыся на сваёй скуры, што такое служба ў брытанскай арміі на мяжы XVIII і XIX стагоддзяў, Мэры Эн напісала аўтабіяграфічныя нататкі пад загалоўкам: «Жыццё і дзіўныя прыгоды Мэры Эн Тэлбат пад імем Джона Тэйлара».

БІЛІ ЦІПТАН

На самай справе Білі Лі Ціптан, народжаны ў 1914 годзе, быў пры нараджэнні названы імем Дораці Люсіль. У адрозненне ад большасці нашых папярэдніх герані, Дораці асвойвала пад імем Білі цалкам мірную прафесію — яна іграла ў джаз-бандзе. Спачатку мужчынскай касцюм быў часткай прафесійнага вобразу, але паступова ён пачаў пранікаць і ў прыватнае жыццё: Дораці пачала лічыць сябе мужчынам

■ Дайджэст

НАВУКОЎЦЫ СТВАРЫЛІ ЗВЫШЛЁГКІ МЕТАЛ

Упершыню матэрыял пад назвай «мікрарашотка» згадалі ў часопісе Science яшчэ ў 2011 годзе. Нягледзячы на тое, што матэрыял створаны з металу, ён у 100 разоў лягчэйшы за пенапласт.

Дасягнуць гэтага даследчыкам удалося дзякуючы рашэцістай структуры, з-за чаго ён на 99,9% складаецца з пустот, запоўненых паветрам. Відэа, якое кампанія Boeing нядаўна апублікавала на сваім афіцыйным канале, распавядае пра тое, як навукоўцы распрацавалі гэты дзіўны матэрыял.

Кавалак мікрарашоткі можна пакласці на верхнюю частку дзьмухаўца, пры гэтым расліна наўрад ці сагнецца пад вагой гэтага металічнага матэрыялу. Навукоўцы з HRL Laboratories больш за чатыры гады працавалі над тым, каб дамагчыся падобных уласцівасцяў металу, нахняючыся ў сваіх пошуках самымі рознымі матэрыяламі, уключаючы чалавечыя косці, якія таксама польна ўсярэдзіне. Адзінае адрозненне мікрарашоткі і нашых касцей заключаецца ў тым, што поры ўнутры касцявой тканкі размешчаны хаатычна, а новы матэрыял мае строга ўпарадкаваную структуру пустот.

У перспектыве гэты матэрыял можна выкарыстоўваць у самых розных галінах, аднак навукоўцы пакуль не спяшаюцца зазіраць у будучыню. Першае, што прыходзіць на розум, глядзячы на назву кампаніі Boeing, гэта змяненне вагі розных дэталей самалётаў, што аўтаматычна прывядзе да эканоміі паліва. Следам за авіяцыйнай прамысловасцю мікрарашотка можа знайсці прымяненне ў касмічных праграмах, дзе вага касмічнага карабля ўжо крытычна важная.

НЕ ХАЧУ Ў СПАРТЗАЛУ, ХАЧУ ТАБЛЕТКУ!

Уявіце сабе, што, замест таго, каб выкладвацца ў спартыўнай зале, вы маглі б проста прыняць таблетку, якая цудоўным чынам прывяла ваша цела ў норму. Гучыць, як навуковая фантастыка, але аўстралійскія навукоўцы з Сіднейскага ўніверсітэта ставяцца да гэтага вельмі сур'ёзна. Больш за тое, яны сцвярджаюць, што стварыць такія таблеткі рэальна на працягу наступных дзесяці гадоў.

Вынікі сваіх даследаванняў навукоўцы на чале з доктарам Ноланам Хофманам апублікавалі ў кастрычніку ў анлайн-часопісе Cell Metabolism. Даследчыкі высветлілі, што ў час выканання фізічных практыкаванняў у мышцах чалавека адбываецца прыкладна 1000 розных змен на малекулярным узроўні. Асноўнай задачай праекта стала выяўленне найбольш важных з іх і паўтор іх эфекту пры дапамозе звычайных таблетак.

■ Хочаце — верце...

СМІ паведамляюць, што навукоўцы папярэдзілі пра паўмесяца поўнай цемры на нашай планеце.

Карыстальнікі сеціва бурна абмяркоўваюць інфармацыю, якая з'явілася ў замежных СМІ: публікацыю аб будучым чарговым «канцы свету». Так, на днях амерыканскі партал Newswatch33.com напісаў пра тое, што астраномы NASA нібыта папярэдзілі аб незвычайнай з'яве ў космасе, у выніку якой Зямля на паўмесяца агорнецца цемрай. У сваім матэрыяле выданне спасылаецца на даклад кіраўніка амерыканскага Нацыянальнага аэракасмічнага агенцтва Чарльза Болдэна. Паводле яго слоў, свет патоне ў поўнай цемры ў нядзелю 15 лістапада. Гэта адбудзецца ў 3 гадзіны раніцы ў

15 ДЗЁН НА ЗЯМЛІ БУДЗЕ ТОЛЬКІ НОЧ?

выніку глабальнай цямнасці Сонца.

Вучоныя нібыта далі навуковае тлумачэнне незвычайнай з'явы. Паводле іх слоў, у канцы кастрычніка Юпітэр і Венера будуць задзейнічаны ў паралелізме і аддзелены ўсяго на 1 градус. Пры гэтым чакаецца, што Венера рушыць па паўднёвым захадзе Юпітэра і будзе адбіваць святло ў 10 разоў больш інтэнсіўна, чым апошні. Гэта, у сваю чаргу, будзе награвіць газы на Юпітэры і выкліча рэакцыю ў адказ. У выніку ў космасе ўтворыцца вялікая колькасць вадароду, ад кантакту з якім на Сонцы адбудзецца магутны выбух, і тэмпература свяціла імгненна ўзрасце да 9000 градусаў па Кельвіну. Каб спыніць выбух, Сонца будзе павялічваць выпрамень-

ванне, і высокая тэмпература прымусіць свяціла пацягнуць да сіняватага колеру.

Увесь працэс будзе працягвацца каля 14 дзён і скончыцца ў панядзелак 30 лістапада ў 16:45, калі Сонца адновіць нармальную тэмпературу сваёй паверхні. На думку спецыялістаў, у перыяд паступовага астывання паверхні Сонца святло ад зоркі будзе больш цямным і на Зямлі ўсе два тыдні працягнецца ноч.

Тым не менш варта адзначыць, што на сайце NASA няма ніякай інфармацыі адносна будучага двухтыднёвага «канца свету». Таксама пакуль не паступала ніякіх афіцыйных заяў на гэты конт

Центр
Промышленной
Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

Центр
Промышленной
Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки» , г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703
Продавец	ОАО «МПОВТ» , г. Минск, ул. Притыцкого, 62

Предмет аукциона
(объекты недвижимости расположенные по адресу:
г. Минск, ул. Притыцкого, д. 62)

Лот № 1:

Наименование	Назначение	Общая площадь, м ²	Инвентарный номер
Административно-бытовой корпус (Литер Ж 4/к)	Здание административно-хозяйственное	613,3	500/С-31573

Начальная цена с НДС 20% – 3 711 052 800 белорусских рублей

Лот № 2:

Здание административно-бытового корпуса № 2 (Литер Г 4/к)	Здание административно-хозяйственное	799	500/С-31575
---	--------------------------------------	-----	-------------

Начальная цена с НДС 20% – 4 864 809 600 белорусских рублей

Лот № 3:

Складской корпус – финский модуль (Литер Д 1/м)	Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ	873	500/С-31574
---	---	-----	-------------

Начальная цена с НДС 20% – 3 711 052 800 белорусских рублей

Лот № 4:

Здание сборочного корпуса – финский модуль № 2 Литер Е 1/М	Здание неустановленного назначения	1389	500/С-31570
--	------------------------------------	------	-------------

Начальная цена с НДС 20% – 5 281 113 600 белорусских рублей

Начальные цены снижены на 30%. Лоты частично сданы в аренду. Более подробную информацию по арендаторам можно узнать у организатора аукциона

Сведения о земельном участке: Площадь: 0,4555 га, из них 0,1547 га с ограничениями в использовании земель – охранный зона сетей и сооружений канализации, охранный зона сетей и сооружений теплоснабжения, охранный зона сетей и сооружений газоснабжения. Целевое назначение: Земельный участок для эксплуатации и обслуживания зданий административно-хозяйственных и зданий специализированных иного назначения. Земельный участок предоставлен продавцу на праве аренды сроком по 31 августа 2053 года. Земельный участок является неделимым и будет предоставлен покупателям в общую долевую аренду

Задаток 5% от начальной цены лота в белорусских рублях (BYR) перечисляется на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ может перечисляться в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи 15 рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона (Лот), такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после подписания договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Дата и время проведения аукциона 30.11.2015 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Дата и время окончания приема документов 29.11.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Контактная информация Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. E-mail: auction@cpo.by

Центр
Промышленной
Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки» , г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703
Продавец	ОАО «Плещеницлес» , Минская обл., Логойский р-н, г.п. Плещеницы, ул. Октябрьская, 47

Предмет аукциона

Наименование	Тип ТС	Регистрационный знак	Год выпуска	Двигатель (тип)
лесовоз на базе шасси Камаз с гидроманипулятором Fiskars 65	грузовой специальный лесовоз	2502 AM-5	1990	дизель

Начальная цена с НДС 20% – 97 251 840 бел. руб. (снижена на 20%)

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с №3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в евро (EUR) – 3012343265060; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение **10 (десяти) рабочих дней** после проведения аукциона. Оплата за объект производится в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также порядок оплаты вознаграждения и фактических затрат на организацию и проведение аукциона оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 24.09.2015

Дата и время проведения аукциона 16.11.2015 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Дата и время окончания приема документов 13.11.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Контактная информация Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. www.cpo.by E-mail: auction@cpo.by

Страховые полисы по добровольному страхованию от болезни НС на время поездки за границу серии БА №№ 0628427, 0628428, 0628429 страховой компании ЗАОС «Промтрансинвест» считать недействительными в связи с утерей.

Страховые полисы по обязательному страхованию ГО владельцев ТС на территории РБ серии ВА №№ 1997766, 1997769 страховой компании ЗАОС «Промтрансинвест» считать недействительными в связи с утерей.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

ЖАРСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ Ушачского района Витебской области проводит открытый аукцион по продаже земельного участка для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома гражданам Республики Беларусь, расположенного на территории сельсовета

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Наличие инженерных сетей	Расходы по подготовке документации (рублей)	Начальная цена (рублей)	Задаток (рублей)
1	д. Городец, 224982402601000059	0,2454	Сети электроснабжения	15 155 289	25 000 000	2 500 000

Задаток перечисляется на р/с 3641328040935 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Полоцк, код 150801648, УНП 300007203, ОКПО 28677767, код платежа 04901, Жарский сельсовет.

Порядок проведения аукциона оговорен в положении о его проведении. Аукцион состоится 30.11.2015 г., начало в 10.00 по адресу: д. Жары,

ул. Центральная, 18 (здание сельисполкома) Ушачского района Витебской области.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 27 ноября 2015 года до 17.00 по вышеуказанному адресу. Телефоны: (80158) 2-36-42, 2-36-43.

30 ноября 2015 г.

№3-С/2015

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ в г. Гомеле

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер участка	Площадь, га	Наличие ограничений	Начальная цена, бел. рублей	Сумма задатка, бел. рублей	Затраты на подготовку документации, бел. рублей	Целевое назначение
1	ул. Ясная (между усадебными жилыми домами №60 и №64)	34010000004001353	0,0964	Охранные зоны линий связи и радиофикации – 0,0041 га и 0,0102 га	139 108 670	6 956 000	19 239 756	для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме)
2	«Хутор» район улиц Радимитской – пер. Велесовый	340100000008004670	0,0557	Охранный зона линий электропередачи – 0,0016 га	112 910 695	5 646 000	17 425 139	

1. Организатор аукционных торгов – Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр» (далее – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр»).

2. Объекты выставляются на аукционные торги в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории осуществляется согласно техническим условиям, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями на стадии производства проектно-изыскательских работ. Желающим предварительно ознакомиться с документами и характеристикой, расположенных на участке инженерных коммуникаций, строений, сооружений, инженерно-технических условий, необходимо обращаться в государственное предприятие «Гомельгеодезцентр», расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 2-й этаж, каб. 2-14.

3. Аукцион состоится 30 ноября 2015 г. в 15.00 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, каб. 115 при наличии не менее двух участников на каждый лот.

4. К участию в аукционе допускаются граждане Републики Беларусь, негосударственные юридические лица Республики Беларусь, подавшие в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр» в указанные в извещении сроки, следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка в размере, указанном в извещении, с отметкой банка, на р/с 3012203080014 в филиале ГОУ ОАО «Белагропромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30, УНП 400230163, МФО 151501912. Получатель платежа – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр». Наименование платежа – оплата задатка за участие в аукционе. Кроме того, НЕОБХОДИМО открыть текущий расчетный счет (с указанием транзитного счета) в филиале ГОУ ОАО «Белагропромбанк» по адресу: г. Гомель, ул. Интернациональная, 30 для возврата задатка за участие в аукционе (в случае неподачи на аукционных торгах).

4.1. гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования;

4.2. представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность;

4.3. представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом,

или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

4.4. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц – документ, удостоверяющий личность. Граждане, юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из этих земельных участков.

5. Кроме стоимости предмета аукциона и затрат на подготовку документации, победитель обязан возместить организатору аукциона затраты на подготовку и проведение аукциона. Оплата стоимости предмета аукциона и возмещение расходов, связанных с проведением аукциона, подготовкой документации осуществляется в установленном порядке в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона. Если заявление на участие в аукционе подано только одним гражданином или юридическим лицом, земельный участок предоставляется этому лицу при

его согласии с внесением платы за земельный участок в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

6. Гомельским городским исполнительным комитетом в установленном законодательством порядке может быть предоставлена рассрочка внесения оплаты стоимости предмета аукциона в соответствии с решением Гомельского городского исполнительного комитета от 04.02.2009 г. № 83 «Об утверждении Инструкции о порядке предоставления рассрочки по внесению платы за право заключения договоров аренды земельных участков или платы за земельные участки, предоставляемые в частную собственность».

7. Заявления с приложением необходимых документов для участия в аукционе принимаются Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр» с 29 октября по 27 ноября 2015 г. включительно. Дни приема: понедельник, среда, пятница с 08.00 до 16.30 (обед 12.00–13.00) по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 2-й этаж, каб. 2-14.

Заключительная регистрация зарегистрированных участников аукциона с 14.30 до 14.55 в день проведения аукциона по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, каб. № 115.

КОНТАКТНЫЙ ТЕЛЕФОН: 41-97-86. Информация размещена на сайте: www.gomel.gov.by

ВЕЧАРАМ у кавярні, што на цэнтральным праспекце, людзей было шмат. Кірыл Трыгубін сядзеў ля акна і глядзеў, як на вуліцы праплываюць-пралятаюць машыны, а стомлены за дзень Мінск зіхаціць рознакаляровымі агнямі — нават лютаўскі мароз нікога не можа напужаць.

Калі выпадаў вольны час, Кірыл любіў прагуляцца па праспекце, потым спусціцца да Свіслачы і перайсці ў Купалаўскі парк, дзе звычайна было нешматлюдна. З таго часу, як Трыгубін расстаўся з жонкай, ён упусціў у сваё сэрца адзіноту, і здавалася, што яна цалкам завалодала ім. Кірыл ужо не ўяўляў, як ён жыў раней, — нібыта нейкі туман засланіў яго ад мінулага. Але Трыгубін нярэдка адчуваў, што яно не адпускае яго, прымушаючы аналізаваць розныя сітуацыі, успамінаць дэталі, якія раней здаваліся настолькі дробнымі, што Кірыл іх проста не заўважаў. Але цяпер гэтае мінулае моцным бо-лем адгуклася ў яго памяці...

Адразу пасля расстання гэты боль, здавалася, аплёў-ахапіў душу і цела — не хапала паветра, было цяжка дыхаць. Сэрца, нібыта механічны гадзіннік, нібыта запавольвала свой ход. Нейкі цяжар ціснуў на галаву, шыю, грудзі. Хацелася легчы, заснуць і больш ніколі не прачынацца... Але трэба было жыць, працаваць. Памятаць, што яму ўжо амаль пяцьдзесят, у яго ёсць сын, які, на жаль, застаўся са сваёй маці...

***

У той зімовы вечар, амаль адразу пасля Новага года, Трыгубіна запрасілі на дзень нараджэння старыя прыяцелі. Аднаго з іх Кірыл аднойчы сустрэў у ЦУМе, калі выбіраў сабе пальчаткі (старыя, якія калісьці падарыла яму жонка, мелі зусім не таварны выгляд). Гэта быў Юрка Звераў. Разам з ім яны (на першым курсе вучылішча давялося працаваць на ўборцы бульбы ў калгасе, потым былі чатыры гады вучобы) не адзін пуд солі з'елі. Даведаўшыся аб праблемах Кірыла, Юра і выцягнуў яго з дому. Калі Трыгубін прыйшоў па названым Зверавым адрасе, яго ўжо чакалі. За сталом сабралася вялікая дружняя кампанія. Гучалі тосты ў адрас імянінцы Святланы — прыгожай бландзінкі ў вячэрняй сукенцы з глыбокім дэкальце. З дынамікаў ліліся прыгожыя мелодыі. Час ад часу ўзляталі коркі ад шампанскага, пена лілася ракой.

Калі госці ад тостаў трохі стаміліся, ім захацелася паспяваць.

— Кірыл, а давай Высоцкага! — Юрка Звераў, наліваючы шампанскае дзяўчатам, кінуў галаву у куток, дзе стаяла гітара. — Толя, выключы, калі ласка, музыку, — звярнуўся ён да суседа, — і перадай хлопцу інструмент.

Толя Федарук неахвотна шчоўкнуў пультам CD-прайгравальніка і перадаў Трыгубіну гітару. Усе падрыхтаваліся слухаць.

— Здесь лапы у елей дрожат на весу... — пачаў «Лірычную» Уладзіміра Высоцкага Кірыл.

Раптам пачуўся званок у дзверы. Але Трыгубін працягваў выконваць песню. Юра пайшоў адчыніць.

— Ого, тут ужо спяваюць! Напэўна, я вельмі позна выбралася да вас, сябры, — Кірыл павярнуў галаву і ўбачыў прыгожую brunetку ў чорнай сукенцы. Песня абарвалася. Кірыл паставіў гітару на месца.

На выгляд ёй было не больш за трыццаць. Але позірк... Гэта быў позірк вопытнай жанчыны. Іскрынкі-чорцікі блішчалі ў вачах. Яркая-чырвоныя вусны прываблівалі, як агонь матылькоў. Позірк Кірыла сустрэўся з яе позіркам, і раптам ён зразумеў, што неўзабаве патоне ў бяздонні гэтых чорных вачэй. І нават калі б можна было, не пагадзіўся б на выратавальны круг... Незнаёмка, відавочна, адчула гэта.

— Хто не ведае, пазнаёмцеся. Гэта Людміла, — прадставіў жанчыну Юра.

Пасля віншавання імянінцы і ўручэння падарунка, узяўшы ў руку бакал з шампанскім, Людміла раптам звярнулася да Кірыла са словамі:

— А можна і мне паслухаць песню, якую вы выконвалі?

— Толькі з адной умовай: гэтую

песню я хацеў бы прысвяціць вам...

Трыгубін нават забыўся, што ў сённяшняга свята ёсць герані. Але Святлана, здавалася, не звярнула на гэта ніякай увагі. Людміла села насупраць Кірыла, паклала адну нагу на другую, адкрыўшы прыгожыя калені, і з цікавасцю глядзела яму ў вочы.

...Соглашайтесь хотя бы на рай в шалаше,

Если терем с дворцом кто-то занял...

Гэтыя радкі Трыгубін спяваў, глядзячы проста ў вочы прыгажуні. Ён заўважыў адсутнасць на яе руцэ заручальнага пярсцёнка, і яму, трохі замяляламу ад гэтага знаёмства і манеры паводзін маладой жанчыны, захацелася зноў адчуць сябе здольным на гусарскія подзвігі.

Калі ўсе пачалі танцаваць, Трыгубін падышоў да Людмілы, запрасіў на танец.

Дзмітрый ПЯТРОВІЧ

ЗАМКНЁНАЕ КОЛА

— Адкуль вы ведаеце гэту кампанію? — спытаў ён у новай знаёмай.

— Я займаюся пастаўкамі жаночага адзення. Усе гэтыя дзяўчаты, — яна кінула ў бок імянінцы Святланы і яе сябровак, — аправаюцца ў мяне: — А вы нядрэнна спяваеце, Кірыл. Дзе-небудзь вучыліся?

— Быў невялікі вопыт. Яшчэ ў вучылішчы. Шмат паездзіў па Беларусі.

Яны доўга танцавалі. Потым Трыгубін прынёс два бакалы з шампанскім. За гэтай ціхай размовай ён не заўважыў, як яны апынуліся на цёмным балконе. Кірыл накінуў на плечы Людмілы свой пінжак, а потым абняў, каб не змерзла. А яна раптам павярнулася да Трыгубіна і сваімі вуснамі знайшла яго вусны...

Колькі часу прайшло, Кірыл не помніў... Калі нехта прыадчыніў дзверы на балкон і пачуўся голас: «Яны тут...», Люда прашаптала Трыгубіну на вуха: «Паездзем адсюль...»

***

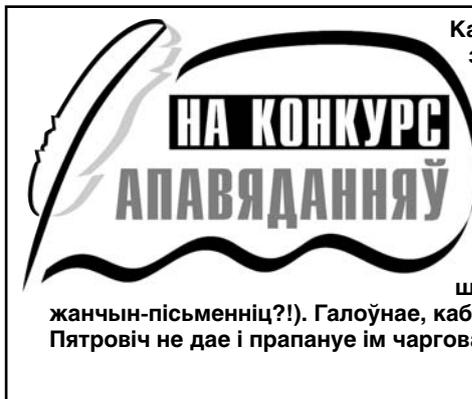
Потым яны нейкі час стаялі ля дзвярэй найбліжэйшай гасцініцы. Нарэшце ім адчынілі. Свабодных нумароў, па словах парцье, цёмнавалосага мужчыны гадоў пяцьдзесяці, не было. Трыгубін моўчкі дастаў з партманета і паклаў на стойку некалькі амерыканскіх купюр. Парцье ўсміхнуўся, згроб купюры і працягнуў ключ.

— Другі паверх. Ад ліфта налева. ... — ён уважліва паглядзеў на начных гасцей.

***

У той марозны лютаўскі вечар каля опернага тэатра людзей не было. Кірыл з вялікім букетам кветкаў, загорнутым у некалькі слаёў паперы, хадзіў па алеі побач з помнікам Багдановічу. Людміла спазнялася. А мароз не дазваляў стаяць на месцы. Каб трохі сагрэцца, Трыгубін шавяліў пальцамі рук у новых пальчатках. Было відаць, як у святле ліхтароў танцавалі-мітусіліся сняжынкы, а на галінах дрэў на фоне чорнага неба павісла задуменная поўня. Пальчаткі ўжо не сагрэвалі, і Кірылу захацелася знайсці якую-небудзь цёплую ўтульную кавярню, каб разам з Людмілай адагрэцца, схваўшыся ад бязлітаснага марозу. Але ж дзе яна?

Раптам Трыгубін заўважыў на

Калі б мне прапанавалі параўнаць прозу Дзмітрыя Пятровіча з якой-небудзь стравай, то я, амаль не задумваючыся, скажаў бы, што гэта павінна быць нешта дужа салодкае, тое, што падаюць на дэсерт, і ў першую чаргу — жанчынам. У ёй шмат сентыментальнасці, як цукру ў бісквітным торце. Само па сабе гэта не добра і не кепска, бо «не хлебам адзіным жыве чалавек», а літаратура, як і стравы, павінна быць рознай, як розны ў яе чытач: адным падабаюцца інтэлектуальныя раманы, іншым — дакументальныя, трэцім — жаночыя (хто скажаў, што напісанне жаночых раманаў — гэта прэрагатыва жанчын-пісьменніц?!). Галоўнае, каб яна не была сумнай. А сумаваць сваім чытачам Дзмітрый Пятровіч не дае і прапануе ім чарговае падарожжа па лабірынтах чужога каханья.

Алесь БАДАК

алеі знаёмую постаць у прыгожым чорным футры. Радасны, ён кінуўся насустрач, абняў Люду, крануў сваімі вуснамі яе вусны — і радасна закружыў сваю каханую, адной рукой прытрымліваючы букет.

— Хаця, — дадаў Трыгубін, — ты пра сябе амаль нічога не расказвала. Толькі пра сваю вучобу калісьці, працу, сябровак.

— А ці трэба табе шмат ведаць пра мяне? — раптам спытала Люд-

— Значыць, падарунак — гэта я? Да сярэбранага вяселля? Навошта табе ўсё гэта, скажы, Люда? Няўжо, тым больш прыгожымі разам 25 гадоў, трэба рабіць балюча блізкаму чалавеку, які цябе кахае?

Людміла маўчала. А Трыгубіна захліснула хваля абурэння за сябе і таго «шчасліўчыка», якому ён наставіў рогі.

— Ты ведаеш, Люда, — працягваў Кірыл, — што і мы з жонкай праз два гады маглі б святкаваць сярэбранае вяселле. Але яна здрадзіла мне. Знайшла сабе новага — грамадзянскага (гэта зараз модна) мужа, значна маладзейшага за мяне. Я іх блаславіў. Няхай жывуць...

Трыгубін замаўчаў, імкнучыся аддушыць прыступ душэўнага болю.

— Падчас нашай сустрэчы ты

— Кірыл, ну хопіць... Пусці мяне. Галава закружылася... — Люда глядзела на Трыгубіна з замілаваннем. Паправіла на яго галаве шапку.

Ён з неахвотай выпусціў маладую жанчыну з абдымкаў, працягнуў букет. Яна ўзяла, усміхнулася, з удзячнасцю паглядзела яму ў вочы.

— Шкада, што нельга разгарнуць... Нічога, сюрпрыз будзе. Дзякуй табе, — сказала Люда і пацалавала Кірыла. — Давай пойдзем куды-небудзь, сагрэваем.

— А давай у Траецкае. Там некалькі кафэ, але адно з іх мне асабліва падабаецца, — прапанаваў Трыгубін.

Потым яны доўга сядзелі ў кавярні, пілі чырвонае віно пад лёгкую закуску, расказвалі адно аднаму цікавыя гісторыі, смяліся. Кірыл увесь вечар не мог адвесці вачэй ад Людмілы. Яму здавалася, што сустрэча з ёй — самая вялікая падзея ў яго жыцці пасля таго, як ён расстаўся з жонкаю. Аказваецца, замкнёнае кола так лёгка разарваць...

—...ты мяне зусім не чуеш, — гэтыя словы Люды вырвалі яго з палону салодкіх думак. — Усё нармальна, Кірыл?

— Так, мая мілая, — адказаў Трыгубін, трохі разгублена ёй усміхнуўшыся. — Прабач мне. Я задумаўся... Мы толькі другі раз сустрэліся, але ў мяне такое ўражанне, што я ведаю цябе сто гадоў...

Люда ўсміхнулася, паправіла свае прыгожыя валасы і, падпёршы далонню галаву, падрыхтавалася слухаць.

— Няўжо не хопіць нашых сустрэч? І, увогуле, «должна быть в женщине какая-то загадка...»

— Прабач, але ў мяне такое ўражанне, што ты нечага не дагаворваеш, — задумліва прамовіў Кірыл, усё яшчэ любуючыся ёю. — Я, напрыклад, чалавек свабодны і хачу, каб у асабістым жыцці ў мяне ўсё наладзілася. І разам з тым я хачу падарыць шчасце любімаму чалавеку. А ты? Чаго хочаш ты — сур'ёзных адносін ці...

Трыгубін не дагаварыў. Ён узяў далонь Людмілы ў свае і нейкі час глядзеў ёй у вочы.

Жанчына маўчала. Потым вызваліла руку з яго рук і, уздыхнуўшы, сказала:

— Ведаеш, Кірыл, я таксама хачу, каб асабістае жыццё прыносіла мне радасць і шчасце. Я не хацела табе казаць... Спачатку... Прабач. Але я, — Людміла апусціла галаву, — чалавек несвабодны. Гэта ж нічога не мяняе, разумееш...

Яна паглядзела Трыгубіну ў вочы.

— Муж мой — шчыры спагадлівы чалавек. Вельмі кахае мяне. Ён добры бацька, гаспадар у доме. У яго залатыя рукі. У нас неўзабаве сярэбранае вяселле. І я — ты не здзіўляйся — вырашыла зрабіць сабе падарунак... Адпачыць трохі ад мужа. Ну, ты мяне разумееш... Столькі гадоў разам, і ніякіх інтрыг...

Трыгубін, ашаломлены, нейкі час глядзеў на яе. А потым не вытрымаў:

была без заручальнага пярсцёнка, і мне нават не прыйшла ў галаву думка спытаць цябе пра тваё сямейнае становішча. Усё так хутка, імкліва адбылося... Але цяпер, ведаючы тое, што я мог прычыніць вялікі боль добраму, але незнаёмаму мне чалавеку... — Трыгубін замаўчаў, а потым прапанаваў: — Давай расстанемся па-добраму. Лічу, што нам нельга больш сустракацца...

Людміла хацела запыраць, але Кірыл рашуча сказаў:

— Пайшлі, я правяду цябе...

Яны падняліся. Трыгубін паклаў на стол некалькі купюр. Потым ён і Людміла накіраваліся да гардэроба. Праз некалькі хвілін халодная зімовая ноч праглынула іх...

***

Трыгубін сядзеў ля акна ў кафэ. Па цэнтральным праспекце праносіліся машыны, аўтобусы. Кірыл глядзеў на вуліцу, але яго думкі, нібыта сняжынкы, кружыліся ў галаве, напаяўнялі тугой сэрца. Ён успамінаў, як яны з Людай стаялі, абняўшыся, на заснежаным балконе, кружыліся каля опернага тэатра, шчаслівыя ад нечаканага шчасця. Трыгубін успамінаў тую ноч у гасцініцы, калі яму здавалася, што замкнёнае кола было разарвана назаўсёды... Гэтага не адбылося, хоць Кірыл адчуў, што моцны душэўны боль, які пастаянна мучыў яго, пасля сустрэчы з Людмілай трохі сцішыўся. Але Трыгубін ведаў: як бы ні склаўся яго лёс, гэтую жанчыну ён не забудзе ніколі...

Родныя тапонімы

«ДВАРЫ ПАНСКІЯ, ШЛЯХЕЦКІЯ, БАЯРСКІЯ»

На вашы пытанні адказвае старшыня Рэспубліканскай тапанімічнай камісіі пры НАН Беларусі Ігар КАПЫЛОЎ

Паважаная рэдакцыя! Патлумачце, калі ласка, паходжанне назвы вёскі Прыдвор'е Чашніцкага раёна Віцебскай вобласці, якая знаходзіцца непадалёк ад нашай Чырвонараніцкай сельскай бібліятэкі, у якой мы працуем бібліятэкарамі.

Алена МЕДЗЮК, Тацяна ГУРКО.

Назва вёскі Прыдвор'е ў сваёй аснове змяшчае старажытнае агульнаславянскае слова «двор». Па сведчанні прафесара В.П. Лемцюгова, у Х стагоддзі двор быў вядомы ў значэннях «жыллё», «сядзіба», «дом», у XI—XII стагоддзях — як «уладанне

князя з маёмасцю і чэлядзю, у пазнейшы перыяд — пераважна як комплекс жыллёвых і гаспадарчых пабудоў з зямельнымі ўгоддзямі, «сядзіба». На ўсходнеславянскай тэрыторыі населеныя пункты з назвай Двор і вытворнымі ад яе сустрэкаюцца надзвычай часта. Масіва паселішчы з такімі назвамі сталі з'яўляцца ў час актыўнага развіцця феадальнага землеўладання. Ва ўмовах Вялікага Княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай двор вызначаўся пэўнымі спецыфічнымі рысамі. Побач з раннефеадальнымі вялікакняжацкімі дварамі, што служылі гаспадарчымі і палітычнымі цэнтрамі ў XV стагоддзі на тэрыторыі Беларусі і Украіны, пад польскім гаспадарчым уплывам з'явіліся двары панскія, шляхецкія, баярскія, якія прыраўноўваліся да маёнткаў. Двары ў той час размяшчаліся адасоблена ад астатніх паселішчаў, яны з'яўляліся галоўнай часткай зямельнай уласнасці гаспадара. У межах панскіх уладанняў былі двары-фермы, прызначаныя для апрацоўкі зямлі і ўтрымання свойскай

жывёлы, сляянскія двары як адзінкі падаткаабкладання, а за межамі дворнай пашні, у пушчах і на рэках — двары або станы ў месцах палявання, рыбнай лоўлі і бортніцтва. Якая з катэгорый двара, што існавалі на той час, была пакладзена ў аснову тапоніма Прыдвор'е на сённяшні дзень, адназначна адказаць складана.

P.S. Шаноўныя чытачы! Вас цікавіць, што азначае назва горада, вёскі ці мястэчка, у якіх вы жывяце? А можа, той мясцовасці, адкуль вы родам? Вам хочацца ведаць, адкуль пайшлі найменні пэўных урочышчаў, лясоў, азёр, што размяшчаюцца ў вашай мясцовасці? Тады дасылайце свае лісты з пытаннямі на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, газета «Звязда». Або па электроннай пошце: igumenski@mail.ru з пазнакай «Родныя тапонімы».

А не шкодзь!

ХТО НА МАПЕДЗЕ, ХТО НА ТАКСІ...

У Чэрыкаўскім раёне на Сажа каля вёскі Паліпень работнікі Мсціслаўскай міжрайінспекцыі зауважылі браканьераў з сеткамі. Аднак падысці да іх незаўважна на адкрытай мясцовасці было немагчыма.

Непадалёк дзяржінспектары ўбачылі мапед, на якім прыехалі парушальнікі. Таму браканьераў вырашылі дачакацца каля ўезду ў лес, дзе пясчаная дарога ішла ўгору і мапед не мог рухацца на вялікай хуткасці. І не пралічыліся: пры затрыманні парушальнікі спрабавалі ўцячы, але іх транспартны сродка забуксаваў і заваліўся. Браканьераў узялі з доказамі віны — дзвюма сеткамі і 20 кілаграмамі рыбы. Цяпер ім давядзецца выплаціць 29 мільёнаў рублёў шкоды і штраф за незаконную рыбалку ў непадардаванне службовай асобе, расказалі ў дзяржаўнай інспекцыі аховы.

А ў пойме Сажа проста на ўскраіне Гомеля «рыбачылі» пры дапамозе сетак двое гараджан. Адзін з іх быў

кіроўцам таксі, на якім парушальнікі і збіраліся везці ўлоў. Аднак маскіроўка не спрацавала. За паўсотні асобін гусцяры, плоткі і чахоні браканьеры мусяць заплаціць 20 мільёнаў рублёў.

«ІЖ» ПАД ДРЭВАМ

У Слаўгарадскім раёне побач з адселенай вёскай Кульшычы супрацоўнікі Быхаўскай міжрайінспекцыі знайшлі ў лесе схованку браканьераў.

— Месцы тут глухія і бязлюдныя, а вось дзічыны багата, — расказала прэс-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь Волга ГРАМОВІЧ. — Праходзячы праз ельнік, інспектары звярнулі ўвагу на пратапаную сцяжку, якая вяла да трухлявага дрэва. Пад ім, шчыльна прыкрыты мохам, ляжаў важкі скрутак. У плёнку і кавалкі тканіны былі загорнуты дзве стрэльбы маркі «ІЖ» і восем патронаў з кулямі і карчеччу. Зброя аказалася незарэгістраванай.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

НЕВЯДОМАЯ ВАДКАСЦЬ

Супрацоўнікі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі Фрунзенскага РУУС сталіцы канфіскавалі буйную партыю алкагольнай прадукцыі і спіртаўтрымліваючай вадкасці.

Яна была выяўлена ў карабельным кантэйнеры, які размяшчаўся на тэрыторыі аднаго з суб'ектаў гаспадарання па вуліцы Заходняй. Непрацоўчы 20-гадовы мінчанін захоўваў у ім каля 1,1 тысячы літраў гарэлкі і больш за 400 літраў віскі, рому і каньяку без адпаведных дакументаў і кантрольных знакаў Рэспублікі Беларусь. Па словах затрыманага, пад выглядам элітнага алкаголю вытворчасці краін Еўропы ва ўпакоўцы і тары, падобных на арыгінальныя, прадавалася падфарбаваная спіртаўтрымліваючая вадкасць невядомага паходжання. Зараз па гэтым факце праводзіцца праверка, усталяваецца канал пастаўкі нелегальнай прадукцыі. Сама яна накіравана на экспартызу.

Па інфармацыі Фрунзенскага РУУС сталіцы, толькі яго супрацоўнікамі з пачатку года з незаконнага абароту канфіскавана каля 5 тысяч літраў алкагольнай прадукцыі, у тым ліку больш за 1,1 тысячы літраў гарэлкі «Царскае паляванне» і «Белая бяроза». Названым найменням надаецца асабліва ўвага з боку праваахоўнікаў з прычыны яе падпольнай вытворчасці.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

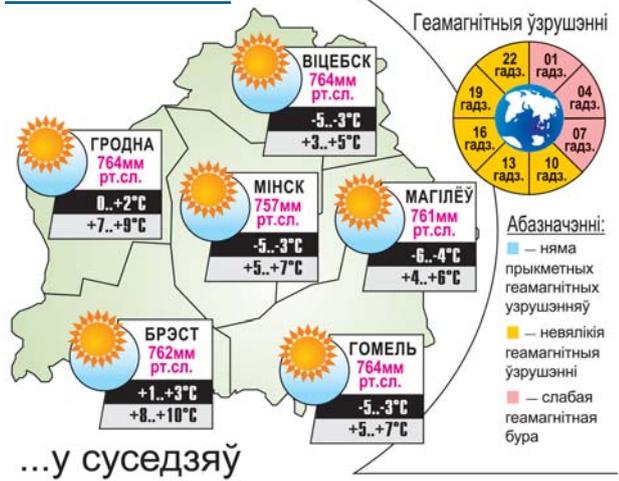
СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня	Месяц
Мінск —	8.03	17.43	9.40	Поўня 27 кастрычніка.
Віцебск —	7.56	17.29	9.33	Месяц у сузор'і Блізнят.
Магілёў —	7.53	17.33	9.40	Імяніны
Гомель —	7.46	17.34	9.48	Пр. Івана, Яўгена.
Гродна —	8.17	17.58	9.41	К. Вялеты, Серафіны,
Брэст —	8.14	18.03	9.49	Міхала, Тодара.

Фота Ліны МАЛІННАЙ.

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА +8...+11°C	КІЕЎ +6...+8°C	РЫГА +4...+6°C
ВІЛЬНЮС +7...+9°C	МАСКВА +2...+4°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +3...+5°C

УСМІХНЕМСЯ

Уступны экзамен па матэматыцы. Выкладчыкі пытаюць у першага абітурыента:

— Колькі будзе два плюс два?

— Тры! Не! Пяць! Не! Шэсць!

— Няправільна! Так, дурань, але які шукае. Бяром! Заходзіць другі абітурыент.

— Колькі будзе два плюс два?

— Тры! Не! Тры! Не! Тры!

— Няправільна! Так, дурань, але ўпарты. Бяром! Заходзіць трэці абітурыент.

— Колькі будзе два плюс два?

— Чатыры, вядома!

— Ага, разумны. Але месцаў ужо няма!

— Ды ён наогул дурань не рамантычны! Палезлі з ім на дах світанак сустракаць, а ён вазьмі з яго і зваліся!

Я магу, у прынцыпе, і не піць, але ў мяне няма такога прынцыпу.

Многія купляюць у краме зялёны чай і ёгурт, бо «трэба сачыць за сваім здароўем», і пельмені з маянэзам, таму што «ну трэба ж нешта паесці».

calcalura.ru

Даты Падзеі Людзі

29 КАСТРЫЧНІКА

1778 год — нарадзіўся Якуб Фалькоўскі, педагог, літаратуразнаўца, тэолаг. Вучыўся ў Брэсце, пазней скончыў Віленскую гімназію, вышэйшую адукацыю атрымаў у Віленскім універсітэце. Некаторы час быў прапаведнікам і прафесарам маральнай тэалогіі ў Полацку, прэфектам і настаўнікам літаратуры ў Гродне. Выступаў з евангельскімі пропаведзямі ў Беларусі, Украіне, Літве і Латвіі. Сярод рукапіснай спадчыны захаваліся тры тамы «Збору розных твораў». Па сваім светапоглядзе Фалькоўскі быў асветнікам-гуманістам акадэмічнага складу. У рукапісе ён уключыў нарыс па гісторыі драматургіі, ахарактарызаваў творчасць Эсхіла, Сафокла, Арыстоцеля, Мальера і інш. Памёр у 1836 годзе.

1929 год — на пяты дзень «біржавой ліхаманкі», у дзень, ахрышчаны журналістамі і брокерамі «чорным аўторкам», на нью-ёркскай фондавай біржы канчаткова абваліўся рынак акцый. «Чорны аўторак» узрушыў эканоміку ЗША і стаў «спускавым кручком» Вялікай дэпрэсіі (great depression) — працяглага эканамічна-

га крызісу ў сусветнай эканоміцы. Афіцыйна ён скончыўся ў 1940 годзе, але рэальная эканоміка ЗША стала аднаўляцца толькі пасля Другой сусветнай вайны. Азначэнне «Вялікая дэпрэсія», дарэчы, звычайна ўжываецца менавіта ў дачыненні да ЗША, да астатніх краін — «сусветны эканамічны крызіс». Гэты крызіс закрануў практычна ўсе развітыя краіны Захаду. Вялікая дэпрэсія была сінхронная, усёабдымная і закранула ўсе галіны сусветнай эканомікі.

1945 год — 70 гадоў таму нарадзіўся (вёска Дзешчанка Уздзенскага раёна) Мікалай Станіслававіч Казак — беларускі вучоны, акадэмік НАН Беларусі (2003), доктар фізіка-матэматычных навук (1993). Аўтар больш як 340 навуковых прац, 60 вынаходак. Навуковыя працы па крышталёоптыцы, крышталеакустыцы і нелінейнай оптыцы. Стварыў шэраг высокаэфектыўных нелінейна-аптычных пераўтваральнікаў частаты і іншых параметраў выпраменьвання лазераў розных тыпаў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (2000), прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1978).

Было сказана

Янка СІПАКОЎ, паэт, празаік:

«Дзе плачуць, там, вядома, не смяюцца, а дзе смяюцца, там можна часам і паплакаць».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЯНЫ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯУКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс), аддзелаў: пismaў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пismaў. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvorot@zviazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.654. Індэкс 63850. Зак. № 4225.

Нумар падпісаны ў 19.30
28 кастрычніка 2015 года.

М	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
П	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12